

**T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIğI
TARIMSAL ARAşTIRMALAR ve POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜğÜ**

**BÜYÜKBAş, KÜÇÜKBAş VE HAYVAN GENETİK KAYNAKLARI
ARAşTIRMALARI 2019 YILI PROJE DEğERLENDİRME TOPLANTISI
TUTANAğI**

**18-22 şubat 2019
ANTALYA**

BÜYÜKBAŞ, KÜÇÜKBAŞ ve HAYVAN GENETİK KAYNAKLARI
ARAŞTIRMALARI 18-22 ŞUBAT 2019 YILI PROJE DEĞERLENDİRME
TOPLANTISI
TUTANAKLAR

18 ŞUBAT 2018 PAZARTESİ

I. Oturum

YENİ TEKLİF PROJELER / No:1

Proje Adı: Entansif Şartlarda Yetiştirilen Şavak Kuzuların Farklı Kesim Ağırlıklarında Büyüme, besi Performansı, Karkas ve Et Kalitesi Özelliklerinin Araştırılması

Proje Lideri: Hasan ÇETİN

Öneren kuruluş: GAPUTAEM

Öneri ve Katkıları:

Prof Dr. İhsan SOYSAL: Besi nitelikleri bilinmeyen bir ırkın besi özelliklerinin belirlenmesi güzel. Matematiksel ve faktöriyel deneme düzenlemesini açıklayabilir misiniz, matematik model tek ırk olduğu için faktöriyel denilemez, burada tek faktöriyel var bu nedenle matematik model uygun görünmüyor. Matematik modelin düzeltilmesi gerekmektedir. Şansa bağlı deneme planı olarak değiştirilmesi gerekir.

Prof. Dr. Orhan Karaca: Modelle ilgili olarak: besi kesim karkas ve kalite olmak üzere 4 ayrı veri tabanı var. 4 farklı matematik model yapılmalı ve en küçük kareler analizi yapılmalı. Besi özellikleriyle ilgili çalışma yapılmalıdır. Et üretim akışı normalde nasıl oluyorsa o uygulamayı referans alıp çalışma o şekilde yapılmalıdır. Mera sonunda bir deneme yapılması daha uygun olur. Endüstriyel besi yapılırsa onu da merayla karşılaştırırsanız daha uygun olur. Merayı gözetecek ya meradan sonra ya da entansif besi yapılmalıdır. Bu çalışma kurgusu değiştirilerek mutlaka yapılmalıdır. Hayvan seçimi yapılırken bu genotipi en iyi temsil edecek en iyi hayvanalar alınmalıdır.

Dr. Sadrettin Yüksel: Kurgu problemi var. Ekonomik manada çok ciddi problem var, ad-libitum besleyeceksiniz. Organoleptik analizler de yapılması gerekiyor. Matematik modelde dışılar belirtilmemiş.

Prof. Dr. Mustafa Saatçi: Matematik modelde besi başı kovaryant olarak alınmalıdır.

Dr.Hakan Erduran: Grup yemlemesini bireysele çevirmeniz tavsiye edilir.

Prof. Dr. Mustafa Tekerli: MLD ve sırt yağı ölçümlerinin nasıl yapılacağı yazılmalıdır.

Ali Atik (Oturum Başkanı): Hayvanlar hangi ilden temin edilecek?

Proje Lideri: Hayvanlar Elazığ'dan seçilip Diyarbakır'da barındırılacak.

Ali Atık (Oturum Başkanı): Bu durumda hayvanların farklı bir coğrafyada besiyne alınması hayvanın gerçek besi performansını göstermiş olacak mı?

Doç. Dr. Seyrani Goncagül: Sürüler farklı olacaksa gözlem sayınızın arttırılması gerekir. Belirli bir canlı ağırlığa ne kadar süre gelecek bunun analizi yapılabilir.

Prof.Dr.Orhan Karaca: 30, 35 ve 40 günler besi yöntemidir. Bu yöntem olduğu için orada tanınabilir bir şey olması lazım, istatistik modelde.

Şahin Tez: Bireysel beside maliyet çok artıyor bu nedenle vazgeçildi. Coğrafi farklılık için serin olması için fanlar eklendi. Hayvanları sadece Tunceli'den alırsak farklılığı ortadan kaldırabiliriz. Mera verileri elimizde var, karşılaştırma yapılabilir.

Prof.Dr.Nazan Darcan: Dişi hayvan ve erkek hayvanı besiyne aldığınızda mı, et materyali olarak kullandığınızda mı daha çok para kazanırsınız bunun açıklaması iyi yapılmalı.

Somut öneriler:

- 1) **Matematik modelin değiştirilmesi.**
- 2) **Tartımların daha sık yapılması**
- 3) **Grup yemlemesinin bireysele değiştirilmesi**
- 4) **Gözlem sayısının arttırılması**
- 5) **MLD ve sırt yağı ölçüm metodunun belirtilmesi**
- 6) **Raportör yorumlarında düzenlenmiş olan değişiklik önermelerinin proje ekibince değerlendirilerek yerine getirilmesi**

Karar: Projenin somut önerilere göre düzeltilerek kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:2

Proje Adı: Renkli Tiftik ve Mahalli Keçilerinin Bazı Fiziksel Kıl Özelliklerinin Belirlenmesi

Proje Lideri: Bırusk KESKİN

Öneren kuruluş: GAPUTAEM

Öneri ve Katkılar:

Prof.Dr.İhsan Soysal: Mutlaka yapılması gereken bir proje. Ar-ge niteliği kazandırmak için, bir ürün ortaya konulmalı, bunun kumaşa dönüşmesi önemli, sanayi tekstil kuruluşlarıyla numune ürün üretimi yapılarak ürün elde edilebilir. Somut bir ürün ortaya koyma açısından önemli olur.

Prof.Dr.Nazan Darcan: Sortiman ve kemp kıl denilen bir şey var, bu hesaplanınca ne kadar tekstilde kullanılabileceği görülür. Koyunda yapağı çalışan bir hoca da danışman olarak projede olmalı.

Proje Lideri: Bu kriterler geçen sene sunulan projede vardı, tekrar eklenebilir.

Prof.Dr.Sıddık Keskin: Matematik model olarak ifade ettiğiniz yer istatistik model olarak değiştirilmeli. Yaş bağımsız, vücut bölgesi bağımlı, 2 faktörlü ve faktörlerden biri tekrarlı varyans analizine göre yapılacak olarak ifade edilebilir.

Dr. Ali Ayar: Halk elinde ıslah proje liderisiniz. Islah için yapılması gereken analizler var, bunlar yapılıyor mu? Bu hayvanlar zor bulunuyor, vatandaşa katkısı ve ekonomik değeri ne olacak? Halk elinde korunan sürüde analizlerini yapsanız daha ekonomik olmaz mı?

Sedat Behrem: Ülkemizde tiftik keçisi miktarı artıyor ve fiyatlar da yükseliyor. Çalışmaya kirli kırkım ağırlığı da eklenmeli. Ankara keçisinde yalnızca incelik ve uzunluk ölçülüyor, bu cihaz ortak kullanılabilir. Bu çalışmada 4 farklı analiz yapılacak, ancak halk elinde ıslahta 2 özellik bakılıyor.

Mehmet Kızılaslan: Mahalli ve renkli tiftik keçileri birden fazla işletmede değil mi? Bir işletmeyle çalışıp tüm popülasyona çıkarım yapmak istiyorsunuz, tüm popülasyona temsil edecek, çalışmada ırk etkisini göremedim, hayvanlar işletmelerden nasıl seçilecek? Aynı çiftlikteki hayvanları nasıl seçmeyi planlıyorsunuz? Sürüdeki hayvanlar akraba olabilir, jenerik kovaryans olabilir, hata varyansına neden olabilir. Elinizde pedigree varsa, hayvan etkisini eklemenizi tavsiye ederim.

Proje Lideri: Saha taramalarında 15-20 bin Mahalli keçisi görünüyor. Sürüden rastgele seçim yapılacak.

Dr. Ali Ayar: Islah sürüsünde Damızlık seçilirken bu verilerin olması gerekiyor, neden tekrar yapılıyor? Mahalli Keçisinde ise bütçeyi uygun bir hale getirirseniz, kabul edebiliriz ama ıslah sürüsü için zaten bu analizler yapılmalıdır.

Proje Lideri: Bazı analizler proje kapsamında yapılamıyor.

Doç. Dr. Seyrani Goncagül: Irkın ismi Ankara Keçisi, tiftik keçisi değildir.

Dr. Hakan Erduran: Şubat ve martta alt ince kılları tarayacağınızı söylediniz, Diyarbakır bölgesi sıcak bir iklim bu ince alt lifleri bulamama ihtimaliniz olabilir, araştırdınız mı?

Prof. Dr. Orhan Karaca: Hayvanlar kırılacak mı, ifade edilmesi gerekir. Hayvan ırkları arasında ilişki kurulacak mı, çıktıların doğru değerlendirilmesi için gereklidir.

Prof. Dr. İbrahim Cemal: Tanımlama açısından bunlar yapılmalıdır.

Dr.Kürşat Alkoyak: Mahalli keçilerinin verileri bulunmalı ve tescili açısından önemlidir.

Somut öneriler:

- 1) **Tekstil konusunda Ar-Ge geliştirilerek kumaş numunesi üretilmeli,**
- 2) **Kumaş verimini gösteren parametrelerin de eklenmesi**
- 3) **İstatistik konusunda düzenleme yapılmalı**
- 4) **Raportör yorumlarında düzenlenmiş olan değişiklik önermelerinin proje ekibince değerlendirilerek yerine getirilmesi**

Karar: Projenin somut önerilere göre düzeltilerek kabulüne oyçokluğu ile karar verilmiştir.

II. OTURUM

YENİ TEKLİF PROJELER / No:3

Proje Adı: Zom Erkek Kuzuların Besi Performansı, Karkas ve Et Kalitesinin Belirlenmesi

Proje Lideri: Nalan AKÇA

Öneren kuruluş: GAPUTAEM

Öneri ve Katkıları:

Prof.Dr.Nazan Darcan: Standart Akdeniz Karkas parçalama yöntemi baz alınırsa daha iyi olur. Bu yöntem alındığında tüm karkasta yapılan ölçümler literatüre göre yapılmalıdır ve bir bütün olarak gösterilmelidir. Haftalık ölçüm mü , 14 günlük ölçüm mü yapılacak? Her hafta, 14 günde bir hayvanın vücut ölçümlerinin alınması stres yaratabilir, besi öncesi ve sonrası yapılırsa iyi olur. Neden bunların bir kısmını mera bir kısmını normal besi yapmıyorsunuz? Şu anda yem sıkıntısı var ve mera çalışması da olursa iyi olur.

Prof. Dr. Orhan Karaca: Bu ırkı tanımlama açısından önemli bir çalışma. Biz Zom koyununu tanımlarken referansımız yok, o bölgede yaygın olan genotip referans olarak alınmalı. Hayvan sayısı 40 veya 50 olmalı. Materyal homojen olmalı, çevresel faktörlerin giderilmesine katkısı olur. Mesela Karakaş Koyunu referans olarak projeye eklensin.

Prof.Dr.Ömür Koçak: Çalışmaların gerçek işletme koşullarında yapılması isteniyor. Yetiştirici elinde yapılması gerçek koşuldur.

Prof.Dr.Sıddık Keskin: İstatistik modelle ilgili, vücut özellikleri ile karkas özellikleri arasındaki ilişkinin kanonik korelasyonla belirlenmesi için bu sayı yetersiz olabilir. Hayvan sayısının arttırılması gerekiyor. 35 hayvan için 4 tane değişken için kanonik korelasyon yapılabilir. Hayvan sayısı en az 2 katına çıkarılması gerekir. Projede yazan istatistik model düzeltilmeli. Duyusal testlerde proctucktest analizi yapılmalı.

Somut öneriler:

- 1) Projeye referans olarak Karakaş koyununun eklenmesi ve isminin buna göre düzenlenmesi
- 2) Raportör yorumlarında düzenlenmiş olan değişiklik önermelerinin proje ekibince değerlendirilerek yerine getirilmesi

Karar: Projenin somut önerilere göre düzeltilerek kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:4

Proje Adı: Zom Koyunu Damızlık Adayı Erkeklerin Spermatolojik Özelliklerinin ve Tohumlamada Kullanılması İçin Elverişli Sperma Üretim Yaşlarının Saptanması

Proje Lideri: Şahin TEZ

Öneren kuruluş: GAPUTAEM

Öneri ve Katkılar:

Prof. Dr. İhsan Soysal: Alınacak örnek tüm popülasyonu temsil edecek mi? Siz normal pratik koşullarda mı bakacaksınız?

Proje Lideri: Halk elinde sadece kışın besleme yapılıyor, diğer zamanlar merada bulunuyor. Tomumlamada kullanılma yaşını belirleyebileceğiz.

Prof. Dr. Mehmet Bozkurt Ataman: Koyun dişi hayandır, başlık değiştirilmeli. Koçlardan sperma aralığı günde 3 keredir. Bir tokludan 3-4 gün bekleyerek sperma alırsanız, dinlenme seviyesine girer. Testesteron ayda bir ölçülmez, gün içinde hep aynı saatlerde ölçülebilir. Bir hayvandan sunivajen ve elektroejekülatörle sperm alamazsınız, birini seçmeniz gerekir. Damızlıkta ilk kullanılma yaşı denilmese iyi olurdu, spermatolojik parametrelerin belirlenmesi dersiniz daha iyi olur. Seksüel refleksler, libido skoru gibi parametrelerle damızlık yaşı tespiti yapılabilir. Koçlarda fertilite sorunu yok. Özensiz hazırlanmış

Prof. Dr. Mustafa Tekerli: Verilen istatistiksel değerlendirilmesinde, tekyönlü varyans analizi yapılacak yazılmış neden? Bunlar tekrar eden ölçümler, dönemler arasındaki fark bulunması isteniyorsa tekrar eden varyans analizi yapılmalıdır.

Prof. Dr. Şeref İnal: iki yetiştiriciden 7 ve 8 olmak üzere hayvan temin edilecek eşit olmuyor. Zamanlar karşılaştırılacaksa bağımlı değerlerdir. B planında bahsediliyor, 5 tane yedekte olacak diyorsunuz, bence siz 20 ile başlayın. Çünkü 5 hayvanın da analizi yapılmalıdır.

Proje Lideri: Projenin ismi 2, tek yetiştiriciden alınacak.

Doç. Dr. Numan Akyol: İddialı bir başlık var. Spermatolojik muayenelerin bir kısmı sahada yapılacaktır, değiştirilmeli.

Dr. Senem Hacıömeroğlu: Milli ıslah projeleri çok önemli, bunların özellikle dondurularak saklanmasını da çalışırsanız iyi olur. Koç teke üretim merkezleri ile bağlantı kurmanızı tavsiye ederim.

Prof. Dr. Abdullah Kaya: Flashing uygulayacaksınız ve doğal ortamına göre farklılık olacak. Halk elinde erken gelişen kuzular aynı sezonda koç olarak katılabiliyor, siz nasıl bir fark yaratacaksınız. Birebir sulandırmayla motiliteye bakamazsınız, Motilite fertilitenin bir ölçüsüdür denilmiş bu ifade düzeltilmelidir. İstatistikte yetiştiricilikte kullanılma yaşını nasıl belirleyeceksiniz. Neden 18 ay süresi konuldu?

Proje Lideri: Tüm evreleri gözlemlemek için 18 aya karar verdik.

Dr. Fırat Korkmaz: Proje ticari amaçlı düşünüyorsa, ne kadar ekonomik fayda sağlar. Akademik olacak ise parametreler arttırılmalıdır.

Proje Lideri: Altyapı eksikliğimizden kaynaklı tüm analizleri yapamıyoruz.

Somut öneriler:

- 1) Raportör yorumlarında düzenlenmiş olan değişiklik önermelerinin proje ekibince değerlendirilerek yerine getirilmesi**
- 2) Suni Vagen ya da elektroejkulator yöntemlerinden sadece birinde karar kılınmalı.**
- 3) İstatistik yöntemde tekliflere göre düzenleme yapılması**

Karar: Projenin somut önerilere göre düzeltilerek kabulüne oyçokluğu ile karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:5

Proje Adı: İvesi Koyunlarının Seleksiyon Yöntemi ile Islah Edilerek Süt Verimlerinin Arttırılması Projesi

Proje Lideri: Ahmet Kerem DEMİR

Öneren kuruluş: GAP

Öneri ve Katkılar:

Prof. Dr. Mustafa Saatçi: İvesi ile ilgili yapılması gereken bir çalışma. Terminal koç denilmesi çok zorlama olmuş. Net olmayan cümleler kullanılmış, sıfat şekli belirtilmemiş, rasyon belirtilmemiş, nitel olarak değinilmiş. Mastitis de bir skala oluşturulmalı ki damızlık değer tahmininde kullanılabilsin. Alınacak tüm parametrelerin damızlık değer tespitine nasıl katılacağı belirtilmelidir. İvesilerle ilgili proje devam etsin isteriz ancak proje formatı geliştirilmelidir.

Dr. Ali Ayar: Bu, devam eden bir proje değildir. Halk elindeki sürü elit sürü olarak planlanmış ancak durdurulmuştur. Halk elinde ıslah projesi kapsamında 11 tane İvesi projesi

sürdürülmektedir. Bence projedeki araştırmacıların, diğer projeler kapsamında yardımcı araştırmacı olarak verilmesi gerekir. Tüm masraflar projelerden karşılanıyor. Sizin ayrıca bir masraf yapmanıza gerek yok.

Reşit Demir: Bu sürü enstitümüzde bakılıyor zaten, bir yanlış anlaşılma oldu galiba bu proje değil. Ödeneğimiz yetersiz, niyetimiz buydu.

Prof. Dr. Mustafa Tekerli: Literatür ifadelerine kendinize özgü isimler veremezsiniz. Literatüre bağlı kalmanız gerekir.

Prof. Dr. İhsan Soysal: Damızlık değer herkesin ittifak ettiği bir terim. Kızlar ortalamasına göre erkeklerin en iyisini seçmeyi planlıyorsunuz. Üniversitede yem gibi giderler alt yapı olarak değerlendirilir ancak bu şimdi bize yeni proje teklifi olarak geldi. Siz bu indeksi nasıl hesaplayacağınızı yazmamışsınız. Materyal metotta seleksiyonun nasıl yapılacağı açıkça yazılmalıdır.

Dr. Hakan Erduran: Burada Islahtan ziyade ırkın sabitlenmesi olayı var bende. Süt bileşenlerine de bakmanız iyi olur.

Dr.İrfan Güngör: Bu projenin bir süre lideri bendim. Proje önce güdümlü projeydi, sonra proje kapatıldı. Proje yazımında tecrübesizlik var. Projenin yürütülmesinin o bölge için faydalı olduğunu düşünüyorum.

Prof.Dr.Orhan Karaca: Terminoloji düzeltilmeli. Bir seleksiyon planı yapılmalı ve proje hazırlanmalıdır.

Ali Atik (Oturum Başkanı): Raportör yorumlarından ayrı olarak denildi. Projenin tekrar yazılması raportör yorumunda belirtilmiştir.

Oturum Başkanı: Öneriler doğrultusunda değiştirilmek üzere proje oylanmış ve 20 ret, 19 kabul oyu ile proje reddedilmiştir.

Oturum Başkanı
Ali ATİK

Katip Üye
Zeynep SEMEN

Katip Üye
Zeliha SAVRUNLU

BÜYÜKBAŞ, KÜÇÜKBAŞ ve HAYVAN GENETİK KAYNAKLARI
ARAŞTIRMALARI 18-22 ŞUBAT 2019 YILI PROJE DEĞERLENDİRME
TOPLANTISI
TUTANAKLAR

19/02/2019 SALI

I. OTURUM

YENİ TEKLİF PROJELER / No:6

Proje Adı: Konya ve Kilis İllerinde Yetiştirilen Kilis Keçilerinin Yetiştirici Koşullarında Bazı Verim Özelliklerinin Karşılaştırılması

Proje Lideri: Dr. Hakan ERDURAN

Öneren kuruluş: BDUTAEM

Öneriler ve Katkıları:

Prof. Dr. Nazan KOLUMAN: ICAR 4 yöntemi oğlaklarda 2 aydan önce sütten kesim başlanılmaz. 2,5 aydan önce sütten kesim yapılmıyor. Projede anlatılan Kilis keçisinin yem ile besleneceği söylenmiş. Hayvan meraya çıkarken mera koşulları nedir? Meme, ağız, çene yapısı ve tırnak yapısı meraya uygun mudur? Çalışmaya hemoglobin transferrin ve deri sıcaklığı da eklenebilir.

Cevap: Coğrafi yapı çok benzer, çalı yapısı da benzer orman yüksek çam ağaçlarından oluşmaktadır.

Prof. Dr. Türker SAVAŞ: Yüksek süt keçilerinde birinci haftadan itibaren yavrular akşamları anneleri ile beraber geçirir. Birinci haftadan itibaren sağılmaya başlanır. Oğlaklar erken evrede (canlı ağırlık 10 kg. ve 40 günlük yaş) sütten kesiyoruz.

Somut öneriler:

1) Çalışmaya hemoglobin transferrin ve deri sıcaklığı araştırmacı isterse ekleyebilir

Karar: Projenin öneriler doğrultusunda kabulüne ve bir üst kurula gönderilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:7

Proje Adı: Aksaray Bölgesinde Yetiştirilen Akkaraman Koyunların Süt Verimi ve Meme Özelliklerinin Belirlenmesi

Proje lideri: İbrahim HALICI

Öneren kuruluş: BDUTAEM

Öneriler ve Katkılar ;

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL: ICAR 2009 sağım sistemi yerine 2018 yeni versiyonu kullanılabilir. 3-4 yerine 5 ayrı karakter seçilebilir(daha çok veri+puanlama).Sağım makinası taşınabilir mi?

Cevap: Sivas'ta sabittir.

Prof. Dr. Mustafa SAATÇİ: Aksaray Akkaramanın farkı nedir? Normal Akkaraman ile karşılaştırılır ise iyi olur. Farklı gruplar gönüllü yetiştiricilerden örneğin dağ-ova, kuzey-güney şeklinde seçilmesi daha uygun olabilir. Ana yaşı yerine hayvan yaşı denilebilir. 2-3-4-5-6 yaşındaki hayvanlar her sürüde bulunabilir mi? Örneğin 5 yaş üstü denilebilir.

Prof. Dr. Orhan KARACA: Sahada süt denetimi çok zor, sürü dağılıyor ve koyunlar elden çıkıyor. Mümkünse işletmenin hepsini alırsanız ve sağıma uygun durumu uygun hayvanlar seçilirse daha uygun olur. Verimlilik için meme ölçüleri önemlidir. Anormal sıra dışı meme oranları belirlenmelidir. Canlı ağırlık tartımı 14 günde bir yapılsana gerek yoktur; meme ölçüleri alınırken tartıda yapılsa iyi olur.

Prof. Dr. Sıddık KESKİN: Materyal sayısının artırılması yani 30 un iki katına çıkarılması önerilmektedir. Meme kompozisyonu ve laktasyon verileri arasındaki özellikler kanonik korelasyon ile yapılacağından n sayısını arttırmak gerekir.

Prof. Dr. Nazan KOLUMAN: İçerikte kuru yem yerine kaba yem terimi kullanılabilir. Bazı hayvanlar ilk defa makine ile sağılacak bazıları ise daha önce elle sağılmış olacak. Elle sağım yapıldığında meme yapısında bozulma olduğundan düzgün veri alınamamaktadır. Yaş varyasyonu fazladır. Bu özellikler istatistiksel formüle eklenmelidir.

Prof. Dr. Türker SAVAŞ: İslahta meme şeklinin tanımlanması önemlidir. Ölçme zor ve pratik olmadığından Şubat 2018 puanlaması yapılarak uygunluğunun kesinliği sağlanmalıdır.

Prof. Dr. Şeref İNAL: Sivas'ta ki Cihaz kullanılmaz durumda yetiştirici cihazı kullandırır mı?

Cevap: İşletme büyüklüğüne bakıldığında dağ, ova, sağım yapılan yapılmayan hayvanların meme tipleri arasında farklılık vardır.

Somut öneriler:

- 1) ICAR 2018 güncel versiyonu araştırmacı isterse kullanabilir
- 2) Seçilen karakter sayısının arttırılması (5 tane)
- 3) Seçimler farklı gruplara ayrılabilir (dağ-ova, kuzey-güney gibi)
- 4) Ana yaşı terimi yerine hayvan yaşı tabirinin kullanılması
- 5) Mümkünse bir işletmenin tamamının alınması
- 6) Anormal/sıra dışı meme ölçüleri belirlenmelidir
- 7) 14 gün yerine meme ölçüleri alındığında tartımların yapılması
- 8) Materyal sayısı arttırılabilir
- 9) Kuru yem terimi yerine kaba yem tabirinin kullanılması
- 10) Yaş varyasyonu formüle eklenmelidir
- 11) Meme şekli ölçümü yerine puanlamanın kullanılması daha uygundur

Karar: Projenin öneriler doğrultusunda kabulüne ve bir üst kurula gönderilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:8

Proje Adı: Hasak ve Hasmer Genotiplerinde Akrabalı Yetiştirme Depresyonuna Karşı Erkek Gamet Hücrelerinin Dondurularak Muhafazası

Proje lideri: Şükrü DOĞAN

Öneren kuruluş: BDUTAEM

Öneriler ve Katkıları ;

Prof. Dr. Mehmet Bozkurt ATAMAN: Kaç anaç kullanılacaktır? 200 payet yeterli olacak mı, 500 payet olsa daha iyi olmaz mı? Alternatif tohumlama ekle ve belirt.

Cevap: kendi içinde de çiftleşme var fakat akrabalık 6 jenerasyondan sonra %2'nin altında oluyor. 10 yıl sonra da akrabalık az oluyor.

Prof. Dr. Türker SAVAŞ: Neden halk elinde yok? Akrabalı yetiştirmeyi önlemek için popülasyon arttırılmalı.

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL: Doku ve yumurta da alınırsa iyi olur. Akrabalık artar fakat önemli tehlikeli seviyede olmaz.

Prof. Dr. Mustafa TEKERLİ: Sürü halka yaygınlaştırmalı. Wombat belli değil. Her koçtan sperma almak önemli ve bu koçlar bir daha kullanılmamalı.

Necdet AKAY: Halk elinde yetiştirici bulmak zor. Başlıktan 'yetiştirme depresyonuna karşı' terimi çıkarılmalı.

Cevap: 200 payet yeterli olacaktır. Brucella testi iki defa yapılacak (işletmeden çıkmadan önce ve bandırmada sperma alınınca). Koçlar bir daha kullanılmayacak. Akrabalı yetiştirmeye karşı proje olduğu için başlığı değiştirmeye gerek duymuyorum. Yeterli sayıda 'n' olmadığı için tek yönlü varyasyon yapılacak.

Somut öneriler:

- 1) Alternatif tohumlama eklenmeli ve belirtilmeli
- 2) Sürü halk eline yaygınlaştırılmalı
- 3) Wombat netleştirilmeli
- 4) Sperma alınan koçlar bir daha kullanılmamalı

Karar: Projenin öneriler doğrultusunda kabulüne ve bir üst kurula gönderilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:9

Proje Adı: Herek Genotipi Koyunların Bazı Verimleri ve Morfolojik Özelliklerinin Belirlenmesi

Proje lideri: Abdullah Taner ÖNALDI

Öneren kuruluş: BDUTAEM

Öneriler ve Katkıları ;

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL: Türkiye’de koyun ırk tescili formunu da doldurun. Bölgelerdeki dağılımı harita üzerinde gösterebilirdin. 25kmlik çapta aktif olarak yetiştirilen yerler işaretlendirilebilir. Hayvanın tipik özellikleri ve tehlikede olduğunu gösteren kriterler belirtilebilir.

Doç. Dr. Güney HACIÖMEROĞLU: ki-kare testi yapılmasında sorun yok.

Prof. Dr. Sıddık KESKİN: n=200 için ki-kare ve binary kullanılabilir. Lojistik regresyon yeterli olabilir.

Prof. Dr. Mustafa TEKERLİ: Hereke genotip mi ırk mı? Genotip ve ırk terimleri yerine koyun ifadesi kullanmak daha uygundur.

Cevap: Moleküler düzeyde 11 ayrı ırkla karşılaştırılacak(kan alınarak).

Somut öneriler:

- 1) Genotip ve ırk terimleri yerine koyun ifadesi kullanılabilir.
- 2) Tescile esas verilerin de alınması ileride yapılacak tescil çalışmalarına yarar sağlayacaktır.

Karar: Projenin öneriler doğrultusunda kabulüne ve bir üst kurula gönderilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

II. OTURUM

YENİ TEKLİF PROJELER / No:10

Proje Adı: Boynuz Tipinin Kılkeçisi Oğlakların Canlı Ağırlık Özellikleri Üzerine Etkisi

Proje lideri: Ali ATİK

Öneren kuruluş: BDUTAEM

Öneriler ve Katkıları ;

Prof. Dr. Türker SAVAŞ: dolaylı seleksiyon terimine dikkat edilmeli. Standardize edilmiş veriler yerine doğrudan bir model kullanılıp sonra boynuz tipleri ile ilişkilendirme yapılabilir.

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL: ilişki eşit değildir sebep/sonuç. Sosyal açıdan etkisi olabilir.

Prof. Dr. Nazan KOLUMAN: Tiplere ek olarak dişi erkek olarak bakılabilir.

Prof. Dr. Orhan KARACA: Morfolojik-veri ilişkisinden bir sonuç çıkmaz. Kalıtım ile ilişkisi için literatüre bakılmalı. Boynuzun genetiği ilgili bilgi bulmak gerek.

Prof. Dr. Sıddık KESKİN: Binary lojistik yapılabilir. Boynuzluluk etkisinde regresyona gerek yok, metinden çıkarılmalı. Standart sapma yerine standart hata kullanılmalı.

Dr. Engin ÜNAY: Sadece fenotip yerine genetik de bakılabilir. Enstitülerimizde yapılabiliyor.

Cevap: İstatistik kısmı düzeltilecek. Kulak yapısı için iş yükü artacağından kabul etmiyorum. Az veri yanıtacağından örneklem fazla kullanılmış.

Somut öneriler:

- 1) Standardize edilmiş veriler yerine doğrudan bir model kullanılıp sonra boynuz tipleri ile ilişkilendirme yapılabilir
- 2) Tiplere dişi-erkek olarak bakılabilir
- 3) Kalıtım ile ilişkisi için literatüre bakılmalı
- 4) Boynuzun genetiği ilgili bilgi bulmak gerekli
- 5) Boynuzluluk etkisinde regresyona gerek yok, metinden çıkarılmalı.
- 6) Projede sadece fenotip değil beraberinde genetik incelemenin de yapılmasının değerlendirilmesi.

Karar: Projenin öneriler doğrultusunda kabulüne ve bir üst kurula gönderilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:11

Proje Adı: Gen Bankası Oosit Saklama Modeli Oluşturulması-1: Prepubertal Ankara Keçilerinden Laparoskopik Ovum Toplama (Lopu) Yöntemiyle Elde Edilen Oositlerin Dondurulması Ve Çözüm Sonu Kalitelerinin Belirlenmesi

Proje lideri: Dr. Fırat Korkmaz

Öneren kuruluş: UHAEM/ANKARA

Öneriler ve Katkılar ;

Doç. Dr. Numan AKYOL: 1. Ayaktan sonra 2.ve 3. de olacak mı?

Cevap: 2.ayağında genetik bankaya kaldırılacak.

Doç. Dr. Numan AKYOL: 0.7m filtre daha uygun. Mikroskop ile bakmada kıyaslama neye göre yapılacak (vitrikasyon öncesi/sonrası karşılaştırma).

Cevap: Bütçe artar.

Doç. Dr. Numan AKYOL: Dondur-çözden sonra karşılaştırma taze alınanlar ile yapılmalıdır. Bir B planı olmalı, elektron mikroskop verileri ile gen bankasına konulamaz. 2.aşama yapılması gereklidir.

Dr. Öğr. Üyesi Sedat Hamdi KIZIL: Vitrikasyonda zamanlama çok önemli (30sn). payeti tanka 45 derece ile koymalı. Yıkama 5 yerine 3 kez olmalı.

Dr. Ali AYAR: İşbirliğinde para verilmemeli. Para verilirse iş birliği değil hizmet alımı olmuş olur.

Somut öneriler:

- 1) 0,7 mikron filtre kullanımı daha uygun
- 2) Dondur-çözden sonra karşılaştırma taze alınanlar ile yapılmalıdır
- 3) Bir B planı olmalı
- 4) 2.aşama yapılması gereklidir
- 5) Payeti tanka 45 derece ile koymalı
- 6) Yıkama 5 yerine 3 kez olmalı
- 7) İşbirliği yapılan kuruma ödemeyapılmamalı

Karar: Projenin öneriler doğrultusunda kabulüne ve bir üst kurula gönderilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:12

Proje Adı: Farklı Çevre Koşullarındaki Akkaraman ırkı Koyunların Ham Lanolin Miktarının Belirlenmesi

Proje lideri: Nurgül ERDAL

Öneren kuruluş: UHAEM/ANKARA

Öneriler ve Katkılar ;

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL: Krema makinası verebilirim size.

Prof. Dr. Mustafa TEKERLİ: Farklı iller modele eklenmeli, çevre faktörlerini de eklemek gerek.

Cevap: Proje ismini: “farklı çevre koşullarındaki akkaraman ırkı koyun yapağlarından lanolin miktarının belirlenmesi” olarak değiştirebiliriz.

Öneriler;

İşbirliği yapılacak kuruluş olarak Gazi Üniv. Kimya Müh. Bölümü: Metin Gürü, İş planı danışmanı olarak Prof.Dr.Metin Gürü, Yardımcı araştırmacı olarak Dr.Levent Nuralın ve Esra Nerih Himmetoğlunun projeye eklenebilir mi?

Somut öneriler:

- 1) Farklı iller modele eklenmeli
- 2) Çevre faktörleri eklemeli
- 3) Materyal metod kısmına süper kritik karbondioksit yöntemi ile “SCCO2 cihazı” yapağı örneklerinden lanolin elde edilmesinin ilave edilmesi
- 4) Bu yöntemle yapılacak örnek sayısının her ilden 7’şer olmak üzere toplam 56 numune ile çalışılması

Karar: Projenin öneriler doğrultusunda kabulüne ve bir üst kurula gönderilmesine oy birliği ile karar verilmiştir

YENİ TEKLİF PROJELER / No:13

Proje Adı: Boyama Yöntemi yada Morfolojik Yapısına Göre Seçilen Koyun Oositlerin; İn Vitro Olarak Mikro Damlacıklar yada Well of the Well Sistemleri İçerisinde Bireysel Gelişimlerinin İzlenmesi

Proje lideri: Ramazan SEVGİ

Öneren kuruluş: UHAEM/ANKARA

Öneriler ve Katkılar ;

Doç. Dr. Numan AKYOL: başlıkta ‘ya da’ bi daha düzeltilsin. Başlık değiştirilebilir, önerim; ‘Koyun oositlerinin seçim kriterleri ve kültür ortamına göre in vitro gelişim düzeylerinin

araştırılması: Oosit gelişimde çıktı nedir? Var/yokta binary fakat ölçülebilen değişken ise lojistiğin olmaması gerekir.

Cevap: Maturasyon:var/yok. Fertilizasyon: var/yok.

Cevap: Oosit başlama sayısı belirtilecek. Başlık düzeltilecek (koyun oositlerinin seçim kriterleri ve kültür ortamına göre in vitro gelişim düzeylerinin araştırılması).

Somut öneriler:

1) Başlıkta düzeltilme yapılması (Koyun oositlerinin seçim kriterleri ve kültür ortamına göre in vitro gelişim düzeylerinin araştırılması).

2) Var/yokta binary fakat ölçülebilen değişken ise lojistiğin olmaması gerekir.

Karar: Projenin öneriler doğrultusunda kabulüne ve bir üst kurula gönderilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

Oturum Başkanı
Dr. Sadrettin YÜKSEL

Katip Üye
Ahmet AKÇAY

Katip Üye
Recep KARAMAN

BÜYÜKBAŞ, KÜÇÜKBAŞ ve HAYVAN GENETİK KAYNAKLARI
ARAŞTIRMALARI 18-22 ŞUBAT 2019 YILI PROJE DEĞERLENDİRME
TOPLANTISI
TUTANAKLAR

19/02/2018 SALI

III. OTURUM

YENİ TEKLİF PROJELER / No:14

Proje Adı: Güney Anadolu Kırmızısı İneklerde Süperovulasyo Performans ve Embriyo Dondurulması

Proje Lideri: Erkan SAY

Öneren kuruluş: DATAEM

Numan Akyol: Terminoloji ile ilgili ciddi kaymalar var terminolojiye dikkat edilmeli. Embriyo sınıflandırılırken vasat ve zayıflar aynı sınıfta değerlendirilmiş ayrılması daha doğru olur. Başlıkta iddia edildiği gibi 10 hayvanla performans değerlendirilemez. Farklı süper ovulasyon protokolleri değerlendirilmeli embriyoların kaliteleri ile ilgili değerlendirme yok taşıyıcılara nakledilerek kalite değerlendirmesi yapılabilir bütçe ile alakalı olarak biraz yüksek görülüyor revize edilebilir.

Sedat Hamdi Kızıl: Gen bankasındaki gag embriyo sayısı 2'dir bu ırkın embriyolarının alınması faydalı olur. Flushing yaparken sağımı direk filtreliyerek yapmak uygulamayı daha pratikleştirecektir. 1. ve 2. kalitedeki embriyolar direk vitrifiye edilmesi faydalı olur. Kalite de 1 ve 2 kalitede kompakt moruladan itibaren direk inkübatöre koymaya gerek yok.

Ömür Koçak: Verim özellikleri iyi olan hayvanların gen kaynaklarının korunması daha yerinde olurdu. Özellikle süt verimi yönünden bir sığır olduğu bilinmekte bu yönde değerlendirilebilir. Tohumlama değil de doğal aşım olduğu için prid uygulaması sonuç vermeyebilir.

Somut Öneriler:

1. Terminolojinin düzeltilmesi
2. Dondurulma işleminden önce kalite kontrollerinin yapılması
3. 1. ve 2. Kalitedeki embriyoların doğrudan vitrifiye edilmesi
4. Bütçenin yeniden revize edilmesi

Karar: Önerilerin dikkate alınması ve gerekli düzeltmelerin yapılması doğrultusunda bir üst kurulda görüşülmek üzere oy birliği ile **Kabul Edilmiştir.**

YENİ TEKLİF PROJELER / No:15

Proje Adı: Red Angus X Güney Anadolu Kırmızısı Melezleme (F1 ve G1) Yöntemleriyle Yerli Etçi Sığır Genotipinin Geliştirilmesi

Proje lideri: Mustafa Çağrı UÇUK

Öneren kuruluş: DATAEM

Kürşat Alkoyak: Daha önce Tagem'den alınması gereken izinler alınmamış bütçesi çok yüksek enstitü içerisinde görüşülmeliydi ve Tagem'den görüş alınmalıydı.

Mustafa Çağrı Uçuk: En büyük motivasyon popülasyonun dar olması ve hastalıklardan arı olması koruma sürüsünün seçilmesi gerektiği.

Sadrettin Yüksel:Tagem'le enstitü arasında ikili görüşme ile bu sorun çözülebilir teknik olarak burada görüşülebilir.

Orhan Karaca: Yerli ırklarımız tehlike altında olduğu için projeyi genel anlamda tartışılabilir bulmuyorum.

Senem Hacıömeroğlu: İnterbul da kaybedilmiş bir ırkımız yok. Irkı bozmanın bir anlamı yok. Angus Türkiye'de tutulan bir ırk değil GAK'ların kendi içerisinde geliştirilmesi ve sperma embriyo satışı ile geliştirilebilir. Etçi ırk olarak Gak yerine boz ırk veya yerli kara kullanılması daha uygun

Kürşat Alkoyak: Büyük bütçeli projelerde farklı Tagem fonlamaları var özel sektör le birlikte ya da Kalkınma Bakanlığı ile bu tür projeler yapılabilir bunun dışında koruma sürüsünde böyle bir çalışma yapılması için izin alınmalı

Şeref İnal: Hem gak sürülerini korumak isteniyorsa 100 adet boğa altı angus düve ithal edilerek gak boğalarının spermaları kullanılarak koruma sürülerine zarar vermeden yapılabilir. Sayı çok az olduğu için buradan yeni ırk oluşturmak sıkıntılı olabilir

Ömür Koçak: Aynı kurumda hem koruma sürüsünün olması hem de besilik sürünün olması sakıncalı ayrı bir şekilde hayvan materyali alıp besi performansları değerlendirilebilir, sadece etçi irkin ülke şartlarında kabul görmeyeceği kombine ırkların daha rağbet görmektedir. Koruma sürüsünün sayısının artırılması daha makul olur

Deniz Soysal: Koruma sürülerinin oluşturulmasında çok sıkıntılar yaşandığı için koruma sürülerine dokunmak çok riskli. Proje eğer uygulanacaksa enstitüdekinden daha fazla materyal ile yapılması daha doğru olur. Mevcut durumda yavruların kullanılması koruma sürüsünü bozmaz.

Karar: Hayvan materyali koruma sürüsü olması ve TAGEM'den gerekli izinler alınmadığı için proje **reddedilmiştir**.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:16

Proje Adı: Damızlık Boğa Spermasının Servikal Mukus Penetrasyon Yeteneğinin Değerlendirilmesi

Proje Lideri: Derya ŞAHİN

Öneren kuruluş: UHAEMM

Numan Akyol: Başlama tarihi olarak 6. Ay öngörölmüş mümkün mü? İnsanlarda viskozite çok düşük boğalarda çok yüksek östrus başlangıcında daha da yoğun olacaktır. Penetrasyonun gerçekleştiğine dair hangi ölçütler kullanılacak mı? 140 ejaculat 7 boğadan mı alınacak? 140 ejaculat için iş gücü yüksek olacak aynı anda 2 flow-sitometri yapılacak yeterli zamanınız olacak mı? Çok ağır iş yükü var bunun yeniden planlanması gerekli bu şartlarda imkânsıza yakındır. Bunların dışında apoptoz ve nekroz da bakmanızı öneririm. canlılık değerlerinin en önemli kriteri apoptozdur.

Derya Şahin: Östrusun bahsedilen saatlerde alınması yayınlarda penetrasyon için daha uygun olacağı düşünölüyor. Motilite ve en uzağa giden spermalar olarak değerlendirilecek. Yeni cihaz alımı olacak demo cihazında bunları denedik.

Güney Hacıömeroğlu: Analizleri kendiniz mi yapacaksınız? İstatistik değerlerde aritmetik ortalamanın Standart Hatası alınmalı denmiş bu Standart Sapma olacak. Ayrıca, etkiyi incelemek için ANOVA değil de regresyon yapılmalı.

Sıddık Keskin: Varyans analizi ile karşılaştıracığımız bir grup yok ANOVA'ya gerek yoktur.

Abdullah Kaya: Üç grup mu oluşturulacak?

Derya Şahin: Evet.

Somut Öneriler:

1. Laboratuvar iş yükü ve sperma alım planlamasının tekrar gözden geçirilmesi hususunda düzeltmelerin yapılması
2. İstatistiksel yöntemin tekrar gözden geçirilmesi

Karar: Önerilerin dikkate alınması ve gerekli düzeltmelerin yapılması doğrultusunda proje bir üst kurulda görüşölmek üzere oy birliği ile **Kabul Edilmiştir**.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:17

Proje Adı: Evcil Hayvan Gen Kaynaklarının Yerinde Korunması Projesi Dahilindeki Yerli Kara İşletmelerinin Hayvan Refahı Bakımından İncelenmesi

Proje Lideri: Ç.Melikşah SAKAR

Öneren kuruluş: UHAEMM

Türker Savaş: Bu tip çalışmalar ülkede yetersiz. ANI yöntemi bu proje için uygun değil önemli olan uymayan noktaların bizim koşullarda gerçekten ne oranda olduğunu ortaya koymak gerekli. Bizim refah konusundaki yönetmeliğimiz yetersiz ve genel kalmaktadır.

Sadrettin Yüksel: Yazın hayvan refahına doğrudan etkileyen durumlar olmayacaktır. Ölçüm aletleri de gösteriyor ki ahır içi ölçümler daha ağırlıklı yapılacak üreticiye ne denilecek ahır değiştirilmesi mi önerilecek? Fizyolojik ölçümler süt verimi gibi de konursa daha isabetli ve güçlü olabilir. Yazın mera kısıtlı olması da bir stres faktörü değil mi sinek faktörü de var mera ölçümleri ot kalitesi ölçümleri de yapılabilir.

Güney Hacıömeroğlu: Varyans analizi ile neyi kıyaslıyorsunuz? Alınan puana göre mi karşılaştırma yapılacak?

İbrahim Cemal: ANI yöntemi daha çok endüstriyel hayvancılık için geliştirilmiş bir metot. Bu yöntemler modifiye edilebilir bazı kriterler eklenip bazıları çıkarılabilir. Üreticilere bilgilendirme broşürleri de dağıtılabilir.

Somut Öneriler:

1. ANI metodunun projede bahsedilen mevcut yetiştirme şartlarına göre düzenlenmesi
2. Refah kriterlerine fizyolojik parametrelerin eklenmesi.

Karar: Önerilerin dikkate alınması doğrultusunda proje bir üst kurulda görüşülmek üzere **Oy Birliğiyle Kabul Edilmiştir.**

IV. OTURUM

YENİ TEKLİF PROJELER / No:18

Proje Adı: İn Vitro Embriyo Üretiminde İnek Ovaryumları Üzerine Farklı Doku Taşıma Vasatlarında Çeşitli Biyolojik Maddelerin ve Bekletme Süresinin Etkisi

Proje Lideri: M.Ali YILMAZ

Öneren kuruluş: UHAEMM

Sıddık Keskin: Tekrar durumunun bilgisi var mı? Oransal değer ne olacak bu durumda ortalama minimum maksimum Standart Hata yok oran olarak verilecek.

Numan Akyol: 42 ovar yum her seferinde 2 olursa materyal bulma konusunda sıkıntı oluşturabilir. Zaman ve sıcaklık faktörleri hesaba katıldı mı? SR gibi yüksek sıcaklıkta Ph değeri değişen maddelerin etkileri hesaba katılacak mı?

Abdullah Kaya: Kesilen hayvanların ovaryumları küçük olabiliyor ovaryumdaki büyüklük farkları nasıl standardize edilecek? Ovar yum üzerindeki aktivitede bu hususta çok önemli olacak doku solüsyonlarından ne bekliyorsunuz ovar yuma diffuz olacak mı?

Somut Öneriler:

1. İstatistik metotların gözden geçirilmesi
2. Zaman ve sıcaklık faktörlerinin hesaba katılması
3. Materyal temini hususundaki öneriler dikkate alınmalı.

Karar: Bir üst kurulda görüşülmek üzere **Kabul Edilmiştir.**

YENİ TEKLİF PROJELER / No:19

Proje Adı: Sığırlarda IVF Tekniği İçin Kullanıl Farklı Sperma Hazırlama Tekniklerinin Elde Edilen Embriyo Kalitesi Üzerine Etkisi

Proje Lideri: Zülal TAVLI YILDIRIR

Öneren kuruluş: UHAEMM

Numan Akyol: İçerik çok iddialı biraz düşürülebilir neden swim-up tercih edilmedi. Mezbaha materyali konusu sıkıntı olabilir. Aynı laboratuvar aynı konu ile ilgili 6 çalışma öngörülüyor bu konuda kapasite sorunu yaşanır mı? İş yükü fazla 5 boğa 3 deneme grubu 10 tekrar 150 çalışma yapar buda iş gücü yaratır. Polar cisimi görmek mümkün değil bu kolay değil bununda dikkate alınmalı.

Güney Hacıömeroğlu: Veri normal dağılımdan gelmiyorsa Pearson testi kullanılmaz. Anova ile ilgili olarak ne yapılmak isteniyor.

Abdullah Kaya: İlk(erken) bölünmeyi biraz daha erkene çekerek 32 ve 48 saat karşılaştırm. Bölünme hızı için.

Somut Öneriler:

1. İstatistiksel metotların gözden geçirilmesi,
2. Erken bölünme günlerinin 32. Ve 48 saatte yapılması ve karşılaştırılması
3. Swim-up metodunun projeye eklenmesi

Karar: Proje bir üst kurulda görüşülmek üzere oy birliği ile **Kabul Edilmiştir.**

YENİ TEKLİF PROJELER / No:20

Proje Adı: Holstein Irkı Sığırlarda FSH ile Birlikte İnvitro-Venöz Glikoz Uygulamasının Süperovulasyon ve Embriyo Üretimi Üzerine Etkisi

Proje Lideri: Alaeddin OKUROĞLU

Öneren kuruluş: UHAEMM

Yalçın Yaman: Ön çalışma yapıldı mı? Rutin çalışmalar var ise orda yapabilir.

Ramazan Sevgi: Rutinimiz yok mevcut projeler için ise projeleri etkileyebilir yine de değerlendirilebilir.

Şeref İnal: Glikoz ve dekstroz ne miktar da ve ne saklıkla uygulanacak? Ve bu iki madde arasındaki ilişki hesaba katıldı mı? Miktar düşük etkili olmayabilir miktar artırılabilir.

Ramazan Sevgi: Bir ovulasyon için gerekli olan 3 joul enerji hesabi ile yapılacak.

Numan Akyol: Benzer çalışmalar var mı?

Ramazan Sevgi: Koyunlarda flushing çalışmalar var. Folikül gelişmeleri takip edilerek çalışma genişletilebilir.

Abdullah Kaya: Glikozun kandaki seviyesinin sürdürülebilirliğini nasıl sağlayacaksınız? Rasyona katılmış olsa daha sağlıklı olmaz mı?

Erkan Say: 7. ve 10. Günde alınacak kanlar için glikoz verildikten sonramı öncemi alınacak?

Numan Akyol: 8 doz yerine tek seferde epidural FSH stres azaltılması açısından neden uygulanmıyor.

Yalçın Yaman: Dekstrozun fazlası depolanmaz direk idrara geçer bu bağlamda idrarda dekstroz takibi yapılması tavsiye edilebilir. İdrar testi. İdrar kitleri de mevcut

Ahmet Gedik: Embriyoda kullanılacak hayvan özel bakım besleme ister glikoz ile bu çözülmez aksi takdirde çalışmalar heba olur.

Hakan Erduran: Protein kaynağın dengelenmesinde nasıl bir yol çizilecek?

Somut Öneriler:

1. Glikoz ve Dekstroz doz miktarlarının gözden geçirilmesi
2. Glikozun seviyesinin belirlenmesi hususunda idrar testlerinin de değerlendirilmesi
3. Foliküllerin gelişim takiplerinin de projeye dâhil edilmesi.

Karar: Proje bir üst kurulda görüşülmek üzere oy birliği ile **Kabul Edilmiştir.**

YENİ TEKLİF PROJELER / No:21

Proje Adı: Dondurulmuş Anadolu Mandası Spermalarının İn Vivo ve İn Vitro Değerlendirilmesi

Proje Lideri: Yavuz HAN

Öneren kuruluş: GAPUTAEM

İhsan Soysal: Raportör yorumunda geçen önceliği yok sözüne atıfla manda ıslahında suni tohumlama yöntemine geçmek önemlidir.

Mehmet Bozkurt Ataman: Başlık ile materyal metot uyuşmamaktadır. Yeniden ticari olarak kullanılan test edilmiş boğaların test edilmesi mevcut ticareti yapılan boğalar için hukuki sorunlar yaşatacaktır. Prostaglandin enjeksiyonu ile ilgili zamansal problemler var bunun giderilmesi gerekmektedir.

İlktan Baştan: Anadolu mandasında doğal kızgınlığın tespit edilmesi zor bunu nasıl yapacaksınız ve yine uygulamayı kim nazil yapacak uygulama zorluğu açısından? Gebelik muayeneleri rektal ve ultrason ile yapılacak denmiş bunun ultrasonla tüm hayvanlar için yapılması daha uygundur.

Abdullah Kaya: Lalahanla birlikte çalışabilir. Sahadan toplanan fertilite kayıtları alınarak birlikte çalışılabilir.

Ömür Koçak: Protokol sığır protokolüdür mandalarda genelde 36 saate kadar değişen östrus süresinden dolayı çift tohumlama daha uygun olabilir. Doğal kızgınlıkla senkronizasyon karşılaştırılmış ama doğal kızgınlıkla tohumlama zor olduğu için iki farklı senkronizasyon yönteminin karşılaştırılması daha uygun olur.

Bülent Bülbül: Senkronizasyon kısmı çalışılacaksa, senkronizasyon başarısı ile ilgili ovaryum muayeneleri ve hormon ölçümleri projeye eklenmelidir.

Ali Ayar: Ticarete konu olmuş üretilmiş spermanın tekrar muayene edilmesi işlemini doğru bulmuyorum. Senkronizasyon ile ilgili kontroller yapılır bu spermanın kalitesini yansıtmaz. Uygulayıcıların bu konuda yetkin olmaması ve hayvanın davranışlarının bilinmemesi sorun oluşturabilir. Projenin amacı modifiye edilerek manda tohumlamasının sahaya uygulama yönünde amaçlanması daha doğru.

Somut Çıktılar:

1. Kullanılacak testleri yapılmış ticari boğa spermalarının yeniden muayenelerinin yapılması hususunun projeden çıkarılması ve suni tohumlama sonuçlarının değerlendirilmesi,
2. Prostaglandin enjeksiyonunda zamanlamanın tekrar gözden geçirilmesi (Çift doz prostaglandin prosedürü uygulanmalı)
3. Tohumlamanın 2 kez yapılması
4. Doğal kızgınlık ile senkronizasyon metodunun karşılaştırılması yerine iki farklı senkronizasyon metodunun karşılaştırılması önerildi.
5. Sperma kalitesine bakılma kısmı çıkarılmalıdır.

6. Projenin isminden “İn Vivo ve İn Vitro Değerlendirilmesi” kısmının çıkarılması yerine “spermatolijik değerlerin belirlenmesi” olmalıdır.

Karar: Proje bir üst kurulda görüşölmek üzere oy birliğı ile **Kabul Edilmiştir.**

Oturum Başkanı

Katip Üye

Katip Üye

Dr. Engin ÜNAY

Yunus ARZIK

Mehmet KIZILASLAN

BÜYÜKBAŞ, KÜÇÜKBAŞ ve HAYVAN GENETİK KAYNAKLARI
ARAŞTIRMALARI 18-22 ŞUBAT 2019 YILI PROJE DEĞERLENDİRME
TOPLANTISI
TUTANAKLAR

20/02/2019 ÇARŞAMBA

I. OTURUM

YENİ TEKLİF PROJELER / No:22

Proje Adı ; Liyofilizasyon ve Kriyoprezervasyon Yöntemleri ile Saklanan Anadolu Mandası ve Ankara Keçisi Spermatozoa DNA Bütünlüğünün Değerlendirilmesi

Sunan : İlktan BAŞTAN (UHAEMM/ANKARA)

Öneriler ve Katkılar ;

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL: Geçmişte gen bankasına konulan örneklerde tahmini 10 yıl oldu. Bu numunelerde zaman zaman canlılık muayenesi gerçekleştiriliyor mu? Belirlediğiniz yeni metotla örneğin 2 sene sonra yeniden muayene planınız var mı?

İlktan Baştan: Saklanan DNA ve somatik hücreler kurumumuz genetik bölümü tarafından belirli periyotlarla kontrolleri gerçekleştiriliyorlar. Gen bankasında bulunan sperma ve embriyolar üzerinde elimizde bulunan gen bankası materyalleri arasında olmayan yedek numunelerde kontroller gerçekleştiriyoruz. Gen bankasındaki numunelere haftada iki kez olmak üzere azot ikmali gerçekleştiriyoruz. Henüz şüphe uyandıracak bir durumla karşılaşmadık. Anadolu mandası için sperma ve embriyo gen bankasında bulunmamaktadır.

Doç Dr. Güney HACİÖMEROĞLU: Ankara keçileri için 5 grup mandalar için 3 grup mu öngörüyorsunuz?

İlktan Baştan: Bahsettiğiniz sayılarda gruplarımız değil materyalimiz bulunmaktadır. Gruplar; 1 taze sperma (kontrol grubumuz olacaktır), 2 dondurulmuş sperma 196 da saklanan, 3 liyofilizasyon sonrasında elde edeceğimiz spermalar olarak oluşmaktadır. Liyofilize edilen spermalar 1 +4 C° 'de saklanan -20 C° 'de saklanan -80 C° 'de saklanan olarak 3 alt gruba ayrılmaktadır.

Doç Dr. Güney HACİÖMEROĞLU: Projenizde türler karşılaştırılmayacak neden iki ayrı türle çalışmayı tercih ettiniz?

İlktan Baştan: Başlangıçta sadece manda üzerine odaklanılmış ancak yeterli materyal temin edilememesi ihtimaline karşı Ankara Keçileri eklenmiştir.

Proje oylamaya sunulmuş olup; raportör ve hazirunun değişiklik önerileri doğrultusunda düzeltilerek kabulüne oy çokluğuyla karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:23

Proje Adı : Yerli Kara Boğalarda Mevsime Bağlı Olarak Spermadaki Bazı Gen Transkriptleri ile Seminal Plazmadaki Bazı Protein Düzeyleri ve Enzim Aktivitelerindeki Değişikliklerin Sperma Kalitesi Üzerine Etkilerinin İncelenmesi

Sunan : İlker ÜNAL (UHAEMM/Ankara)

Doç. Dr. Numan AKYOL: Çok kapsamlı ve zorlayıcı bir proje olduğunu düşünüyorum. İş yükü çok fazla. Yapılması gereken bir çalışma ve çıktıları değerlendirmede de zorlanacağınızdan, önerim spermatolojik özellikleri ortaya koyarak genetik boyutunu sonraki adıma bırakmanızı öneririm. Diğer kısımları daha detaylandırırsanız hem daha anlaşılır olur. Proje süresi de yeteri kadar uzun değil. Seneye uzatma istememek adına ufak modifikasyonların yapılması gerektiği düşüncesindeyim.

Doç. Dr. Özgecan KORKMAZ AĞAOĞLU: Gen ekspresyonu analiziyle ilgili olarak DNA Digestion aşamasını göremiyorum. Real time çalışmalarında önemli bir aşamadır. cDNA Aşamasından önce mutlaka bu yapılmalıdır. Ayrıca, ifade profillemeye çalışmalarında referans gen denilen housekeeping gen kullanılması gerekmektedir. Referans gen olmadan Real Time Sonucunda elde edilen ct değerleri gerçek sayısal bir veri olmadığından, sayısal veriye dönüştürülmesi için normalizasyon aşamasında housekeeping ile düzenleme yapılmaktadır. Bu aşama çalışmaya eklenmelidir.

Prof. Dr. Mustafa SAATÇİ: Dişiler için bahsettiğiniz üstün özellikler gibi erkeklerde de spermatozoa veya sperm üzerinde birtakım üstünlükler olabilir mi?

Doç. Dr. Metin ERDOĞAN: İnternal kontrol olarak 1 tane house keeping gen kullanmanız yerine birden fazla housekeeping gen kullanmanızı öneririm. Primerlerle ilgili detaylı bilgi olmadığından primer dizaynında dikkatli olunması gerektiğini hatırlatmak isterim. Aynı ekzon üzerinde primerleri seçerseniz sizi hatalı sonuçlara götürebilecektir. İki tekrarlı analiz yerine literatürde yer aldığı gibi 3 tekrarlı yapılmasını tavsiye ederim. Kontrol olarak ne kullanılacak taze sperma mı? Sybr Green yerine TaqMan prob kullanmanızı öneririm. Ekspresyon

alışmalarında house keeping veya diğeri geni sulandırma derecesi önemli olduğundan bunun da ilave edilmesi gerekmektedir. Genetik olarak yardım almanızı tavsiye ederim.

Zeynep SEMEN: Protein ifade analizini sayfa sıkıntısı olduğundan ayrıntılı yazamadık. Ayrıca bütçe sıkıntısından dolayı da genleri azaltmak zorunda kaldık. Bu nedenle de birleştirme aşamasında bir sıkıntı oldu ve genetik analizler kısmı oldukça kısa kaldı. DNA'nın uzaklaştırılması ticari kitler kullanılarak yapılacak. En az iki housekeeping gen kullanıyoruz 3'e de çıkarabiliriz. Taqman Prob evet daha iyi ama çok da pahalı. Optimizasyon çalışmalarını Sybr ile sağlayabileceğimizi düşünüyoruz. Normalizasyon çalışmaları da yine DNA ölçümleri spektrofotometrik ölçümle yapılacak. İstatistik analiz kısmında da düzeltme yapmayı planlıyoruz.

Ali ATİK (Oturum Başkanı): Materyal metotta ciddi değişiklik teklifi geldi, iş yükünüzü de hafifletmek anlamında, housekeeping ile ilgili de ne düşünüyorsunuz.

İlker ÜNAL: Sunulan değişiklikleri değerlendireceğiz. Genetik ve istatistik kısmında gerekli düzeltmeleri yapabiliriz. Ama bölünmeli deniyorsa haziruna bırakıyorum buna da saygı duyarım.

Doç. Dr. Seyrani KONCAGÜL: Bölünmesine gerek yok. Personel çalışılabilirim diyorsa çalışsın. Gerekirse süresini uzatsın.

Doç. Dr. Numan AKYOL: Metotta bir takım değişiklikler yapılması gerektiği noktasında hemfikiriz.

Prof. Dr. Abdullah KAYA: Bu çalışma ekip kalabalık olduğundan yapılabilir. Proteinlerin Eliza ile analiz edilmesi önemli bence. Bir ön çalışma yapılırsa daha iyi olur.

İlker ÜNAL: B planı olarak sorun yaşırsak bu işi spektrofotometriyle yapmayı planlıyoruz.

Proje oylamaya sunulmuş olup;

1. Referans genlerin artırılması ve DNA uzaklaştırma işleminin eklenmesi,
2. Analizlerin 2 yerine 3 tekrarlı yapılması,
3. Genetik analizler kısmının daha sonra yapılması ile ilgili konunun değerlendirilmesi.

Raportör ve hazirunun değişiklik önerileri doğrultusunda düzeltilerek kabulüne oy çokluğuyla karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:24

Proje Adı ; Türkiye Siyah Alaca Sığır Irkında Bazı Konformasyon ve Reprodüktif Özellikler ile İlişkili Gen Bölgelerinin Markır aracılıklı Seleksiyon Amacıyla Keşfi

Sunan : Mehmet KIZILASLAN (UHAEMM/ANKARA)

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL: Projede iki grup özellik var biri konformasyon diğeri fertilité özellikleri. Bu özellikleri elimizdeki biyoinformatiklerle incelenmek isteniyor. Sunu çoğunlukla keşif ve gwas terimleri kullanılıyor. Bunun yerine genom boyu ilişki analizi kullanılması daha uygun olur. Marker aracılıklı seleksiyon şeklinde ifade yerine işaretleyici yardımcı seleksiyonda kullanılabilir. Bu tip çalışmalarda geleneksel ıslah metodlarında yapılan ıslahta yapılan süt verimi kaydı ölçmek gibi uygulamalar saf dışı kalmıyor. Sadece isabet derecesinin artırılabilmesi için bu yeni teknikler uygulanmaktadır. Elde edilen verilerle genlerde ilişkilendirme yapılırken bireysel farklılıklar standardize ediliyor veya istatistiksel metotta düzeltiliyor mu?

Mehmet KIZILASLAN: İstatistiksel modelde işletme farklılıkları, bölgesel farklılıkları veya uygulayıcı farklılıklarını düzeltebilecek model uygulanmaktadır. Aynı zamanda bir SNP'in etkisi hesaplarken geri kalan SNP'lerin yaptığı genetik etkide uzaklaştırılmaktadır. Bunun haricinde kontrol edemediğimiz hata varyansları da modelde dikkate alınmaktadır. Bu çalışma retrospektif bir çalışma olup, deneme düzeneği oluşturmamız mümkün değildir.

Dr. Sadrettin YÜKSEL: Bu çalışmada öncelikle saha tespitleri yapılacak daha sonra bu tespitlerin genomik düzeyde ilişkilendirilmesi denenecek. Bu projenin yanı sıra kendine ait metodolojisiyle ülkemizde 20 yıldır Anadolu Alacası Projesi yürütölmektedir. Yürütölmekte olan proje ile ilgili farklılık nedir? Sunu esnasında vurgu yapılan saha neresidir? Bu hayvanlar Erzurum'da da Ege Bölgesi'nde de mevcuttur, arada çok ciddi varyasyonlar şekillenecektir.

Mehmet KIZILASLAN: Hali hazırda verisi elimizde bulunan aynı zamanda istediğimiz zaman rahatlıkla yeniden veri toplayabileceğimiz işletmelerle çalışılacaktır. Normalde proje bütçesine ihtiyaç duyulmayacaktır. Konformasyon kayıtlarının alınabilmesi için bütçe oluşturulmuştur. İstatistiki modelde işletme farklılıkları, laktasyon sayısı, gibi farklılıkları göz önünde bulunduracağız. Çevresel faktörleri kenara bırakıp genetikten kaynaklanan varyanslara odaklanarak SNP etkisi hesaplıyoruz.

Anadolu alacasında konformasyon ve fertilité verilerinin alınıp alınmadığını bilmiyorum. Biz sahaya; Niğde Balıkesir İzmir İllerindeki işletmelere gidip bu verileri toplayacağız. Bu verileri genomik olarak ilişkilendirmek kalıyor. Aksi takdirde bu projenin yürütölmesi için 2,5-3 milyon Türk Lirası gibi maliyet gerekli olabilirdi.

Prof. Dr. İbrahim CEMAL: Bu proje detaylı olarak hazırlanmış ancak bundan sonra 2 proje de mevcut. O projelerde benzer yöntemle farklı özelliklere odaklanarak yürütölecektir. Bu 3

projenin bir arada değeriendirilmesi daha uygun olacaktır. Bu ve diğeri projelerin materyallerine bakıldığında çoğunlukla ithal edilen hayvanların bulunduğı işletmeler tercih edilmiştir. Bunun yerine 80'li 90'lı yıllarda ÷lkeye getirilen ve ÷lke koşullarına adapte olmuş işletmelerde yürüt÷lmesi daha uygun olacaktır. Aynı zamanda yürüt÷len diğeri ÷lkesel projede verilerin güvenilirliğı konusunda şüpheler bulunmaktadır. Hatalı verilerle doğru sonuçlara kâğıt üzerinde mümkün olsa bile gerçekte ulaşmak mümkün olmayacaktır. Diğeri projelerle birlikte aynı materyal üzerinde yürüt÷lse daha etkin olması mümkündür.

Mehmet KIZILASLAN: Başlangıçta diğeri projeler ile birlikte ortak büyük tek bir proje taslağı üzerinde çalıştık ancak daha sonra birlik ve HAYGEM ile yapılan görüşmeler sonucunda işletmelerin farklı yerlerde olmasından dolayı yönetim sıkıntısı yaşanabileceğı öngörüsüyle ayrı projeler olarak değeriendirilmesi yoluna gidilmiştir. Diğeri projelerle ortak sadece 800-900 baş hayvan materyali mevcuttur.

Prof. Dr. İbrahim CEMAL: Genom boyu ilişki analizlerinde binlerce küçük etkili gen bulunmasından dolayı çok sayıda hayvan ile çalışılması gerekli görüşü hakimdir. Örneğini 50 baş hayvanla genom boyu ilişki analizi de gerçekleştirilebilir mi?

Mehmet KIZILASLAN: Mümkün değildir.

Prof. Dr. İbrahim CEMAL: Aslında mümkündür. Büyük etkili majör genlerle ilgili çalışmalarda 50 hayvan ile de ilişki yakalamak mümkündür. Örnekleri literatürde mevcuttur. Bu çalışmada çok hayvana ihtiyaç duyulmaktadır.

Prof. Dr. Türker SAVAŞ: Anladığım kadarı ile birlik aracılığıyla yürüt÷len projeye entegre edilmeye çalışılıyor. Sunuda fertiliti ile ilgili verilerin mevcut olduğı belirtildi. Bu verilerin kaynağı nedir?

Mehmet KIZILASLAN: Bu çalışma ile küçük işletmeler için daha uygun maliyetli 30-60 SNP'lik genomik verili seleksiyon yapmanın yolu açılmış olacak.

Prof. Dr. Seyrani KONCAGÜL: Ulusal yürüt÷len projeye doğrudan ilişkili olduğum için bazı durumları açıklık getirmeliyim. Bu projede genotiplendirilecek hayvanları ben seçtim. Kan alınacak hayvanları belirledim. Bana gelen veriler içerisinde az sayıda süt verileri ve sağım hızı verileri mevcuttu. Daha fazla veri alınması gerektiğı tarafımca vurgulandı. Alınması gereken veriler liste haline getirildi. Ancak daha fazla veri alınamadı. Var olan veriler ile kan alınacak 6000 baş materyal belirlendi. Ancak 1500 hayvandan kan alınabildi. Aynı şekilde bu projelerin yürüt÷lebilmesi için elde yeterli veri mevcut değildir. Bu proje ile diğeri sunulacak projeler

doğrudan ilişkilidir. Süt bileşenleri bakılacağı söylenmiş ancak ortada böyle bir veri bulunmamaktadır. Bu projede bakılacak olan konformasyon verileri kalıtım derecesi yüksek verilerdir. Diğer tekniklerle aynı sonuçlar alınabilmektedir. Genomik ilişki analizleri kalıtım derecesi düşük özelliklerde isabet derecesini yükseltmesi için tercih edilebilir. Metinde metan emisyonu düşük ifadesine yer verilmiştir. Türkiye de bu veriyi toplayan işletme mevcut değildir. Yemden yararlanması yüksek işletmede mevcut değildir.

Mehmet KIZILASLAN: Konformasyon özelliklerine bakılarak belirlenecektir.

Prof. Dr. Seyrani KONCAGÜL: Hangi konformasyon özelliğine bakarak metan emisyonunu ölçeceksiniz?

Mehmet KIZILASLAN: Buna ait literatürler mevcuttur. Fertilite ile ilgili veriler damızlık birliğinin sisteminden alınacaktır. Konformasyon ölçümleri bu konuda eğitim almış kişiler tarafından gerçekleştirilecektir.

Prof. Dr. Seyrani KOCAGÜL: Geçmiş tecrübelerden sahaya çıkıldığında istenilen hayvanların mevcut olmaması durumu yüksek ihtimaldir. Bu nedenle bu 3 proje için; proje bütçesi artırılmalı, 1. Laktasyondan itibaren hayvanlar belirlenmeli ve 2-3 sene boyunca gerekli ölçümler gerçekleştirilmeli, daha sonra net fenotipik veriler ile gerekli analizler gerçekleştirilmelidir. Konformasyon verileri alınırken dijital görüntüleme sistemlerinden faydalanılabilir. Bu projelerin sağlam fenotipik verilerle yürütülmesi gereklidir.

Prof. Dr. Mustafa TEKERLİ: Proje isminin “Reprodüktif Özellikler ile İlişkili Gen Bölgelerinin Markıracılıklı Seleksiyon Amacıyla Keşfi” yerine “İlişkili SNP’lerin” ve “Markır yardımcı seleksiyonla belirlenmesi” ifadesi kullanılabilir. Bu projede Kantitatif Trait Nükleotit belirlenecektir. Bu nedenle isminin gözden geçirilmesi doğru olacaktır. Verilerin şüpheli olduğu kabul edilirse ciddi değişikliklerin yapılması gereklidir. Doğru olduğu var sayılırsa; bölgelerin iç içe bir modelle çözülmesi yardımcı olacaktır.

Dr. Yalçın YAMAN: Cinsel olgunluğa erişme yaşını nasıl tespit edeceksiniz?

Mehmet KIZILASLAN: Çiftliğin veteriner hekimi tarafından tespit edilecektir.

Dr. Yalçın YAMAN: Bu metotla belirlenmesi mümkün değildir. İlk tohumlama yaşı yönetmeliklerce belirlenmektedir. Güç doğum gibi özellikler için bir yıl boyunca gözlem mi yapacaksınız? İlk güç doğum şekillenmeyen hayvanlarda daha sonraki yıllarda güç doğum yaşanması durumunda ne yapacaksınız?

Mehmet KIZILASLAN: Bu tip veriler için gözlem gerçekleştirilmeyecektir. Retropektif çalışma yapılacaktır. Çiftlik verileri değerlendirilecektir.

Dr. Yalçın YAMAN: Fertilite ile ilgili sıkıntıların %70'i beslenme kaynaklıdır. Bu kadar yüksek etkili bir durumun sabit etki olarak modele eklenmesi ile standardize edilebilir mi?

Mehmet KIZILASLAN: İnceleyeceğimiz tek veya tekrarlı olabilecektir. Tek kayıt olanı da tekrarlı olanı da modele ekleyeceğiz. Ve farklı analiz gerçekleştireceğiz. Her iki durumda da ilişkili QTL tespit etme olasılığımız bulunmaktadır.

Prof. Dr. İhsan SOYSAL: Sığırcılıkta tipe göre bir seleksiyon yöntemi uygulanmaktadır. Konformasyonu vücut kısmının bir birine oranı olarak değerlendirmeliyiz. Bu kayıtlar bütün illerde tipe yönelik kayıt oluşturulmaktadır. Bu kayıtların elde olan kanlarla ilişkilendirilmesi ile kolaylıkla yürütülebilir. Bu projede örnekleme aşamasında hata yapılmıştır. Elde edilecek sonuçların Türkiye'yi temsil etmesi mümkün değildir.

Prof. Dr. Orhan KARACA: Bu projede kendini ispatlamış sürülerde yürütülmelidir. Aksi taksirde Türkiye'yi temsil etmesi mümkün değildir. Verilerde sıkıntı bulunuyorsa hangi siyah alacada çalışılacak. Türkiye'ye gelmiş çok farklı özellikte siyah alaca hayvanlar bulunmaktadır. Bu nedenle proje çıktısının Türkiye'ye mal edilmesi doğru olamayacaktır.

Prof. Dr. Türker SAVAŞ: Bu projelere şiddetle ihtiyacımız bulunmaktadır. Ancak aynı zamanda kayıt kalitesini nasıl iyileştirebileceğimize yönelik ar-ge çalışmalarına ihtiyacımız olduğu ortaya çıkmaktadır.

Dr. Engin ÜNAY: Projenin ana çıkış noktası yürüyen genomik seleksiyon projesi datalarının kaybolmadan bulanabilecek hayvanlardaki verileri toplayarak o projeye katkı sağlanabileceği düşünülmüş ve hazırlanmıştır. Hazirun onaylaması durumunda bu projelerdeki hatalar düzeltilerek belki gerekmesi durumunda yürütülmekte olan diğer proje kapsamında 2019 yılı içerisinde kanları yeni alınacak olan hayvanlardan verilerin alınması ile bu proje yürütülebilecektir.

Prof. Dr. Nazan KOLUMAN: Bu projenin teknik anlamda konu uzmanı danışmana ihtiyacı bulunmaktadır.

Ali ATİK (Oturum Başkanı): Mehmet bey, hazirunun değişiklik önerileri hakkında düşünceleriniz nedir?

Mehmet KIZILASLAN: Değerlendireceğiz. Ancak hayvan materyalini tespit edilip sıfırdan proje yapılabilmesi için 3 milyon Türk lirasına ihtiyaç duyulacaktır.

Prof. Dr. Seyrani KONCAGÜL: Diğer proje 2019 yılında devam edecektir. Aynı mantıkla ekstra bütçe gerekmeden sağlam veri toplayarak daha doğru sonuçlar alabilirsiniz.

Proje oylamaya sunulmuş olup; bu ve diğer sunulacak 3 proje için;

1. Proje bütçesi artırılmalı,
- 2.1. Laktasyondan itibaren hayvanlar belirlenmeli ve 2-3 sene boyunca gerekli ölçümler gerçekleştirilmeli, daha sonra net fenotipik veriler ile gerekli analizler gerçekleştirilmesi,
3. Proje isminin “Reproduktif Özellikler ile İlişkili Gen Bölgelerinin Markır aracılıklı Seleksiyon Amacıyla Keşfi” yerine “İlişkili SNP’lerin” ve “Markır yardımcı seleksiyonla belirlenmesi” ifadesinin kullanılması,
4. Projenin yürüyen ulusal proje kapsamında 2019 yılında dahil edilecek olan hayvan materyallerinde yürütülmesi ve fenotipik verilerin daha güvenilir şekilde alınması,
5. Projeye zootekni branşından danışman atanması,

Raportör ve hazirunun değişiklik önerileri doğrultusunda düzeltilerek kabulüne oy çokluğuyla(4 ret) karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:25

Proje Adı : Türkiye Siyah Alaca Sığır Irkında Bazı Süt Kompozisyon Özellikleri ve Somatik Hücre Sayısı ile İlişkili QTL Bölgelerin Belirlenmesi

Sunan : Dr. İlke ÜNLÜSOY (UHAEMM/Ankara)

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL: Bunu ön çalışma kategorisinde kabul etmek üzere güzel bir gelişme olarak görüyorum. Sunumunuzdaki ifadede “gözlemsel verilerden faktörler kontrol altında değildir” yazıyor. Aynı muamelenin uygulandığı deneme üniteleri arasında farklılığa biz deneme hatası diyoruz. Aldığımız tedbirlerle verilen matriks denklemleriyle “y” yi daha sağlıklı elde etmek üzere istatistik model oluşturuyoruz. Tabir şu olmalıydı “Verilerin elde ediliş biçimine göre sizin önceden kurguladığınız deneyler bir de gözlemleri analiz etme. Gözlemle elde edilen verileri kontrol etmek için deneme desenini seçeriz. İşe başlamadan önce farklılık bilinip model önceden belirlenmeli. Gözlemlerin elde ediliş biçimine göre mi bi planlama yaptınız.

Dr. İlke ÜNLÜSOY: Geçmişten gelen bir gözlem olduğu için onu kontrol altına alamıyoruz. Başından plan yapamıyoruz. Modelimiz bunu kontrol altına almaya çalışacak demeye çalıştım.

Doç. Dr. Özgecan KORKMAZ AĞAOĞLU: Ulusal genomik seleksiyon projesinde sadece genotipik veriler değerlendiriliyor diye anlaşıyor. Yetiştiricilik açısından baktığımızda sahada tek bir özellik yada sürdürülebilirlik olarak QTL Bölgelerin belirlenmesi fikri çok yerinde ayrıca total performans indeks değeri olan hem fenotipik hem de genomik damızlık değerini hesaplanmasında çok önemli. Anlaşılmayan şey madem bu ulusal seleksiyon projesinde hem fenotipik hem genotipik veriler değerlendiriliyorsa fenotipik veriler için neden bütçe talebi var?

Dr. İlke ÜNLÜSOY: Genomik seleksiyonda 25000 hayvanın fenotipik verileri ile 1000 tane hayvanın kesişim noktası farklı. Süt yağ protein, yağına, somatik hücresi gibi verilere 1000 hayvanda ulaşılabilirken 25000 hayvana yayıldığında bu verilere ulaşamıyorsunuz. Genomik seleksiyon ulaşabildiği kadar fenotipik verileri değerlendiriyor. Bizim fenotipik verilerimiz genomik seleksiyondan daha fazla, çünkü sayımız az ulaşılabilirliğimiz daha yüksek. Model olarak genomik seleksiyonda daha farklı analiz yapılırken GWAS da daha farklı modelle analiz yapılıyor.

Doç. Dr. Özgecan KORKMAZ AĞAOĞLU: QTL bölgeleri belirlendiğinde sahaya ne kazandıracak? Güvenilir olmayan kayıtlarla bunları ilişkilendirmek bir chip mi üretip yetiştiriciye sağlanacak amaç nedir sonunda?

Dr. İlke ÜNLÜSOY: Bu üç çalışmayı bir araya getirerek seleksiyon programına uygulayacağız diye bir iddiamız yok. Buna ön çalışma diyebiliriz.

Prof. Dr. Mustafa TEKERLİ: Temelde SNP leri belirleyeceğimiz için QTL bölgesi belirlenmesi yerine QTN demelisiniz. Bir de proje adında Türkiye Siyah Alaca Irkında ifadesinde Türkiye kelimesi ile bu popülasyon tüm Türkiye'yi ifade etmediğinden çıkarmak da yarar var. Ayrıca, hayvan sayısının artırılması gerekli. Yada belli bir bölgede daha sıkı yapıda bir popülasyonda çalışmak lazım. Popülasyon geniş bölgeye yayıldığında çok fazla etki devreye girecektir.

Doç. Dr. Metin ERDOĞAN: Bir önceki projedeki hayvanların süt verileri kullanılabilir. 10000 tane hayvan süt verimi alınabilir. Neden bu kadar az sayı seçimi yapılıyor. Benim fikrime göre de hayvan sayısı artırılmalı.

Prof. Dr. Orhan KARACA: Fertiliteyle ilgili n sayısı fazla olması lazım çünkü kalıtım derecesi düşük. Süt ile ilgili kalıtım derecesi yüksek olunca n sayısı daha düşük olabilir. Sütün analizi için masraf ve işgücü olduğu için o da bir zorluk tabii ki. O kurgudan ziyade, kalıtım derecesiyle ilgili endişeden ziyade mevcut veri tabanının genetik parametrelerle tahmin edeceğimiz diyorsunuz. Veri tabanının buna izin vermeyeceği endişesi var genetik etkilerle çevre örtüşebilir. Diğer de

işletmelerin büyük çoğunluğu hayvan materyalini değişik yerlerden getiriyorlar ve bunları iki üç yıl kullanmıyor. Mevcut materyalin geçmişini bulabilecek misiniz veri tabanınız yetecek mi endişemiz budur?

Dr. Sadrettin YÜKSEL: Projenin isminde, “Türkiye’de Siyah Alaca Sığır yetiştirilen bazı işletmelerde” diye düzeltme yapılırsa popülasyonla örnek arasındaki bağ daha güzel olabilir kanısındayım. İşletme büyüklüklerini de ve bunları tanımlarsanız daha sağlıklı olacaktır.

Prof. Dr. İbrahim CEMAL: Ulusal genomik seleksiyon projesini özellikle veritabanıyla ilgili burada bir sunum yapılsaydı bu kadar tartışma olmayabilirdi. Önümüzdeki zamanlarda sunulursa faydalı olacaktır diye düşünüyorum.

Dr. Yalçın YAMAN: Sunumunuzda “GWAS analizlerinde tek tek SNP’lerle ilgilenilmez” gibi bir ifade vardı. Doğru mu?

Dr. İlke ÜNLÜSOY: Hayır. Ulusal genomik seleksiyonun Gwas arasındaki farkı açıklarken, yanlış algılamış olabilirsiniz.

Dr. Ali AYAR: Bütçe ile alakalı bir öneride bulunacağım. Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği ile İşbirliği yapıyorsunuz değil mi? Çalışılacak illerin tamamında süt analiz cihazı var. Süt desteği alan kişiler analiz yaptırma zorunluluğu var. Sonuçlara göre destek alıyorlar. Çalışılacak kişiler Damızlık birliği üyesi olduğundan ve işbirliği yapıldığından ücretsiz süt analizi yapılması gerekli. Ücretsiz analiz yapılması için damızlık birliğiyle görüşmelisiniz. Bunun için ayrıca bir bütçeye gerek yoktur.

Proje oylamaya sunulmuş olup;

1. QTL ifadesinin QTN olarak değiştirilmesi,
2. Başlıkta Türkiye ifadesinin çıkarılması,
3. Hayvan materyalinin artırılması,
4. Ulusal olarak yürütülmekte olan genomik seleksiyon projesi hakkında bilgilendirme sunumunun önümüzdeki yıl sunulması,

Raportör ve hazirunun değişiklik önerileri doğrultusunda düzeltilerek kabulüne oy çokluğuyla(3 ret) karar verilmiştir.

II. OTURUM

YENİ TEKLİF PROJELER / No:26

Proje Adı : Türkiye Siyah Alaca Sığır Irkında Bazı Hastalıklarla İlişkili Gen Bölgelerinin Tespiti

Sunan : Yunus ARZIK (UHAEMM/Ankara)

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL: Terimleri dikkatli kullanmak gerek, alışıldı mı öyle gidiyor. Manhattan grafikleri demek yerine şekil grafiği desek hem daha basit ve daha uygun olur.

Prof. Dr. Türker SAVAŞ: İkinci raportör farklı bir açıdan bakmaya çalışmış, uygulamaya geçen bunları uygulayan ülkeler var. Bunun dikkate alınmasını öneriyorum.

Prof. Dr. Orhan KARACA: Az bütçeyle önemli bir proje olduğunu düşünüyorum. Hastalıklara direncin kalıtım derecesi çok düşük olduğu için karmaşık bir mesele. Veritabanında genetik parametreleri belirlerken çok daha özel yapmalısın. N sayında yüksek ve döl verimi yüksek olmalı.

Doç. Dr. Güney HACİÖMEROĞLU: Raportör görüşünde belirtilen istatistik analiz Ki kare ve regresyon analiziyle yapılabilir görüşüne katılmıyorum. Sizin gidişatınız doğrudur.

Prof. Dr. Ömür KOÇAK: İşletmelerin tüm sağlık kayıtlarını çok düzgün tutulduğu varsayımıyla yaklaşıyorsunuz. Çok düzgün kayıtlar tutulmuyor işletmeler tarafından, size çok iyi takip etmenizi tavsiye ediyorum. Düzenli takipler bu çalışmalarda çok önemlidir.

Yunus ARZIK: Sizin bu endişeleriniz başlangıçta bizde de vardı. Kayıt tutan 10 işletmeyi ziyaret ettik, sorumlu veteriner hekimleriyle görüştük. Hangi kayıtların nasıl alındığını görüştük. Bununla alakalı maksimum özveri sağlayacağız. Bunun dışında da hatalar olursa modelimizin bunları tolere edebileceğini düşünüyoruz.

Prof. Dr. Mustafa SAATÇİ: Verilerin alınmış olduğu işletmelerden süt verim kaydını da alabilirseniz, süt verimini bu hastalıklar için sağlama kriteri olarak kullanabilirsin. Hepsi mümkün değil ama birkaç tanesinin olup olmadığını görebilirsin, Bir laktasyonda değil ama birden fazla laktasyonlarda bir hastalık olup olmadığını gösterecektir.

Dr. Yalçın YAMAN: Tüm hastalıklar için geçerli ama örneğin mastitis için 500 başlık bir işletmede yıl boyunca kayıtlarda 50 mastitis vakası var. İlk yıldan sonra analizlere başlayacaksınız. İstatistik analizde 50 case 450 kontrol oldu ve ilişkilendirme analizi yaptınız. Bir sonraki yıl 450 kontrol grubunda 50 tanesi daha mastitis olacak, bu bir tahmin değil kesin olacak.

Bu durumda kontrolleriniz case oldu. Bir sonraki yıl aynı şey olacak. Caselerle case leri karşılaştırmış olacaksınız. Bu sorun nasıl çözülecek?

Yunus ARZIK: Çalışmada lojistik regresyon yapacağız yani ikili veri. Lojistik regresyonda genomik arka planda SNP’lerden gelen etki de hesaplanarak probability (olasılık) değerine dönüştürülecek. Yani dediğiniz bir sonraki yıl hastalanacak olan hayvanı olasılığını gösterecek. Model bize SNP bilgileri ile risk tahmini yapıyor zaten.

Proje oylamaya sunulmuş olup;

1. Metindeki ifadelerin doğru şekilde kullanılması,
2. Başlıktan “Türkiye” ifadesinin çıkması,
3. Veri setlerinin doğruluğundan emin olunması,

Raportör ve hazirunun değişiklik önerileri doğrultusunda düzeltilerek kabulüne oy çokluğuyla (3 ret) karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:27

Proje Adı : Ankara Keçilerinde Tiftik Verimini ve Kalitesini Etkileyen Bazı Genler ile Bu Genleri Hedef Alan miRNA’ların Tiftik Kalitesi ile İlişkilendirilmesi

Sunan : Senem Esin SELÇUK (UHAEMM/Ankara)

Doç. Dr. Özgecan KORKMAZ AĞAOĞLU: Hayvan sayısı artırılmalı. Ekspresyon düzeyinde profillemeye yaparken referans geninizin olması gerekmektedir. Housekeeping genlerle çalışılması literatürde önerilmektedir. Bunun dışında primerlerin etkinlik değerlerini belirlemek için dilüsyon havuzu oluşturulması gerekmektedir.

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL: Verilen literatürde direk miRNA ile yapağının eksprese olması ile direkt ilişki var mı?

Senem Esin SELÇUK: miRNA biyolojik süreçte önemli görev alıyor. Hücre farklılaşması apoptoz gibi. Kalite ve verime de etkili olabileceği bulgular var. Net olarak saptanan çalışmalar var.

Prof. Dr. Nazan KOLUMAN: İstatistik ve genetik konusunda çalışan arkadaşların yetiştirici birer hocayla çalışmalarını tavsiye ediyorum. Bu çalışmaların sonucunu yüzde yüz etkileyecektir. Tiftik konusunda çalışmaları olan Ankara’da bu konuyla ilgili Gürsel Dellal hocamız var. Görüşmenizi tavsiye ederim. Diğer bir konuda 30 hayvan çok yetersiz. Populasyonu temsil

etmez. Tiftik keçisinin en değerli lifleri ön taraftadır. Sizin tam aksi bildirişte. Hangi literatüre dayanarak bunu yaptınız.

Senem Esin SELÇUK: Hayvan sayısı konusunda düzeltme yapılabilir. İncelediğim literatürde 4 bölgeden tiftik alındığı sırt, sağrı, kaburga ve omuz bölgesinden. En kalitelisi yani en uzun ve çapı olarak en geniş kaburgasından diye bu şekilde seçtik. Dediklerinize de dikkat edip düzenleme yapılabilir.

Doç. Dr. Metin ERDOĞAN: Kontrol grubunuz ne olacak? miRNA ile genleri ilişkilendirdikten sonra bu genlerdeki polimorfik yapıya bakacak mısınız? Bakacaksanız direk ilk aşamada bu genleri sekansla mıyorsunuz?

Senem Esin SELÇUK: Sekans yapmayı düşünebiliriz. Kontrol grubu olarak enstitümüzde tiftik verim kayıtları alınıyor. Kaliteli tiftiğe sahip olan örneklerden seçeceğimiz için özellikle bir kontrol grubu oluşturmadık. Gen ekspresyonu ile ilgili düzeltmeyi de yapacağım.

Doç. Dr. Seyrani KONCAGÜL: Halk elinde ıslah sürüsünden tiftik alsanız iyi değil mi?

Senem Esin SELÇUK: Saha koşullarında tiftik elde etmeyi düşündük ancak, deri biyopsisi alınacağı için yetiştirici buna yanaşmayabilir 3 kes bu durumu tekrarlayacağız. Bir numune alımına izin verilip sonra alınmayabilir endişe taşıdığımızdan enstitüde çalışmayı tercih ettik.

Doç. Dr. Güney HACİÖMEROĞLU: Deney kontrol grubuna bence ihtiyacınız yok siz bir profil çıkarıyorsunuz.

Prof. Dr. Sıddık KESKİN: İstatistik analizde ne yapacağınızı yazarsanız iyi olur.

Doç. Dr. Metin ERDOĞAN: İki üzeri delta c dediğiniz için kontrol grubu belirlemeniz gerekmektedir. Eğer kullanılmıyacaksa iki üzeri eksi delta c denmelidir.

Senem Esin SELÇUK: Çalışmada bir tane housekeeping gen olacak.

Ali ATİK (Oturum Başkanı): Proje başlığı ile ilgili bir öneri var.

Senem Esin SELÇUK: “Tiftik verimini ve kalitesini etkileyen bazı genler ile bu genleri hedef alan miRNA’ların Ankara Keçilerinde tiftik verim ve kalitesi ilişkilendirilmesi” şeklinde değiştirilmesi uygundur.

Proje oylamaya sunulmuş olup;

1. Hayvan materyalinin artırılması,
2. Genetik analizler kısmının tekrar düzenlenmesi,
3. Mümkünse halk elindeki sürülerden numune alınması,
4. Projeye tiftik konusunda uzman danışman belirlenmesi,

5. Projenin isminin Proje lideri tarafından teklif edildiği şekilde değiştirilmesi

Raportör ve hazirunun değişiklik önerileri doğrultusunda düzeltilerek kabulüne oy çokluğuyla (2 ret) karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:28

Proje Adı ; Yerli Kara erkek sığır Longissimus dorsi(LD) iskelet kası gen ifade profillerinin bazı verim özellikleri ile ilişkilendirilmesi

Sunan : Ahmet AKÇAY (UHAEMM/ANKARA)

Prof. Dr. Seyrani KONCAGÜL: Yerli genetik kaynaklarımızla yapılan çalışmalar değerlidir. 10 baş ile yapılan bu çalışmada Tukey testi uygulanacak denilmiş, faktörünüz var mı, nedir?

Ahmet AKÇAY: Faktörümüz bulunmamaktadır.

Prof. Dr. Seyrani KONCAGÜL: Bu nedenle proje istatistik açısından yeniden değerlendirilmelidir.

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL: Genel müdürlükten izin alınırken başka verilerinde alınması istenilmiş ve sunuda eklemeler yapılmıştır. Sunudaki verilere kolaylıkla eklenebilecek (Kalp ve Karaciğer ağırlığı gibi) benzer verilerde eklenebilir. Böylelikle ırk tescil belgesinde eksik kısımlar tamamlanmış olur.

Prof. Dr. Seyrani KONCAGÜL: İstatistik açısından düzeltme yapılması gereklidir. Gavisman en küçük kareler ortalaması ve tukey testi çıkarılmalıdır. Son zamanlarda değişken sayısı fazla n sayısı az olduğu durumlarda İlişkili-Bileşen Regresyonu kullanılması önerilmektedir. Ancak metinde sadece regresyonla yapılacaktır şeklinde belirtilmesi yeterlidir.

Doç. Dr. Özgecan AĞAOĞLU: Bu tip çalışmalarda DNA uzaklaştırma işlemi ihmal edilmemelidir. Aksi takdirde hatalı sonuçların alınmasına neden olabilecektir. Bütün ekspresyon çalışmalarında bu duruma dikkat edilmelidir. Aynı zamanda bu çalışmada referans gen kullanımı bulunmamaktadır. Buna dikkat edilmelidir. Eğer materyal sayısı artırabilirse artı katkı değer sağlayacaktır.

Ahmet AKÇAY: Referans gen bulunmaktadır.

Doç. Dr. Özgecan AĞAOĞLU: Tek bir gen belirlenmiştir, oda raportör yorumunda da olduğu gibi satabilitesi şüphelidir. Daha uygun gen tespit edilmelidir.

Prof. Dr. Ömür KOÇAK: Eğer uygun görülürse materyal sayısının 10'dan 16'ya çıkarılması ve 2 farklı deneme grubu oluşturulabilir. (Mera – kısa süreli besi gibi) Böylelikle daha fazla fayda sağlanıp uzun vadede planlanan çalışmalardan kurtulabilir.

Proje oylamaya sunulmuş olup; raportör ve hazirunun değişiklik önerileri;

1. İstatistik kısmının yeniden değerlendirilmesi,
2. Projede bahsedilen istatistik metotların çıkarılması, yerine İlişkili-Bileşen Regresyon Analizinin kullanılması,
3. Kalp ve karaciğer gibi karkas verilerinin de alınması,
4. Referans gen kullanımı ve DNA uzaklaştırma işleminin eklenmesi doğrultusunda düzeltilerek kabulüne oy çokluğuyla (3 ret) karar verilmiştir.

Oturum Başkanı

Ali ATİK

Katip Üye

Vasfiye KADER ESEN

Katip Üye

Cemal DAYANIKLI

BÜYÜKBAŞ, KÜÇÜKBAŞ ve HAYVAN GENETİK KAYNAKLARI
ARAŞTIRMALARI 18-22 ŞUBAT 2019 YILI PROJE DEĞERLENDİRME
TOPLANTISI
TUTANAKLAR

20/02/2018 ÇARŞAMBA

III. OTURUM

YENİ TEKLİF PROJELER / No:29

Proje Adı ; Boz Irk Sığırlarda Büyüme ve Gelişme Özelliklerinin Genom Boyu İlişki Analizi ile Araştırılması

Sunan : Semih SEVİM (KAEM/Balıkesir)

Doç. Dr. Özgecan KORKMAZ AĞAOĞLU : Materyal sayısı az ve yöntem karmaşıklığı mevcuttur.Proje materyallerine ait geriye yönelik bilginin olup olmadığı literatür de 200 hayvan sayısının minimum olduğu daha fazla sayıda hayvanla daha fazla istatistiksel bilgiye ulaşılabilecektir.

Salih SEVİM : Çip maliyetlerinin yüksek olması ve Boz Irk Sığırlarda çalışma şartlarının zorluğu nedeniyle hayvan sayısı artırımına gidilememektedir.

Yunus ARZIK : Tekrar sayısının fazla olması sebebiyle İş gücü ve maliyeti artıracaktır.

Prof. Dr. Nazan KOLUMAN : Projede Çalışılacak materyallerin halihazırda doğmuş olanlardan mı yoksa doğacak olanlardan mı kullanılacağı belirtilmemiştir. Materyallerin ana yaşı, sütten kesim tarihi ve yemleme ile ilgili bilgiler mevcut değildir.

Prof. Dr. Mustafa TEKERLİ : Projedeki hayvan sayısı az olması sebebiyle projenin istatistiksel analizlerde sorunlar çıkabilir. Kullanılacak hayvanların derin bir pedigree kaydı var mıdır.

Prof. Dr. İbrahim CEMAL : Çalışma özgün , hayvan sayısı artırılırsa daha güvenilir sonuçlar ortaya çıkar.

Mehmet KIZILASLAN : Proje 2017-2018 yılında Tübitak a sunulan Boz ırk ve yerli Kara ile ilgili projemizle birebir örtüşmektedir.

Dr. Ali AYAR : İddiaların Tagem kayıtlarına bakılarak incelenmesi ve nihai kararın verilmesi gereklidir.

Oturum Başkanı : İddaların incelenmesi ve sonuca bağlanması için projenin oylamaya sunulmamasına karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:30

Proje Adı ; Karacabey Merinoslarında Büyüme ve Gelişme Özelliklerinin Genom Boyu İlişkilendirme Analizleri (GWAS) ile Araştırılması

Sunan : Dr. Yalçın YAMAN (KAEM/Balıkesir)

Doç. Dr. Özgecan KORKMAZ AĞAOĞLU : Proje metninde Major genden bahsedilmediği halde sunumda neden ön plana çıkarılmıştır. Major gen belirlemede yaklaşım sallantılıdır. Bu proje ile ek olarak başka özelliklerde incelenebilir. Kalıtım derecesi ve Tekrarlama derecesi göz önüne alınacak mı?, Kayıtlara göre en düşük ve en yüksek verimli hayvanların , verimleri arasında çok fark var mıdır?

Dr. Yalçın YAMAN : Etkeni büyük gen varsa onu da proje dahilinde araştırmayı planlıyoruz. GCAA , Uç değerleri kayıtları mevcuttur, Popülasyon varyasyon vardır, Başka özellikler incelenirse bütçe artacaktır. Popülasyonda ki hayvanların çevre şartları eşittir.

Prof. Dr. Türker SAVAŞ : Hayvan Seçiminde kullanılacak %20 alt ve %20 üst sınırdaki hayvanlar Fenotipe göre mi seçilecektir?

Prof. Dr. İbrahim CEMAL: Major gen araştırılması bu çalışmada iddali geldi. Bakir popülasyonlarda bu dediğiniz olabilir. Genom ilişki analizlerinde birden çok özellik incelenmesi projenin başarısını artırır. İstatistik model karışık model şeklinde olmalıdır.

Prof. Dr. Mustafa SAATÇİ : Kullanılacak olan hayvanların popülasyondaki % sinin daraltılması gereklidir.

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL : Karacabey Merinosunun yapağı özelliğide proje kapsamına alınabilir mi?

Dr. Yalçın YAMAN : Proje ekibi ile görüşülüp ,değerlendirilebilir.

Doç. Dr. Seyrani KONCAGÜL : Karacabey Merinosunun Damızlık değer tahmini yapılmaktadır. Bütün veriler alınıyor, her türlü veri mevcuttur.

Prof. Dr. Orhan KARACA : Popülasyonun özellikleri nelerdir? Genetik anlamda parametrelerin standartı olmalı ,Genetik değişim trendi var mı?

Doç. Dr. Seyrani KONCAGÜL : 1985 den bugüne kadar bütün pedigree kayıtları mevcuttur. Bütün kayıtlar mevcuttur.

Dr. Ali AYAR : Bu kayıtlar Enstitüde de mevcut mudur?

Tamer SEZENLER : Tüm kayıtlar Enstitümüzde mevcuttur. Zaten kayıtlar Enstitü tarafından oluşturulmaktadır.

Dr. Ali AYAR : Araştırmalarda kayıtlar konusunda Enstitü ön plana çıkmalıdır. Enstitüde geçmişten bugüne kadar tutulan kayıtların dijital ortamda ve yazılı belge şeklinde TAGEM 'e gönderilmesini istiyorum.

Oturum Başkanı : Raportör yorumları ve katılımcı görüşleri ışığında Projenin öneriler doğrultusunda düzeltilerek projenin bir üst kurula gönderilmesinin kabulüne oy birliği ile karar verilmiştir.

Somut Öneri: Projede bakılan parametrelere lalahanla görüşülerek yapağı özelliklerinin eklenmesi

MLD kası ile ilgili ultrason parametresi konulmalıdır. Projenin ismine “bazı” kelimesinin eklenmesi,

YENİ TEKLİF PROJELER / No:31

Proje Adı : Kıvırcık Koyunların Bazı Verim Özelliklerine ait Fenotipik ve Genetik Parametreler Sunan : Tamer SEZENLER (KAEM/Balıkesir)

Öneriler ve Katkıları ;

Prof. Dr. Mustafa SAATÇİ: n Sayıları üzerinde açıklama yapılmalı , n sayılarını 2 ye bölerek pedigree ve verim düzeyi bazında. Elinizde pedigrinin gücü nedir?deseni nedir?verileri nedir?bilinmiyor. Daha açıklayıcı olabilirdi. Koçlarla ilgili sunuda vermiş olduğunuz bir kaç özelliği belirlemek için nasıl bir yol izleyeceğiniz metinde yok? Elinizde ki pedigree kaydı güvenilir mi?hangi animal modelini kullanacaksınız?her yıl için n sayılarını görmek isterdik.

Tamer SEZENLER : Tüm veriler kullanılacak, verileri 1992 den beri kendim almaktayım. Dönem dönem bu ırkın anaçları başka ırklarla melezleme çalışmalarında kullanılmıştır. Bunları netleştirmeye çalışıyorum .Hayvan modeline danışman hocam ile karar vereceğiz.

Prof. Dr. Orhan KARACA : Yaklaşık n sayısı verilebilirdi. Materyal boş kalıyor.Yaklaşık değerlendirmeyi Materyal kısma koymak lazım.

Prof. Dr. Türker SAVAŞ : Araştırma konusunun başlığı genişletilebilir.Kıvırcık koyunların değil , kıvırcık koyunlarının şeklinde düzeltilmeli.

Prof. Dr. Sıddık KESKİN : 90ncı gün ve 180nci gün farklarının alarak mı analiz yapacaksınız?Elinizde bulunan diğer büyüme özellikleri nelerdir?

Tamer SEZENLER : Evet farkları alarak analiz edeceğiz.sütten kesim ,6ncı ay ve yaş ağırlıkları elimizde mevcut

Oturum Başkanı : Raportör yorumları ve katılımcı görüşleri ışığında Projenin öneriler doğrultusunda düzeltilerek projenin bir üst kurula gönderilmesinin kabulüne oy birliği ile karar verilmiştir.

IV. OTURUM

YENİ TEKLİF PROJELER / No:32

Proje Adı ; Siyah Alaca Donör İneklerde Süperovulasyon Cevabı ve Embriyo Kalitesi Üzerine FSHR Geni Tek Nükleotid Polimorfizmleri (SNP) Etkisinin Araştırılması

Sunan : Hüseyin Erdem ERTEN (DATAEM/Adana)

Doç. Dr. Özgecan KORKMAZ AĞAOĞLU: Başlık çok kapsamlı olmuş.Etkili enzimin isminin yazılarak başlık düzeltilmeli.FSH enzim ölçümleri yapılmış mıdır? SNP herhangi bir enzimi etkilemiş midir?

Hüseyin Erdem ERTEN : Başlık aynı kalmalı , ilerki aşamalarda başka kurumların projeye dahil olma ihtimali var, Projenin kabulü durumunda Gelişme raporunda katılacak kurumlar belli olacaktır.

Senem ESİN : Kullanılacak donörlerden alınacak örnekler için TAGEM den izin alındı mı? Protokol yönetimine uyulacak mı?

Hüseyin Erdem ERTEN : Evet Gerekli izinler TAGEM den alındı. Kan ve veri hariç hiç bir şekilde manipüle edilmeyecek.

Dr. Bülent BÜLBÜL : Sunuda Uterus yıkandıktan sonar CO2 de bekletilecek diye belirtilmiş, neden bekletilecek ? ne kadar süre bekletilecek ? Bu süre minimum düzeyde olmalıdır.

Hüseyin Erdem ERTEN : Sunumda sürenin kısa olması nedeniyle Uterus yıkamadan sonra yapılacak işlemlere pek fazla değinilemedi.

Dr. Yalçın YAMAN : Bütçede artış yapılarak , kapsamının genişletilmesi tavsiye etti, Projeye Araştırma yönünde Katkıda bulunabilirim. Burada dizi analizi yapılmalıdır. Bütçe 40-45 bin civarına çıkarılmalıdır.

Prof. Dr. Mustafa TEKERLİ : Matematiksel model iyi kurulmalı, Veriler derinleştirilmeli, n sayısı artırılmalıdır.

Hüseyin Erdem ERTEN : n Sayısını maksimuma çıkarmayı düşünüyoruz, Revize edeceğiz.

Doç. Dr. Numan AKYOL : Terminolojik örneklik olmalı, Projede control grubu da olmalı, GAK ırkı sığırlarda projeye dahil edilmelidir.

Dr. Erkan SAY : GAK ırkı sığırlarıda projeye dahil etmeyi planlıyoruz.

Oturum Başkanı : Raportör yorumları ve katılımcı görüşleri ışığında Projenin öneriler doğrultusunda düzeltilerek projenin bir üst kurula gönderilmesinin kabulüne oy birliği ile karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No:1

Proje Adı ; Ankara Keçilerinde Bazı Metabolizma Değerlerinin Belirlenmesi

Sunan : Abdulkadir ERİŞEK (UHAEMM/Ankara)

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL : Bu Araştırmaların sonuçları dijital ortamda mevcut mu?

TAGEM in sonuç raporlarının yayınlandığı açık girişimli bir internet sitesi var mı? Proje çıktıları Yetiştiricilere ne ölçüde ulaşıyor?

Abdulkadir ERİŞEK : Afiş ve broşürlerle Yetiştiricilere ulaştırılıyor.

Oturum Başkanı : TAGEM in açık arşivi mevcut olup , biten projelerin en kısa sürede yayınlaması için karar alınıyor. Açık arşive katılım yapan personele performans puanında pozitif ayrımcılık yapılmaktadır.

Prof. Dr. Sıddık KESKİN : Sütunların başına ortalama standart hata eklenmeli. Tablo altı dip notları üstteki verilere uygun olarak yazılmalı,Dip notlarda her özellik için farklı harfler kullanılmalı, P değerinin genel olarak makalelerde küçük harfle yazılması uygundur.

Oturum Başkanı: Mevcut hali ile ve yapılan önerilere istinaden gerekli düzeltmeler yapılarak Sonuç raporunun kabulü oy birliği ile kabul edilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No:2

Proje Adı ; Kilis ve Halep Keçilerinin Bazı Fiziksel Kıl Özelliklerinin Belirlenmesi

Sunan : Sedat BEHLEM (UHAEMM/Ankara)

Öneriler ve Katkıları ;

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL : Kapsamlı Veriler elde edilmiştir. İncelik ve kaşmir Dokuma sanayisine uygun mudur? Tekstil Mühendisleri ile bir kordinasyon sağlandı mı? İncelik hakkında görüş soruldu mu? Tekstil bilimi ile veriler kıyaslandı mı? Uluslararası Kaşmir inceliği hakkında kıyaslama yapılırsa çalışma zenginleşir ve Ürün hak ettiği değeri bulur kanaatindeyim.

Sedat BEHREM : Tekstil sanayisine uygun olup , Yetiştiriciler tarafında değeri malesef bilinmemektedir.

Prof. Dr. Sıddık KESKİN: Çoklu karşılaştırma yönteminin sonuç raporuna ilave edilmesi, Tablolarda standart sapmanın yanında bulunan% lik değerlerin çıkarılması gerekmektedir. P değeri ^,^ sonra 3 basamaklı ise en son basamağa 1 yazılmalıdır.P değerleri düzenlenmelidir.

Oturum Başkanı: Mevcut hali ile ve yapılan önerilere istinaden gerekli düzeltmeler yapılarak Sonuç raporunun kabulü oy birliği ile kabul edilmiştir.

Oturum Başkan

Dr. Engin ÜNAY

Katip Üye

Harun GÜLCAN

Katip Üye

Fatih PALA

BÜYÜKBAŞ, KÜÇÜKBAŞ ve HAYVAN GENETİK KAYNAKLARI
ARAŞTIRMALARI 18-22 ŞUBAT 2019 YILI PROJE DEĞERLENDİRME
TOPLANTISI
TUTANAKLAR

21 ŞUBAT 2019 PERŞEMBE

I-II. Oturum

SONUÇLANAN PROJELER / No:3

Proje Adı: Enstitü ve Yetiştirici Koşullarındaki Yerli Kara Sığırların Bazı Morfolojik ve Verim Özelliklerinin Belirlenmesi

Proje lideri: Dr. Engin Ünay

Öneren kuruluş: UHAEMM/ANKARA

Prof.Dr.Mustafa Saatçi: Çizelgeleri türkçeye çevirelim.

DoçDr.Sıddık Keskin: Standart hataları tabloda görmedim. Virgülden sonra 2 basamak ise hepsi 2 basamak, 3 basamak ise hepsi 3 basamak olsun. İlk tablolarda p değerlerini verelim.

Somut öneriler:

- 1- Çizelgeleri türkçeye çevirelim
- 2- Tablolarda p değerlerini verelim.

Karar: Sonuç raporunun somut önerilere göre düzeltilerek kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No:4

Proje adı: Akkaraman ve Orta Anadolu Merinosu Kuzularında Sütten Kesim Dönemindeki Bazı Vücut Ölçülerinin Erken Seleksiyon Kriteri Olarak Kullanılma İmkânının Araştırılması

Proje lideri: Şükrü Doğan

Öneren kuruluş: BDUTAEM/KONYA

Prof. Dr. İhsan Soysal: Bu proje ile Koç dediğin sallı olmalı sözü ilmende doğrulanmış oldu.

Prof. Dr. Orhan Karaca: Çok güzel bir çalışmadır. Çok ciddi emek verilmiştir. Verimden azade sonuç kısmı yeniden ele alınsın. Islah dönük genetik olmayan parametreler çok anlam ifade etmez. Dolaylı seleksiyon kriteri olabilmesi için korelasyonun çok yüksek olması lazım. Bu konuda yegane ölçü testis uzunluğudur.

Prof. Dr. Mustafa Saatçi: Çok özenli ve çok detaylı bir çalışma olmuş. Seleksiyon verileri yıl yıl gösterilirse iyi olur

Prof. Dr. Mustafa Tekerli: Wombatta 1. Hayvan modelini kullandığınızı raporda belirtin lütfen. Harvey ile çakışır yoksa. Analizleri bivariete ve multivariate yaparsanız bu etki ortadan kalkar. Dolaylı seleksiyon verilerini elinizdeki veri setinden bulabilirsiniz. Özellikle kısaltmaları uzun yazın. Kitabı yada sonuç raporunu doya doya okuyalım.

Doç. Dr. Sıddık Keskin: Raporlama ile ilgili çok fazla tablo olmuş. Bu amaçla kanonik katsayıları ve yükleri vermeye gerek yoktur. Sadece 1. Kanonik değişkene göre verilirse yeterlidir.

Hayati Uyanık (Tigem): Hem erkek hem dişide (50.000 kuzumuz var) vücut ölçülerini damızlık olarak tespitite kullanabilir miyiz?

Şükrü Doğan: Hayır. Canlı ağırlığı yüksek olanlar arasından eleme yapabilmek için dolaylı seleksiyon kriteri olarak kullanabilirsiniz.

Somut öneriler:

- 1- Sonuç kısmı son paragrafı yeniden ele alınsın.
- 2- Seleksiyon verilerine göre tablolarda yıl yıl gösterilirse seleksiyon sisteminin olgunluğu daha iyi belli olur. Araştırmacının onayına bırakıldım.
- 3- Wombatta hangi Hayvan modelini kullandığını raporda belirtilmeli

Karar: Sonuç raporunun somut önerilere göre düzeltilerek kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No:5

Proje adı: Halk Elinde ve Bandırma Koyunculuk Araştırma Enstitüsünde Korunan Kıvrıcık, Gökçeada Sakız ile Karacabey Merinosu ve Ramlıç Koyun Irklarında Genetik Çeşitliliğin Mikrosatellitlerle Belirlenmesi.

Proje lideri: Abdullah Taner ÖNALDI

Öneren kuruluş: BDUTAEM/KONYA

Prof. Dr. İhsan Soysal: Irk tescili için her zaman söylediğimiz gibi moleküler çalışmalarında yapılması gereklidir. Feral kelimesinin yarı yabani değilde önce evciltilmiş sonra da doğaya salınmış hayvan şeklinde kullanıldığını biliyorum ben.

Prof. Dr. Metin Erdoğan: Ramlıç sürülerinin sayısı az ve muhtemelen akrabalık oranıda yüksek bir sürü. Popülasyonu seçerken 3 boyutlu faktöriyel analiz yaparak çalışmaya katkı sunabilirsiniz.

Doç Dr. Sıddık Keskin: Moleküler varyans analiz sonuç tablosunda ve diğer tablolarda İngilizce terimleri Türkçeleştirelim.

Somut öneriler:

1- Populasyon seçerken 3 boyutlu faktöriyel analiz yapılmalı.

Karar: Sonuç raporunun somut önerilere göre düzeltilerek kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No:6

Proje adı: Marmara Bölgesinde Organik Sığır Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi/Organik Sistemde Üretilen Boz Irk Sığırların Karkas ve Et Kalitesi Özellikleri

Proje lideri: Dr. Hülya HANOĞLU

Öneren kuruluş: KAEM/BALIKESİR

Prof. Dr. İhsan Soysal: Son zamanlarda doğal olana yönelim artışı için çalışma çok önemli veriler içeriyor. Özün değeri yüksek bir çalışma.

Dr. Hülya Hanoğlu: Ayvack eti olarak biliniyordu bu hayvanların eti. Talep çok yüksekti. İlk 2 yıllık çalışmamız sonucunda BÜGEM'e sunduğumuz rapor doğrultusunda bölge organik sertifikalı mera alanı olarak tescillendi.

Prof. Dr. Türker Savaş: Bu ırkın en büyük sorunu melezleme maalesef. Meralar maalesef tapulu araziler. Pazarlama sorunları var.

Prof. Dr. Mustafa Saatçi: Sonuç raporunun yanında konu ile ilgili broşürler ve tanıtı içerikler yapılıp bölge yetiştiricisi ve tüketicisi bilinçlendirilirse çok iyi olur.

Prof. Dr. Nazan Koluman: Projenin mera kısmı çok önemli. Meranın ilgili alanına şerit çekip bitki tanımlaması yapın ve buraların yıllık iklim verileri ile ilişkilendirmesini yaparsanız dünya literatürüne girebilir.

Doç. Dr. Sıddık Keskin: Tablolar standart sapma ve hataları mutlaka ekleyelim. Harflendirmelerin açıklamalarını mutlaka ekleyelim.

Somut öneriler:

1- Eksik et analizlerinin 2 ay içinde mutlaka yapılması ve sonuç raporunun TAGEM'e gönderilmesi.

Karar: Sonuç raporunun somut önerilere göre düzeltilerek kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No:7

Proje Adı: İspir, Kaçkar, Abaza ve Gürcü (Osmanlı) Keçilerinin Moleküler Filogenetik Analizleri

Proje Lideri: Dr. Sadrettin YÜKSEL

Öneren kuruluş: DATAEM/ERZURUM

Proje liderinin sehven yazım hatasından kaynaklı, devam eden proje niteliğinde gösterilen projenin sonuç raporu olarak sunulacağını beyan etmiştir.

Karar: Projenin sonuç raporu olarak kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:1

Proje adı: Suruç Koyunu'nun Döl Verimi, Süt Verimi, Büyüme ve Morfometrik Özellikleri ile Filogenetik Yapılarının Belirlenmesi

Proje lideri: Zeliha SAVRUNLU

Öneren kuruluş: GAP TAEM/ŞANLIURFA

Somut öneriler:

- 1- Dr. Emre Alarslan'ın projeden çıkarılmasına;
- 2- Dr. Hasan Hüseyin Şenyüz'ün projeden çıkarılmasına

Karar: Devam eden projenin somut önerilerinin kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:2

Proje adı: Bandırma Koyunculuk Araştırma Enstitüsünde Yetiştirilen Bazı Etçi Irklarda Büyüme, Et Verimi ve Et Kalitesine Etki Eden Genlerdeki Varyasyonun Araştırılması

Proje lideri: Vasfiye KADER ESEN

Öneren kuruluş: KAEM/BALIKESİR

Mehmet Akif Yüksel: Darboğaz mevzu enstitü komitesinde tartışıldı ve karara bağlandı.İlgili veriler arkadaşla iletilecektir. İye burada bir daha dile getirildi anlamadm doğrusu.

Vasfiye Kader Esen: Enstitü komite toplantı tutanağı tarafıma iletilmediği için buraya getirdim.

Metin Ertuğrul: Callipyge (Teleometrik Bölge 214 bp.) yazan kısmı bölge değil gen yada lokus olarak düzeltelim.

Somut öneriler:

- 1- Callipyge (Teleometrik Bölge 214 bp.) yazan kısmı bölge değil gen yada lokus olarak düzeltilmesi.

Karar: Ara raporunun somut önerilere göre düzeltilerek kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:3

Proje adı: Orta Anadolu Merinos Koyun Yapağısında Bazı Fiziksel ve Elementel Özelliklerin Belirlenmesi

Proje lideri: Sedat Behrem

Öneren kuruluş: UHAEMM/ANKARA

Somut öneriler:

- 1- Projenin 1 (bir) yıl uzatılmasına.
- 2- Abdulkadir Eşik'in projeye dahil edilmesine

Karar: Ara raporunun somut önerilere göre düzeltilerek kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:4

Proje adı: Bandırma Koyunculuk Araştırma İstasyonu Bünyesinde Yetiştirilen Damızlık Koçların Spermatolojik Özelliklerinin ve Dondurulabilirliğinin Belirlenmesi

Proje lideri: Cemal Dayanıklı

Öneren kuruluş: KAEM/BALIKESİR

Somut öneriler:

- 1- Projenin 1 (bir) yıl uzatılmasına.
- 2- Ebru Şengül'ün projeye dahil edilmesine
- 3- Dr. Yalçın Yaman'ın kendi isteğiyle projeden çıkarılmasına.
- 4- Ölü canlı muayenesinde Syber14/PI temelli floresan boya tekniğinin materyal-metoda eklenmesine.

Karar: Ara raporunun somut önerilere göre düzeltilerek kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:5

Proje adı: Koyunlarda Farklı Sabit Zamanlı Suni Tohumlama Protokollerinde Ovulasyon ve Gebelik Oranlarının Karşılaştırılması

Proje lideri: Cemal Dayanıklı

Öneren kuruluş: KAEM/BALIKESİR

Prof. Dr. Türker Savaş: Geri dönme ibaresinin Dönme olarak düzeltilmesi iyi olur.

Prof. Dr. İhsan Soysal: Suni tohumlamada spermanın taze yada dondurulmuş olarak kullanılması konusunda fikrinizi öğrenebilirmiyim?

Cemal Dayanıklı: Laparoskopide biz donmuş sperma kullanıyoruz. Bir çok ülkede canlı taze sperma kullanıldığını biliyorum. Bizde ileride taze sperma kullanımına geçme istiyoruz.

Veysel Ören (DKKYB): Suni tohumlamanın ıslahta kullanılması çok önemli ve bunun desteklenmesi gerekmektedir.

Somut öneriler:

- 1- Muhammet Aksoy'un projeye eklenmesine
- 2- Laparoksopik yöntemle ovaryum muayenesinin gerçekleştirilmesi şeklinde materyal-metoda ekleme yapılmasına.
- 3- Proje isminin "Koyunlarda Farklı Sabit Zamanlı Suni Tohumlama Protokollerinde Ovaryum yapıları ve gebelik oranlarının karşılaştırılması" olarak değiştirilmesi
- 4- 2019 bütçesinin
 - a. 06.01.3.4. laborauvar Gereçleri kaleminin 4.500 TL
 - b. 06.02.7.1 Kimyevi Madde alımı kalemiin 3.000 TL oarak bütçelendirilmesine;

Karar: Ara raporunun somut önerilere göre düzeltilerek kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:6

Proje adı: Karacabey Merinosu Kuzularında Mc4R Gen Polimorfizminin Büyüme Özelliklerine Etkisinin ve Seleksiyonda Kullanım Olanaklarının Araştırılması

Proje lideri: Semih Sevim

Öneren kuruluş: KAEM/BALIKESİR

Somut öneriler:

- 1- Projenin 1 (bir) yıl uzatılmasına.

Karar: Ara raporunun somut önerilere göre düzeltilerek kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:7

Proje adı: Bandırma Koyununda Üreme, Büyüme ve Karkas Özelliklerinin Islahı ve Tip Sabitleştirme

Proje lideri: Tamer Sezenler

Öneren kuruluş: KAEM/BALIKESİR

Somut öneriler:

1- Projenin 1 (bir) yıl uzatılmasına.

Karar: Ara raporunun somut önerilere göre düzeltilerek kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

Oturum Başkanı

Ali Atik

Katip

Hasan Çetin

Katip

Şahin Tez

BÜYÜKBAŞ, KÜÇÜKBAŞ ve HAYVAN GENETİK KAYNAKLARI
ARAŞTIRMALARI 18-22 ŞUBAT 2019 YILI PROJE DEĞERLENDİRME
TOPLANTISI
TUTANAKLAR

22 ŞUBAT 2018 PERŞEMBE
III. OTURUM

DEVAM EDEN PROJELER / No:8

Proje Adı: Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Ülkesel Projesi

Proje Lideri: Dr. Vedat Akgündüz Sunan : Serdar Yağcı

Kurum: TAGEM

Sedat Behrem :Gelecek yıl fiyat artışı var mı?

Serdar Yağcı : Olmayacak gibi, kararname nasıl çıkar bilmiyoruz.

Karar: Projenin devamına oy birliği ile karar verildi.

DEVAM EDEN PROJELER / No:9

Proje Adı: Ülkesel Merinos Geliştirme Projesi (Karacabey Merinosu)

Proje Lideri: Tamer Sezenler

Kurum: Koyunculuk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

İhsan Soysal:Merinoslar etinin yanında yapağı veriminede sahip.TÜİK'e göre 2,5 milyon merinos var.Yapağıile ilgili veriler alınıyor mu?

Tamer Sezenler:Masrafı olacağını düşünüyorum.İlk beş yılda bunlara bakıldı,geriye gidildiği görüldü.Et veriminin üzerinde duruldu,yapağı ile ilgili verimler alınmıyor.Yapağıya göre seleksiyon yapılmıyor.

İhsan Soysal: Yapağıyı Çin'e 5 Dolara satıyoruz,onlar işleyip 15 dolara bize satıyor.merinos için yapağının değerlendirilmesi ve sektöre kazandırılmasının önemini belirtmek istedim.

Tamer Sezenler:Bu ölçümler ,yapağı ile ilgili teklif gelirse ,metot değişirse biz bu örnekleri ve verimleri alabiliriz.

Projenin devamına oy birliği ile karar verildi.

DEVAM EDEN PROJELER / No:10

Proje Adı: Ülkesel Merinos Geliştirme Projesi (Orta Anadolu Merinosu)

Proje Lideri: Mesut KIRBAŞ

Kurum: Bahri Dağdaş UTAEM

Darboğaz yok,teklif üzerine enstitüden ayrılan KorayUĞUR'un projeden çıkarılmasına,Yavuz KAL ve Harun GÜLCAN'ın projeye eklenmesine ve projenin devamına oy birliği ile karar verildi.

DEVAM EDEN PROJELER / No:11

Proje Adı: Güney Karaman Koyun Irkında Çiftleşme,Doğum,Ana Ve Kuzu Davranışlarının Belirlenmesi

Proje Lideri: Necdet Akay

Kurum: Bahri Dağdaş UTAEM

Fırat Kormaz: Sunumda yer alan biniş süresi ile reaksiyon süresi aynı mı ?

Necdet Akay : Eğer aynı ise biniş süresi yerine reaksiyon süresi ifadesinin kullanımını değerlendirebiliriz.

Sadrettin Yüksel : Çoklu karşılaştırmayı ve harflendirmeyi tablolara eklersek iyi olur.

Necdet Akay :Önümüzdeki yıl hepsini düzeltip tamamlayacağız.

Ara yayın yok,darboğaz yok,değişiklik yok.

Projenin devamına oy birliği ile karar verildi.

DEVAM EDEN PROJELER / No:12

Proje Adı: Senkronize edilmiş Bazı Koyun Irklarında Çiftleşme, Doğum, Ana ve Kuzu Davranışlarının Belirlenmesi

Proje Lideri: Tülay CANATAN

Kurum: Bahri Dağdaş UTAEM

Proje için istenilen 1 yıl uzatma teklifi ve projenin devamına oy birliği ile karar verildi.

DEVAM EDEN PROJELER / No:13

Proje Adı: Enstitü Şartlarında Yetiştirilen Hasmer ve Hasak Koyunlarının Bazı Verim ve Morfolojik Özelliklerinin Araştırılması

Proje Lideri: Tülay CANATAN

Kurum: Bahri Dağdaş UTAEM

Sıddık Keskin: Tablolarda dişilerle erkekler ayrı ayrı değerlendirilirse iyi olur.

Zir.Yük.Müh. Şükrü DOĞAN'ın projeye dahil edilmesi teklifi ve projenin devamına oy birliği ile karar verildi.

DEVAM EDEN PROJELER / No:14

Proje Adı: Ankara Keçisi Tekesi Spermalarının Trehaloz Ve Karnosik Asit İçeren Sulandırıcı Gruplarla Dondurulması

Proje Lideri: Ramazan SEVGİ

Kurum: Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü
Lalahan/ANKARA

Teklif üzerine , Laparoskopik tohumlama için kullanılacak olan, grup başı 20 ve toplamda 60 olan keçi sayısının hayvan materyalinin yetersizliğinden dolayı her grup için 7 olacak şekilde 21 başa indirilmesine, projenin bir yıl uzatılmasına, projede yer alan Ömer Faruk KARAŞÖR ve Dr. Hasan Hüseyin ŞENYÜZ'ün projeden çıkartılmasına, Alaeddin OKUROĞLU, Çağatay YILDIRIM ve Dr. Fırat KORKMAZ'ın projeye dahil edilmesine ve projenin devamına oy birliği ile karar verildi.

DEVAM EDEN PROJELER / No:15

Proje Adı: Farklı Antioksidanlarla Dondurulan Boğa Spermasının Değerlendirilmesi

Proje Lideri: Derya ŞAHİN

Kurum: Uluslararası Hayvancılık Araştırma Ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü
Lalahan/ANKARA

Materyal ve metotta aşağıdaki değişiklikler teklif edildi:

1) Eklibrasyon işleminden önce payetleme yapılması yerine rutin işlemler dahilinde önce eklibrasyondan sonra payetleme yapılması düşünülmektedir. 2) Esmer ırkı boğa sperma stoğunda sıkıntı bulunmadığından rutin sağımlar günlerinde sperma alınması ve payetlerin sperma dondurma cihazında (Digitcool 200, İMV,Fransa) dondurulması düşünülmektedir. 3) DNA hasar tespiti için belirlenen yöntemin yerine aynı işlemi gerçekleştirmeye yarayan ve nispeten uygulaması daha kolay olan acridine orange ile boyama yöntemi uygulanması düşünülmektedir. 4) Spermatozoon akrozom hasarı tespitinde ve mitokondriyal aktivite belirlenmesinde mevcut yöntemdeki solüsyon yerine analizlerden daha kesin sonuçlar elde edilmesini sağlayan Tyrode solüsyonu kullanılması düşünülmektedir. 5) Spermatozoon akrozom hasarı tespitinde ve mitokondriyal aktivite belirlenmesinde kullanılan sperma ve kimyasal miktarı fazla olduğundan yöntem değişikliğine gidilerek; • Plazma membranının ve akrozom bütünlüğünün değerlendirilmesi için, önceden 241 µl Tyrode çözeltisi içinde seyreltilen 5 µl sperma, 1.5 µl PI ve 2.5 µl FITC-PNA ile boyanacak ve 37 °C'de 15 dakikalık

inkübasyondan sonra değerlendirilecektir. • Yüksek mitokondriyal membran potansiyeline sahip (HMMP,%) canlı sperm hücrelerinin yüzdesini belirlemek için, her bir örnek için 1.5 µl PI ve 2.5 µl JC-1 ile önceden 241 µl Tyrode çözeltisinde seyreltilmiş 5 µl sperm eklenecektir. Numuneler, 15 dakikalık inkübasyondan (37 °C) sonra analiz edilecektir.

Proje Faaliyet Takvimi: Personel değişikliği, bütçe ve sarf malzeme alımı beklenilmesi durumlarından dolayı proje belirtilen tarihler içerisinde gerçekleştirilememiştir. Önerilen değişikliklerin kabul görmesi halinde projenin 2019 tarihinde çalışılmaya başlanması düşünülmektedir. Bu sebeple 1 yıl uzatma talep edilmektedir.

Teklif üzerine Projeye yardımcı araştırmacı olarak İlktan BAŞTAN, Veteriner Hekim Seher YIRTICI, Veteriner Hekim Dr.Fırat KORKMAZ'ın eklenmesine ,projenin devamına ve 1 yıl uzatılmasına ve materyal-yöntemdeki değişikliklerin kabulüne oy birliği ile karar verildi.

IV. OTURUM

Engin Ünay: Toplantının Çarşamba günkü oturumunda yaşadığımız olumsuz durumdan konuya muhatap arkadaşlar rahatsız olduklarını, aralarında görüşerek anlaşmazlık olan durumu çözdüklerini beyan etmektedirler.

Mehmet Kızılaslan: Biz arkadaşıyla konuyu tekrar inceledik. Sorunun bir ard niyetten kaynaklanmadığı, sehven bir hatanın yapıldığını anladık ve bunda mutabık kaldık. Benim bu aşamada intihal gibi bir olayın olmadığı konusunda inancım tamdır. Hazirundan böyle bir durumdan dolayı özür diliyoruz.

Deniz Soysal: Dün ki yaşanan olayda mağdur edildik, proje oylanmadan Ankara'ya gitmemeli, yeniden oylanmasını talep ediyorum.

Engin Ünay: Konu tutanaklara girdiğinden, oylanması söz konusu değildir.

Kürşat Alkoyak: Konuya muhatap olan araştırmacı arkadaşlar konudan rahatsız olduklarını ve bir incelik yaparak hazirundan özür dilemek istediklerini belirtmişlerdir. Bu ince hareketten dolayı kendilerine teşekkür ediyoruz. Ancak Daire Başkanımız Dr. Ali Ayar'ın projenin oylanmaması ve Genel müdürlüğümüzde konunun incelenmesi nihayetinde karar verileceği talimatı da tutanaklara geçmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:16

Proje Adı: Halk Elinde Anadolu Mandası Islahı Ülkesel Projesi

Proje Lideri: Dr. Ali AYAR

Sunan:Yusuf Kaplan

Kurum: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü/ANKARA

İllerde yürütülen her bir alt proje kapsamında, Proje Liderleri tarafından gelen aşağıda belirtilen talepler doğrultusunda ;

Düzce İlinde yürütülen Anadolu Mandası Islahı alt projesinde Yardımcı Araştırmacı olarak görev yapan Uzman Biyolog ve Ziraat Mühendisi Selim ESEN çıkarılmasına yerine Ziraat Yüksek Mühendisi Dr. Emre ALARSLAN' yardımcı araştırmacı olarak eklenmesine ve Danışman olarak Prof.Dr. Hasan ÖNDER'in (Ondokuz Mayıs Üniversitesi) projeye dahil edilmesine,

Bartın İlinde yürütülen Anadolu Mandası Islahı alt projesine Konya Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvancılık Ekonomisi ve İşletmeciliği Ana Bilim Dalından Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Bahadır ÇEVRİMLİ'nin yardımcı araştırmacı olarak dahil edilmesine,

Yozgat İlinde yürütülen Anadolu Mandası Islahı alt projesine Afyon Kocatepe Üniversitesi Veteriner Fakültesinden Prof.Zehra BOZKURT'un yardımcı araştırmacı olarak dahil edilmesine oy birliği ile karar verildi.

DEVAM EDEN PROJELER / No:17

Proje Adı: Kültür Ortamına Katılan Bazı Antioksidan Maddelerin İn Vitro Embriyo Gelişimi Üzerine Etkisi

Proje Lideri: Talha Burak ERTEM

Kurum: Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü
Lalahan/ANKARA

Teklif üzerine Muharrem Satılmış ve Ömer Faruk Karaşör'ün projeden çıkarılmasına, projedeki grupların 3'e indirilmesine ,projenin devamına ve bir yıl uzatılmasına oy birliği ile karar verildi.

DEVAM EDEN PROJELER / No:18

Proje Adı: Değişik Metodlarla Elde Edilen Sığır Oositlerinin İn Vitro Gelişimi Üzerine Etkisi

Proje Lideri: Talha Burak ERTEM

Kurum: Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü
Lalahan/ANKARA

Teklif üzerine Muharrem Satılmış'ın projeden çıkarılmasına ,projenin devamına oy birliği ile karar verildi.

DEVAM EDEN PROJELER / No:19

Proje Adı: Anadolu Mandasının İn Vitro Koşullarda Embriyo Üretim Potansiyeli ve Bazı Embriyo Gelişim Parametrelerinin Belirlenmesi

Proje Lideri: M.Ali YILMAZ

Kurum: Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü /Lalahan /ANKARA

Teklif Edilen Materyal Ve Yöntem Ve Eklenecek Uygulamalar

Deneme Düzeni

Kültür periyodunun 7-9. günlerinde kontroller yapılacaktır. Kontrollerde; Anadolu Mandası embriyolarının erken blastosist ve blastosiste erişme durumları incelenecek ve Uluslararası Embriyo Teknolojileri Birliği (IETS) kriterlerine göre iyi-mükemmel kalitede olan embriyolardan en az 13 adedi dondurulmadan boyanarak ölü canlı hücreleri tespit edilecek, görüntüleri alınacak, en az 13 adedi ise IVC solüsyonu bulunan kuyucuklara aktarılacaktır. İn vitro kültür için, 38.5°C de, %6 O₂, %6 CO₂, %95 bağıl nemli CO₂ inkübatörde 2 gün bekletilerek hacking blastosiste erişme oranları kayıt edilecektir. Deneme gurupları için aynı kriterlere sahip embriyolardan 2 grup daha oluşturularak; a) vitrifikasyon, b) etilen glikol, ile her grup için en az 26'ser adet olmak üzere toplam en az 52 adet embriyo dondurularak bir hafta boyunca -196°C' de azot tankında muhafaza edilecektir. Bir hafta boyunca saklanan embriyolar dondurma protokolüne uygun şekilde çözündürüldükten sonra kontrol grubunda olduğu gibi; en az 13 adedi boyanarak ölü canlı hücreleri tespit edilecek görüntüler alınacak, en az 13 adedi ise IVC solüsyonu bulunan kuyucuklara aktarılacaktır. İn vitro kültür 38.5°C de, %6 O₂, %6 CO₂, %95 bağıl nemli CO₂ inkübatörde 2 gün bekletilerek hacking blastosiste erişme oranları kayıt edilecektir. Farklı dondurma/çözdürme protokolleri ve boyama yöntemi aşağıda açıklanmıştır. Vitrifikasyon ile dondurma çözdürme Vitrifikasyon metodu ile dondurmak amacıyla VS1 solüsyonunda (Sakkaroz 1,7115 g + Ksiloz 0,7507 g + Polietilen glikol 0,5 g.+ Gliserol 5 ml + m-PBS 50 ml tamamlanmış) 5 dakika, VS2 solüsyonunda (Sakkaroz 3,4230 g. + Ksiloz 1,15013 g. + Polietilen glikol 1,0 g.+ Etilen glikol 5 ml + Gliserol 5 ml+ m-PBS 50 ml tamamlanmış) 5 dakika ve VS3 solüsyonunda (Sakkaroz 5,1345 g. + Ksiloz 2,2520 g. + Polietilen glikol 1,5 g. + Etilen glikol 10 ml + Gliserol 10 ml + m-PBS 50 ml tamamlanmış) 1 dakika süre içerisinde mPBS 50 ml ile tamamlanmış sakaroz 10, 697 g. solüsyon kullanılarak uygun şekilde payetlenerek -196°C azot içerisine bırakılacaktır. Vitrifikasyon metodu ile dondurulmuş embriyolar bir hafta boyunca -196°C' de azot

içerisinde muhafaza edildikten sonra embriyolar çözündürmek için devitrifikasyon işlemine tabi tutulacaktır. Bunun için içerisinde m-PBS 50 ml ile tamamlanmış Sakaroz 10, 697 g. stok solüsyonu kullanılarak dVS1 (stok sakaroz solüsyonu 4 ml+ 1 ml FCS) içerisinde 5 dakika, dVS2 (stok sakaroz solüsyonu 2 ml+ d-PBS 2 ml + 1 ml FCS) içerisinde 5 dakika bekletildikten sonra D-PBS 4ml + FCS 1 ml solüsyon içerisinde 1 dakika bekletilip 3 saat süreyle CO₂ inkübatörde bekletilmiş CR1aa (aminoasitli Charles Rosencrans) kültür medyumuna (Rosenkrans ve ark. 1990, Saito ve ark. 1994, Dahali ve ark. 1999, Gautam ve ark. 2008, Satılmış ve ark. 2014) alındıktan sonra kontrol grubunda olduğu gibi boyama yapılarak aşağıda belirtilen yöntemle ölü canlı hücre oranları belirlenecektir. Etilen Glikol Direk Transfer (Slow Freezing) Etilen glikol ile dondurmak amacıyla; Sakaroz 0,8558 g.+ etilen glikol 2.5 ml alınarak DPBS ile 25 ml'ye tamamlayarak solüsyon hazırlanacaktır. Hazırlanan bu solusyonla payetlenen embriyolar 22-24°C'de 10 dakika equilibrasyona (dengelenme) bırakıldıktan sonra MINITUB Haake PHONIX II metil alkol prensipli dondurma cihazına -7°C'de 10 dakika bekletilirken 2-3. dakikada seeding işlemi yapılacak ve bu süre bitiminden sonra her dakikada -0,3 °C soğutmayla -30°C'ye getirilen payetler -196°C azot içerisinde bırakılacaktır. Etilen glikol metodu ile dondurulmuş embriyolar 7 gün -196°C' de azot içerisinde muhafaza edildikten sonra çözündürme için azot tankından alınarak oda sıcaklığında 10 saniye bekletilip 35-37°C sıcak su banyosunda 20 saniyede çözünmesi sağlanacaktır. Sonra D-PBS 4ml+FCS 1 ml solüsyon içerisinde 1 dakika bekletilip 2 saat süreyle CO₂ inkübatörde bekletilmiş CR1aa (aminoasitli Charles Rosencrans) kültür medyumuna (Rosenkrans ve ark. 1990, Imai 2005, Gautam ve ark. 2008, Kızıl ve ark. 2011, Sirisha ve ark. 2013) alındıktan sonra kontrol grubunda olduğu gibi boyama yapılarak aşağıda belirtilen yöntemle ölü canlı hücre oranları belirlenecektir. Embriyoların ölü-canlı hücre oranlarının belirlenmesi Bütün gruptaki embriyoların ölü-canlı hücre oranlarının kontrolleri Flourescein diacetate (FDA; Sigma) ve Hoescht 33342 (Sigma B2261) kullanılarak yapılacaktır. Embriyolar boyandıktan sonra ölü-canlı hücre sayıları ve oranları görsel kontrolü floresan ataçmanlı invert mikroskopta UV filtre kullanılarak tespit edilecektir. Bu amaçla öncelikle embriyoların boyama için hazırlama işlemi yapılacaktır. Bunun için kültür medyumundan alınan embriyolar 100 µl içeriğinde 1mg/ml polyvinylpyrrolidone (PVP) bulunan PBS solüsyondan 2 defa geçirilecek ardından %4 paraformaldehid içeren PBS (pH 7.4) solüsyonda oda sıcaklığında 1 saat bekletilecektir. Süre bitiminden sonra embriyolar 100 µl içeriğinde 1mg/ml polyvinylpyrrolidone bulunan PBS bulunan solüsyondan 3 defa geçirilecektir. Hazırlanan embriyolar 25 mg Hoescht 33342'den 2.5 ml distile su ile hazırlanmış stok solüsyondan 5µl alınarak içeriğinde 1mg/ml polyvinylpyrrolidone bulunan

PBS 10 ml içerisine konulacak ve hazırlanan bu solüsyondan 200 µl üzerine 800 µl PVPPBS ile boyama solüsyonu eklenip, boyama solüsyonda Hoescht 33342 konsantrasyonu 1 µg/ml olacak şekilde hazırlanacaktır. Devamında aşığıdaki aşamalar takip edilecektir; 1- Embriyolar Hoescht 33342 konsantrasyonu 1 µg/ml olan solüsyondan 50 µl mikro drop içerisine konulacak ve 10 dakika ışıktan korunmuş şekilde oda sıcaklığında bekletilecektir. 2- Süre bitiminden sonra Flourescein diasetat 5 mg/ml asetonla hazırlanmış stok solüsyondan 10 ml DPBS içerisine 3 µl eklenecek ve bu solüsyondan 50 µl olarak hazırlanmış solüsyona konulmuş embriyolar 3 dakika oda sıcaklığından ışıktan korunmuş şekilde bekletilecektir. 3- Son olarak embriyolar 100 µl içeriğinde 1mg/ml polyvinylpyrrolidone bulunan PBS solüsyondan 2 defa geçirilecek ve küçük bir damla %0.1 FCS içeren D-PBS ile mikroskop lamına çok küçük bir damlacık oluşturulacaktır. 4- Embriyoların üzerine lamel kapatılarak flouresan mikroskopta veya flouresan atacman takılmış invert mikroskopta UV filtre kullanılarak ölü hücreler kırmızı veya turuncu, canlı hücreler maviye boyanmış olarak görüntülenecektir (Edwards ve Hansen 2018). Bütün embriyoların görüntüleri ve ölü-canlı hücreleri sayma işlemi gerçekleştirilecek ve sonuçlar kayıt edilecektir. Dondurma çözöürme guruplarından en az 13 adet embriyo vekontrol gurubundan en az 13 adet embriyonun ölü-canlı hücre sayıları tespit edilerek kontrol gurubuna en yakın bulunan oran temel istatistik yöntemler kullanılarak tespit edilecektir.

Yukarıda yer alan materyal ve metot değışikliğı teklifinin, hazırunun düzeltilmesi gerektiğini belirttiğı hususlar da göz önünde bulundurularak kabulüne;

Teklif üzerine projenin doktora projesine çevrilmesine, Dr. Muharrem SATILMIŞ, Dr. Sedat Hamdi KIZIL, Ramazan SEVGİ, Talha Burak ERTEM, Zölal TAVLI YILDIRIR, Derya Şahin, Doç. Dr. Numan AKYOL, Dr. Mustafa KÜÇÜKKEBAPÇI, Atilla BAŞKURT'un yazılı evrak ile projeden çıkma istekleri alınması şartıyla projeden çıkarılmasına, Doktora danışmanlarının projeye danışman olarak eklenmesine ve projenin devamına oy birliğı ile karar verildi.

DEVAM EDEN PROJELER / No:20

Proje Adı: Anadolu Mandası, Murrah ve (MxA) F1, G1, G2 Mandalarda Kappa Kazein Geni Polimorfizminin Süt Verimi, Süt Bileşenleri ve Peynir Özelliklerine Etkisi

Proje Lideri: Dr. Orhan KARADAĞ

Sunan: Vasfiye Kader ŞAHİN

Kurum: Koyunculuk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü/BALIKESİR

Projenin devamına oy birliğı ile karar verildi.

DEVAM EDEN PROJELER / No:21

Proje Adı: Anadolu Mandasının Islahı

Proje Lideri: Mehmet Akif YÜKSEL

Kurum: Koyunculuk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü/BALIKESİR

Projenin devamına oy birliği ile karar verildi.

DEVAM EDEN PROJELER / No:22

Proje Adı: Anadolu Alacası Geliştirme Projesi

Proje Lideri: Dr. Hatice HIZLI

Kurum: Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü / ADANA

Projenin devamına oy birliği ile karar verildi.

Oturum Başkanı

Dr. Engin ÜNAY

Katip Üye

Mustafa Çağrı UÇUK

Katip Üye

Ahmet Kerem DEMİR

BÜYÜKBAŞ, KÜÇÜKBAŞ ve HAYVAN GENETİK KAYNAKLARI
ARAŞTIRMALARI 18-22 ŞUBAT 2019 YILI PROJE DEĞERLENDİRME
TOPLANTISI
TUTANAKLAR

22 ŞUBAT 2019 CUMA

I. Oturum

DEVAM EDEN PROJELER / No:23

Proje Adı: Evcil Hayvan Genetik Kaynaklarının Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı Entegre Projesi

Proje Lideri: Dr. Sezer ÖZ

Öneren kuruluş: TAGEM

Prof Dr. İhsan SOYSAL: Çalışmada elde edilen verilerin sosyal medyada (instagram vb.) ve TAGEM'in ilgili sitesinde yayınlanması için öneride bulundu.

Somut öneriler:

Karar: 2018 yılında başlayan proje ile ilgili yapılan faaliyetler ile ilgili kısaca bilgi verildi.

DEVAM EDEN PROJELER / No:24

Proje Adı: Farklı Yörelerde Yetiştirilen Keçi Popülasyonlarının Moleküler Genetik Karakterizasyonu

Proje Lideri: Zeynep SEMEN

Öneren kuruluş: UHAEMM/ANKARA

Proje lideri 1 (bir) yıl ek süre talebinde bulunmuştur.

Karar: Proje liderinin talebinin kabulüne oyçokluğu ile karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:25

Proje Adı: Bazı Yerli Koyun Irklarında Gastrointestinal Helminthlere ve Maedi-Visna'ya Karşı Genetik Direncin araştırılması ve Monogenik Kalıtsal Hastalıklar, Pigmentasyon, Hipotermi ve Fekunditeyle ilgili Genlerin Moleküler Karakterizasyonu

Proje Lideri: Dr. Yalçın YAMAN

Öneren kuruluş: KAEM/ BALIKESİR

Proje lideri 1 (bir) yıl ek süre talebinde bulunmuştur.

Karar: Proje lideri talebinin kabulüne oyçokluğu ile karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:26

Proje Adı Evcil Hayvan Genetik Kaynaklarının Korunması Kapsamında Afyonkarahisar ve Konya’da Bulunan Dağlıç Koyunlarının Bazı Morfolojik ve Fizyolojik Irk Özelliklerinin Tanımlanması

Proje Lideri: Tülay CANATAN

Öneren kuruluş: BDUTAEM/KONYA

Proje lideri 1 (bir) yıl ek süre talebinde bulunmuştur.

Karar: Proje liderinin talebinin kabulüne oyçokluğu ile karar verilmiştir.

BİLGİ AMAÇLI PROJELER

Proje Adı: Koyunlarda Hızlı, İsabetli ve Düşük Maliyetli Babalık Testinde Kullanılabilecek DNA Microarray Çip Tasarımı İçin Uygun SNP Markörlerinin Belirlenmesi TAGEM-14/AR-GE/13

Proje Lideri: Prof. Dr. İbrahim CEMAL

Öneren kuruluş: Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi

Proje ile ilgili bilgi verildi.

Proje Adı : Türkiye Yerli Keçi Irklarında Mikrosatellit DNA Polimorfizm Tekniğinin Kullanılması İle Ebeveyn Tayini TAGEM-14/AR-GE/15

Proje Lideri: Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL

Öneren kuruluş: Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi

Proje ile ilgili bilgi verildi.

Proje Adı : Küçükbaş Hayvan Islahına Yönelik Akıllı Ölçüm Platformu Prototipinin Geliştirilmesi

Proje Lideri: Dr. Engin ÜNAY

Öneren kuruluş: UHAEMM-ANKARA

Proje ile ilgili bilgi verildi.

Proje Adı : Fotovoltaik Pil Destekli Küçükbaş Mobil Süt Sağım Makinasının Prototipinin Tasarımı

Proje Lideri: Mustafa GEZİCİ

Öneren kuruluş: GAP UTAEM

Proje ile ilgili bilgi verildi.

Proje Adı : Gezen Hibrit Sağımcı

Proje Lideri: Mustafa GEZİCİ

Öneren kuruluş: Toprak ve Su Kay. Arş. Daire Bşk. (Özel AR-GE)

Proje ile ilgili bilgi verildi.

Oturum Başkanı
Ali ATİK

Katip Üye
Mustafa APAYDIN

Katip Üye
Mehmet PAYDAŞ

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
TARIMSAL ARAŞTIRMALAR ve POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KANATLI VE DİĞER KÜÇÜK EVCİLLER ARAŞTIRMALARI PROJE
DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

TUTANAKLAR

18-21 Şubat 2019
ANTALYA

**KANATLI VE DİĞER KÜÇÜK EVCİLLER ARAŞTIRMALARI ÇALIŞMA GRUBU
PROJE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI TUTANAĞI**

(18-21 Şubat 2019 ANTALYA)

18 Şubat 2019

I. Oturum Başkanı: Dr. Serdar KAMANLI

19 Şubat 2019

II. Oturum Başkanı: Dr. Serdar KAMANLI

20 Şubat 2019

III. Oturum Başkanı: Dr. Serdar KAMANLI

21 Şubat 2019

IV. Oturum Başkanı: Dr. Serdar KAMANLI

Raportörler

Engin ÜÇEŞ (Raportör Sorumlusu)

Dr. Miray DAYIOĞLU

Emrah OĞUZHAN

Ümit KAYABOYNU

Bülent TARIM

KANATLI VE DİĞER KÜÇÜK EVCİLLER ARAŞTIRMALARI ÇALIŞMA GRUBU PROJE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI TUTANAĞI

(18-21 Şubat 2019 ANTALYA)

Hayvancılık ve Su Ürünleri Araştırmaları Daire Başkanı Dr. Ali AYAR açılış konuşması ve Kanatlı ve Diğer Küçük Evciller Çalışma Grup Koordinatörü Dr. Belgin GÜNBEY' bilgilendirme konuşmasının ardından, divan oluşumu için in yaptığı teklif onaylanarak toplantıya geçilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER

Projenin Adı: Kuluçkalık Yumurtaların Dezenfeksiyonunda Kekik Suyu Kullanımının Yumurta Kabuk Mikrobial Yüğü, Kuluçka Sonuçları ve Çıkış Sonrası İki Haftalık Performans Üzerine Etkileri

Proje Lideri : Ahmet Nuri TAŞDEMİR

Yürütücü Kuruluş : Tavukçuluk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

Grup Görüşleri:

- Kekik suyunun mikrobiyal yüküne bakılmalıdır,
- Kullanılacak kekiğin türü belirtilmelidir,
- Kekik suyuna katılacak saf su miktarı yöntem kısmında belirtilmeli,
- Muamelelere yumurtalar eşit yaşta dağıtılmalıdır,
- Muamele yöntemlerinden daldırma çıkartılmalıdır,
- Yumurtalar bir hafta bekletilecek ifadesi yerine, bir hafta boyunca elde edilecek yumurtalar kullanılacak ifadesi kullanılmalıdır,
- Embriyonik gelişimin hangi gününde kontrol yapılacağı belirtilmelidir,
- Döllülük oranı kriter olarak projeye eklenmelidir,
- İstatistik analiz revize edilmelidir,
- Atak-S yumurtaları yerine damızlık hat yumurtaları denmelidir.

Karar: Proje grup görüşleri ve raportör yorumları doğrultusunda düzenlemek şartıyla proje **oy birliğiyle kabul** edilmiştir.

Projenin Adı: Anormal Şekil İndeksine Sahip Kuluçkalık Yumurtalarda Çıkış Gücünün Artırılması İçin Uygun Çevirme Sıklığının Belirlenmesi

Proje Lideri : Dr. Serdar KAMANLI

Yürütücü Kuruluş : Tavukçuluk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

Grup Görüşleri:

- Damızlık yumurtalar kullanılmamalıdır,
- Başlangıçta güç analizi yapılmalıdır,
- Yüzde oranlı verilerde arc.sinüs transformasyonu yapılmalıdır.

Karar: Proje grup görüşleri ve raportör yorumları doğrultusunda düzenlemek şartıyla proje **oy birliğiyle kabul** edilmiştir.

Projenin Adı: Türkiye’de Yetiştirilen Bal Arısı Irklarına Yönelik İslah Programı Geliştirilmesi: “Trakya Bölgesi Pilot Uygulaması”

Proje Lideri : Mustafa KÖSEOĞLU

Yürütücü Kuruluş : Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

Grup Görüşleri:

- Projenin mikro bir bölge de yapılması kontrolü açısından daha kolay olacaktır. Sadece Kırklareli’nde yapılabilir.
- İndex değeri oluşturulmalıdır. Familya seleksiyonu uygulanmalıdır. Her gruptan eşit sayıda index değeri sağlanmalıdır,
- Hakem oluşturup, proje ile ilgili üniversiteden görüş sorulmalıdır,
- Sürdürülebilir olmalıdır. Bunun içinde üreticilerle sözleşmeler yapılmalıdır. Ana arının değeri bilinmelidir. Kayıt altına alınıp, süreklilik sağlanmalıdır,
- Doğal seleksiyonun işlediği yöntem uygulanmalıdır. Yapay ve doğal yönlü, çift yönlü ıslah programı uygulanmalıdır,
- Arı ürünlerinde çeşitlenme sağlanmalıdır. Koruma ıslahı uygulanmalıdır. Bölgesel olarak ıslah teşvik edilmelidir,
- Daha küçük bir grupla güdümlü bir projeye dönüştürülmesi uygundur,
- Proje için daha geniş katılımlı bir ekip kurulup üzerinde çalışılmalıdır.

Karar: Proje, gruba sadece bilgi olarak sunuldu en kısa sürede olgunlaştırılıp ya güdümlü yada acil çalışılması gereken proje formatında uygulamaya sokulacaktır. Dolayısıyla herhangi bir oylama yapılmamıştır.

Projenin Adı: Anadolu-T Ebeveynlerinde Büyüme, Yumurtlama Ve Kuluçka Performansına Göre Optimum Canlı Ağırlık Ve Yem Tüketiminin Belirlenmesi

Proje Lideri : Fatih KOÇAK

Yürütücü Kuruluş : Geçit Kuşağı TAE.

Grup Görüşleri:

- Çalışmada 64 haftalık yaşa kadar uzatılmalıdır,
- Kuluçka çalışmalarının 4 haftada bir yapılması uygun olacaktır,
- Proje süresi 18 ay olarak revize edilmelidir,
- Power analizi yapılarak tekerrür sayısı ve grup büyüklükleri belirlenmelidir,
- Çalışmada kullanılacak yemlerin içerikleri sonuçları ciddi anlamda etkileyebilir. Broiler denemeleri için kullanılacak yemlerin içeriğiyle ilgili projede bilgi yoktur. Bu bilgi verilmelidir,
- Yine Broiler deneme deseni ile ilgili projede bilgi yok. Bu bilgi verilmelidir,
- Etlik piliç denemesi 2 dönemde yapılmalıdır. 40. haftadan önce ve sonra olarak yeniden düzenlenmelidir,
- Yem formu yada içeriği yumurta büyüklük ve gelişimini etkileyeceği için bu konuda çok dikkat edilmeli,
- Horoz ve tavuklarda ağırlık bakımından alt grup oluşturmak çok zor olacağından faktöriyel deneme yapılması daha uygun olacaktır,
- Zaman faktörü dikkate alınmalıdır,
- Ortalama canlı ağırlık belirlendikten sonra canlı ağırlık tartımları haftalık olarak tespit edilebilir,
- Grup büyüklüğü kümesi dolduracak kadar olmalıdır.

Karar: Proje grup görüşleri ve raportör yorumları doğrultusunda düzenlemek şartıyla proje **oy birliğiyle kabul** edilmiştir.

Projenin Adı: Orta Karadeniz Sahil Bölgesi (*Bombus terrestris* L.) Populasyonunun Koloni Özelliklerinin ve Kitlesel Üretime Uygunluğunun Belirlenmesi

Proje Lideri : Salim AKTÜRK

Yürütücü Kuruluş : Ordu AE.

Grup Görüşleri:

- Projede kullanılacak olan materyalin moleküler yöntemlerle genetik çeşitliliğinin belirlenmesi gerekmektedir,
- Doğadan ana arı toplanırken Bakanlıktan gerekli izinlerin alınması gerekmektedir,
- Akrabalığın artmaması için doğadan toplarken farklı noktalardan toplamalıdır,

- Projede üretimi yapılan bu ürünlerin seralarda kullanımı sağlanmalıdır. Böylece proje çıktısı saha şartlarında denenmiş olacaktır,
- Projede kullanılacak materyalin doğaya geri dönüşü mutlaka sağlanmalıdır,
- Toplanacak ve üretim olanakları araştırılacak olan materyal sadece “ORDU” ilinden toplanacaksa başlıkta bu belirtilmelidir. “Ordu İli Sahil Bölgesi (Bombus Terrestris L.) Popülasyonlarının Koloni Özelliklerinin ve Kitlesele Üretime Uygunluğunun Belirlenmesi” şeklinden düzeltilmelidir.

Karar: Proje grup görüşleri ve raportör yorumları doğrultusunda düzenlemek şartıyla proje **oy birliğiyle kabul** edilmiştir.

Projenin Adı: Farklı Saf Hatlardaki Yumurta Tavuklarında Yumurtlama Zamanının Yumurta Kalite Özellikleri Üzerindeki Etkisinin Belirlenmesi

Proje Lideri : Bülent TARIM

Yürütücü Kuruluş : Tavukçuluk AE.

Grup Görüşleri

- Projede mevcut yumurta toplama saatleri arasında net bir faktör seviyesi gözükmemektedir. Bu sebeple, yumurta toplama saatleri 09:00-13:00, 13:00-17:00, ve 17:00 den sonra olacak şekilde yapılarak istatistik analiz bölümü buna göre şekillendirilmelidir,
- Yumurta kalitesine bakılacaksa standart aydınlatma yapılmak kaydıyla kuluçka sonuçlarına mutlaka bakılmalıdır,
- Literatür bilgileri daha güncel ve zengin olmalıdır.

Karar: Proje grup görüşleri ve raportör yorumları doğrultusunda düzenlemek şartıyla proje **oy birliğiyle kabul** edilmiştir.

Projenin Adı: Doğu Akdeniz Bölgesinde Farklı Yükseltelerde Arı Kışlatmanın Koloni Kışlama Performansına Etkileri

Proje Lideri : Hamza BAŞARAN

Yürütücü Kuruluş Alata Bahçe Kùltürleri AE.

Grup Görüşleri:

- Projede kullanılacak olan materyalin karniyol melezi olduğu ifade edilmektedir. Ülkemizde karniyol ve melezlerinin kullanımı yasak olduğundan kullanılacak materyalin yerli genotip olması gerekmektedir,

- Gruplar arasında homojenlik sağlanması bakımından besin stoğu, kapalı yavru alanı, ergin arılı çıta sayısı rakamlarla verilmelidir,
- Projede kullanılacak olan kovanların yüksek rakımdan düşük rakımlara indirilmesi sebebiyle beslenme farklılıkları ortaya çıkacaktır bunun için aynı yükseltide beslemesi yapılmalıdır. Gruplara yapılacak olan beslemenin, dönemsel olarak ve toplamda ne kadar yapılacağı belirtilmelidir ve besleme açısından metot mutlaka yeniden düzenlenmelidir.

Karar: Proje grup görüşleri ve raportör yorumları doğrultusunda düzenlemek şartıyla proje **oy birliğiyle kabul** edilmiştir.

Projenin Adı: Bal Arılarında (*Apis mellifera* L.) Bazı Davranış ve Hormon Yanıtlarının, Polen Tüketim ve Toplama Tercihlerinin Belirlenmesi

Proje Lideri : Dr. Miray DAYIOĞLU

Yürütücü Kuruluş : Ege TAE.

Grup Görüşleri:

- Proje başlığı projenin içeriğini yansıtmamaktadır. Bu sebeple proje başlığı yeniden düzenlenmelidir. “Ek Beslemenin Arıların (Efe Arısı) Bazı Davranış ve Hormon Mekanizmalarının Polen-Nektar Tercihleri Üzerine Etkileri” olması yada araştırmacı tarafından anlam kargaşası olmayacak başka bir ismin teklif edilmesi uygun olacaktır,
- Projede kullanılacak olan “Batı Ege Ekotipi” ismi ile ilgili olarak literatür eklenmelidir,
- PER testi ile balarısı morfolojisi arasındaki ilişki ile ilgili olarak bir literatür varlığı yok ise morfolojik ölçümler iş yükü getirecektir. Bu konuya açıklık getirilmelidir,
- Grupların beslenmesinde yapılacak olan şuruplamanın sakaroz ile yapılacağı belirtilmelidir,
- Kolonilere polenin nasıl verileceği ve yöntemi proje metninde yer almalıdır.

Karar: Proje grup görüşleri ve raportör yorumları doğrultusunda düzenlemek şartıyla proje **oy birliğiyle kabul** edilmiştir.

Projenin Adı: Bal Arılarının Polen Tercihleri Ve Kışlatmada Polen Kullanımının Koloni Dinamiği Üzerine Etkileri

Proje Lideri : Erkan TOPAL

Yürütücü Kuruluş : Ege TAE.

Grup Görüşleri:

- Karbonhidrat (yakılmayan ham selüloz) analizleri detaylı olmalıdır,
- Protein analiz yönteminde 2 farklı metod var bu giderilmelidir,
- Örnek alımı ilgili uzman kişilerin iştiraki ile olmalıdır.

Karar: Proje grup görüşleri ve raportör yorumları doğrultusunda düzenlemek şartıyla proje **oy birliğiyle kabul** edilmiştir.

Projenin Adı: Bal arısı (*Apis mellifera* L.) Ana Arılarının Farklı Gelişme Evreleri Ve Muamele Koşullarında Spermatekalarının Bazı Yapısal Özelliklerinin Ana Arı Kalitesi Üzerine Etkilerinin Belirlenmesi

Proje Lideri : Neslihan ÖZSOY

Yürütücü Kuruluş : Ege TAE.

Grup Görüşleri:

- Parametrik olmayan testlerde meydanların karşılaştırılması (sıra sayı ortalamaları) diye düzeltilerek verilmesi uygun olacaktır,
- Proje ile sahaya nasıl bir argüman sağlanacağı ne olarak söylenmelidir.

Karar: Proje grup görüşleri ve raportör yorumları doğrultusunda düzenlemek şartıyla proje **oy birliğiyle kabul** edilmiştir.

Projenin Adı: Muğla Bal Arısı (*Apis mellifera anatoliaca*)’n da Tımarlama Davranışından Sorumlu Aday Genlerin Ekspresyon Düzeylerinin Belirlenmesi

Proje Lideri : Dr. Dilek KABAKÇI

Yürütücü Kuruluş : Ordu AE.

Grup Görüşleri:

- Proje metninde genel olarak anlatım ve ifadeler oldukça bozuktur yeniden anlaşılır olacak şekilde düzeltilmelidir,
- Başlığın “Anadolu Arısı Muğla Ekotipi..... ” şeklinde düzeltilmesi gerekmektedir.

Karar: Proje grup görüşleri ve raportör yorumları doğrultusunda düzenlemek şartıyla proje **oy birliğiyle kabul** edilmiştir.

Projenin Adı : Batı ve Orta Karadeniz Bal Arıları (*Apis mellifera* L.)’nın Islahı

Proje Lideri : Gökhan AKDENİZ

Yürütücü Kuruluş : Ordu AE.

Grup Görüşleri:

- Projenin bu döneminde proje lideri ve yardımcı araştırmacıları değişikliği belirtilmelidir.

- Projenin 2007 yılından beri sahaya veya proje sonucunda beklenen herhangi bir ilerlemeyi kaydedemediği grup ve özellikle Prof.Dr. Ayhan GÖSTERİT tarafından dile getirilmiştir. Dolayısıyla projenin bu haliyle bundan sonraki 5 yılda da istenen sonuca ulaşamayacağı ve projenin 5 yıllık olarak yeniden kabul edilmesi halinde yine başarısız olacağını düşünerek devam etmemesi gerektiğini belirtmiştir.

Karar: Projenin Prof.Dr. Ayhan GÖSTERİT tarafından red oyu ile öneriler doğrultusunda düzenlemek şartıyla oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER

Projenin Adı : Beyaz Yumurtacı Ebeveynlerin Kanat Tüylenme Hızına Göre Geliştirilmesi

Proje Lideri : Dr. Hüseyin GÖGER

Yürütücü Kuruluş : Tavukçuluk AE.

Grup Görüşleri:

Karar : Projenin sunulduğu hali ile yayınlanmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı : Doğu Akdeniz Bölgesinde, Yetiştiriciliği Yapılan Balarısı (*Apis mellifera* L.) Kolonilerinin Gezginci Arıcılık Koşullarında Ahşap, Plastik Ve Strafor Kovanlarda Yaşama, Gelişme, Verim, Hastalık Ve Zararlıların Gelişimi Ve Kışlatma Üzerine Etkilerinin Araştırılması.

Proje Lideri : Hamza BAŞARAN

Yürütücü Kuruluş : Alata Bahçe Kùltürleri AE

Grup Görüşleri:

- Plastik kovanların iyi gösterilme çabası ortadan kaldırılmalıdır,
- Deneme de kontrol edilemeyen faktörler olduğu için deneme hatası yüksek çıkmıştır. Varyans ortalamadan çok yüksek çıkmıştır. Verdiğiniz sonuçların güvenirliliği olmayacaktır.
- Literatür sayısı arttırılmalıdır,
- Firma adı verilmeden (api maya) sunum yapılmalı ve sonuç yayınlanmalıdır.
- Projeye Doç. Dr. Özgür KOŞKAN' nın dahil edilmelidir.

Karar: Projenin grup görüşleri ile birlikte düzeltilerek sonuçların yayınlanmasına oy birliğiyle karar verildi.

Projenin Adı : Yumurta Tavuğu Yemlerine İlave Edilen Aspir Yağı İle Bazı Bitkisel Yağların Etkilerinin Karşılaştırılması

Proje Lideri : Meltem GÜLTEKİN

Yürütücü Kuruluş : Tavukçuluk AE.

Grup Görüşleri:

- Konjuge linoleik asit içeriği belirtilmelidir,
- Tablolar bir örnek olmalıydı.

- Tablolarda “n” değerleri verilmelidir. SEM değerine dikkat edilerek deneme hatası kontrol edilmelidir.

Karar: Projenin grup görüşleri ile birlikte düzeltilerek sonuçların yayınlanmasına oy birliğiyle karar verildi.

Projenin Adı : Ankara ili Nallıhan ve Beypazarı İlçelerinde Üretilen İpekböceği Kozalarında Kalitenin Belirlenmesi

Proje Lideri : Ezgi ODABAŞ

Yürütücü Kuruluş : Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Md.

Grup Görüşleri:

- Sonuçların ortalama ve standart sapmasını vermek yeterlidir,
- Tukey analizini projeden çıkartmalısınız çünkü bağımsız iki grupta t testi yapılmıştır.

Karar: Projenin grup görüşleri ile birlikte düzeltilerek sonuçların yayınlanmasına oy birliğiyle karar verildi.

Projenin Adı : İn Vitro Koşullarda Balarısı (*Apis mellifera* L.) Bireyleri Yetiştirilmesi, Bunların Gözlem Kovanlarında İncelenmesi ve Arı Yetiştiriciliği ile İslahı Bakımından Kullanım Olanaklarının Araştırılması

Proje Lideri : Gökhan AKDENİZ

Yürütücü Kuruluş : Ordu AE.

Grup Görüşleri:

- İstatistik analizler eksik olmuş varyans analizi ile eksikler tamamlanmalıdır,
- Pupa ve ergin dönemi ile ilgili fotoğraf veya video eklenmelidir,
- Projede yapılması planlanan işlerin tamamı yapılmadığından projenin isminin “İn Vitro Koşullarda Bal Arısının Yetiştirilme Olanaklarının Araştırılması” olarak değiştirilmelidir.

Karar: Proje isminin “İn Vitro Koşullarda Bal Arısının Yetiştirilme Olanaklarının Araştırılması” olarak değiştirilmesi ve yapılacak düzeltmelerle birlikte sonuçların yayınlanmasına oy birliğiyle karar verildi.

Projenin Adı : Yem Selüloz Düzeyi Kaynağının Yumurtacı Piliçlerin Büyütme Ve Verim Dönemi Performansı Üzerine Etkileri

Proje Lideri : Bahattin KOÇER

Yürütücü Kuruluş : Erbeyli İncir AE.

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin sunulduğu hali ile yayınlanmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı : Kuluçkada Uygulanacak Düşük ve Yüksek Sıcaklıkların Beyaz Yumurtacı Tavuklarda Kemik ve Verim Özellikleri Üzerine Etkisi

Proje Lideri : Dr. Serdar KAMANLI

Yürütücü Kuruluş : Tavukçuluk AE.

Grup Görüşleri:

- Tablolardaki harflendirmelere dikkat edilmelidir (özellikle “*” işaretine).

Karar: Projenin sunulduğu hali ile yayınlanmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı : Batı ve Orta Karadeniz Bal Arılarının (*Apis mellifera L.*) Islahı

Proje Lideri : Gökhan AKDENİZ

Yürütücü Kuruluş : Ordu AE.

Grup Görüşleri: Batı ve Orta Karadeniz Bal Arılarının (Apis Mellifera L.) Islahı

- Geçmiş yıllara ait olan performans indeks değerleri proje sonuç raporunda bildirilmelidir.
- Daha önceki yıllara ait verilerin sonuç raporunda verilmesi gereklidir,
- Koloni indeks değerleri sunumda ve sonuç raporunda da verilmelidir,
- Genetik ilerlemenin hangi kriterlere göre nasıl belirlendiği ve sonucun hangi yönde olduğu belirtilmelidir,
- Projenin 2007 yılından beri sahaya veya proje sonucunda beklenen herhangi bir ilerlemeyi kaydedemediği grup ve özellikle Prof.Dr. Ayhan GÖSTERİT tarafından dile getirilmiştir.

Karar: Projenin grup görüşleri ile birlikte düzeltilerek sonuçların yayınlanmasına oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Projenin Adı : Yağı Alınmış Un Kurdu (*Tenebrio molitor*) Larvasının Yumurta Tavuklarının Performans Özelliklerine Etkisi

Proje Lideri : Uğur YILDIRIM

Yürütücü Kuruluş : Tavukçuluk AE.

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin sunulduğu hali ile yayınlanmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı : Bazı Yörelerdeki Gezginci Arıcılığın Geçmişten Günümüze Genetik Havuza Etkisi

Proje Lideri : Mustafa KÖSOĞLU

Yürütücü Kuruluş : Ege TAE.

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin sunulduğu hali ile yayınlanmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER

Projenin Adı: İthal Edilen Etlik Piliç Ebeveyn Hatlarının Seleksiyonla Islahı Ve Ebeveyn Üretme Çalışmaları

Proje Lideri : Emrah OĞUZHAN

Yürütücü Kuruluş : Geçit Kuşağı TAE

Öneriler:

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin devamına oy birliğiyle karar verilmiştir.

Projenin Adı: Etlik Piliç Ebeveyn Hatları Ve Melez Döllerinin Büyüme Ve Karkas Özelliklerinin Belirlenmesi

Proje Lideri : İsmail ÖZKAN

Yürütücü Kuruluş : Geçit Kuşağı TAE

Öneriler: Projeye ek bütçe verilmesi,,

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin grup görüşleri ve öneriler doğrultusunda devamına oy birliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı: Diyarbakır İli Kulp İlçesi İpekböceği Yetiştiricilerinin Üretim Koşullarının Tespit Edilerek, Koza Kalitesinin Belirlenmesi

Proje Lideri : Rıdvan YAKIŞAN

Yürütücü Kuruluş : GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğit. Mrk.

Öneriler: Ahmet KARATAŞ' ın projeye dahil edilmesi,

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin grup görüşleri ve öneriler doğrultusunda devamına oy birliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı: Asetil Salisilik Asit Ve Askorbik Asitin, Yüksek Sıcaklık Uygulanan Yumurtalarda Kuluçka Sonuçları Ve Bazı Stres Parametreleri Üzerine Etkisi

Proje Lideri : Hüseyin AYGÖREN

Yürütücü Kuruluş : Tavukçuluk AE.

Öneriler:

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin devamına oybirliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı: Ana Arı Üretim İşletmelerinde Kullanılan Damızlık Kolonilerin Mikrosatellit DNA Çeşitliliğinin Belirlenmesi

Proje Lideri : Ümit KAYABOYNU

Yürütücü Kuruluş : Ordu AE.

Öneriler: Çalışmanın bitirilmesi için 1 yıl ek süre verilmesi,

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin grup görüşleri ve öneriler doğrultusunda devamına oy birliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı: Batı Ege Bal Arılarının (Apis mellifera L.) Islahı ve Korunması

Proje Lideri : Üzeyir KARACA

Yürütücü Kuruluş :Ege TAE.

Öneriler: Projeye Prof. Dr. Çiğdem TAKMA'nın dahil edilmesi,

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin grup görüşleri ve öneriler doğrultusunda devamına oy birliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı: Süneyle Biyolojik Mücadele, Yaban Hayatının Geliştirilmesi Biyolojik Çeşitlilik ve Hayvan Genetik Kaynaklarının Korunması Temelinde Keklik Üretimi ve AR-GE faaliyetlerinin Yürütülmesi Projesi

Proje Lideri : Dr. Eyüp BAŞER

Yürütücü Kuruluş : Bahri Dağdaş TAE.

Öneriler:

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin devamına oybirliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı: Adıyaman Yerli Bal Arılarının (Apis mellifera L.) Fizyolojik, Davranış Özelliklerinin Belirlenmesi ve Ana Arı Yetiştirme Olanaklarının Araştırılması

Proje Lideri : Atilla ÖZTOKMAK

Yürütücü Kuruluş : Adıyaman Sert Kabuklu Meyveler AE.

Öneriler:

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin devamına oybirliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı: Ankara Tavukçuluk Araştırma Enstitüsü' nde Yumurtacı Saf Hatların Islahı

Proje Lideri : Dr. Hüseyin GÖĞER

Yürütücü Kuruluş : Tavukçuluk AE

Öneriler: Projeye Eşref YAVUZ, Cansu TEKİN, Ece Doğan GÜNEş ve Serdar KAMANLI'nın dahil edilmesi,

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin grup görüşleri ve öneriler doğrultusunda devamına oy birliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı: Farklı Işık Renklerinin Damızlık Yumurtacılar da Performans, Kan Parametreleri Ve Kuluçka Sonuçlarına Etkisi

Proje Lideri :Dr. Diydem DOĞAN

Yürütücü Kuruluş : Tavukçuluk AE

Öneriler: Dr. M. Enes İNANÇ, Murat DOĞU, Ayten Aşkın KILINÇ'ın projeden ayrılmak istedikleri için projeden çıkartılması,

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin grup görüşleri ve öneriler doğrultusunda devamına oy birliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı: Ana Arı Kalitesi Üzerine Mevsim Ve Rakımın Etkilerinin Belirlenmesi

Proje Lideri : Nazlı Pınar CANVERDİ

Yürütücü Kuruluş : Ordu AE

Öneriler:

Grup Görüşleri: :

Karar: Projenin grup görüşleri ve öneriler doğrultusunda devamına oy birliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı: Ana Arı Üretim İşletmelerinde Kullanılan Damızlık Kolonilerin Morfometrik Analizi

Proje Lideri : Ümit KAYABOYNU

Yürütücü Kuruluş : Ordu AE.

Öneriler:

Grup Görüşleri: :

Karar: Projenin grup görüşleri ve öneriler doğrultusunda devamına oy birliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı: Tavukçuluk Araştırma Enstitüsünde Bulunan Kahverengi Yumurtacı Hatlarda Yumurta Kabuğu Mikroskopik Özelliklerinin, Kuluçka Sonuçları Ve Hibrit Performansına Etkileri

Proje Lideri : Şahnur DEMİRTAŞ

Yürütücü Kuruluş : Tavukçuluk AE.

Öneriler:

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin devamına oybirliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı: Rhode Island Red-I Horozlarında Bazı Faktörlerin Sperma Parametreleri Üzerine Etkileri

Proje Lideri : Murat DOĞU

Yürütücü Kuruluş : Tavukçuluk AE.

Öneriler:

- Materyal metod kısmına yem tüketim hesaplaması,
- 15. Günde ve 25. Haftadan itibaren %16 HP'den %18 HP'e çıkarılması,
- 40. Haftadan itibaren %17 HP'e çekilmesi,
- Bütçeye ek 6000 TL. ilave edilmesi,
- Diydem DOĞAN' ın projeden çıkarılması,
- Bülent Tarımın projeye dahil edilmesi,

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin grup görüşleri ve öneriler doğrultusunda devamına oy birliği ile karar verilmiştir.

Projenin Adı: Erzurum Yöresi Bal Arılarında (*Apis mellifera* L.)Saf Hat Oluşturma

Proje Lideri : Dr. Sadrettin YÜKSEL

Yürütücü Kuruluş : Doğu Anadolu TAE

Öneriler:

Projede personel yetersizliğinden veri toplanamamıştır.

Grup Görüşleri:

Karar: Projenin devamına oybirliği ile karar verilmiştir.

DİLEK VE TEMENNİLER

Toplantıya katılım sağlayan Üniversite, Bakanlık ve Sivil Toplum Kuruluşu temsilcilerine ve araştırmacılara katkılarından dolayı teşekkür edildi.

**KANATLI VE DİĞER KÜÇÜK EVCİLLER ARAŞTIRMALARI ÇALIŞMA GRUBU
PROJE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI TUTANAĞI**

(18-21 Şubat 2019 ANTALYA)

18 Şubat 2019

I. Oturum Başkanı: Dr. Serdar KAMANLI

19 Şubat 2019

II. Oturum Başkanı: Dr. Serdar KAMANLI

20 Şubat 2019

III. Oturum Başkanı: Dr. Serdar KAMANLI

21 Şubat 2019

IV. Oturum Başkanı: Dr. Serdar KAMANLI

Raportörler

Engin ÜÇEŞ (Raportör Sorumlusu)

Dr. Miray DAYIOĞLU

Emrah OĞUZHAN

Ümit KAYABOYNU

Dr. Bülent TARIM

T.C.
TARIM ve ORMAN BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel M¼d¼rl¼Đ¼

SU ÜRÜNLERİ ARAşTIRMALARI PROJE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

18-22 şubat 2019
ANTALYA

T.C.
GIDA TARIM ve HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TARIMSAL ARAŞTIRMALAR ve POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SU ÜRÜNLERİ ARAŞTIRMALARI PROGRAM DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

Tarih: 18.02.2019

I. OTURUM: YENİ TEKLİF PROJELER

/ SU ÜRÜNLERİ – BALIKÇILIK YÖNETİMİ PROGRAMI

Bilgi Amaçlı Sunum : TAGEM Balıkçılık ve Su Ürünleri Araştırmaları Koordinatörlüğü 2018-2019 yılı çalışmaları

Sunumu Yapan: Erdinç VESKE

Kurum: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü -ANKARA

Bilgi Amaçlı Sunum : IPA kapsamında başlatılan "Implementation of Stock Assessments in Fisheries Activities" başlıklı proje çalışmaları

Sunumu Yapan: Erdinç VESKE

Kurum: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü -ANKARA

YENİ TEKLİF PROJELER / No:1

Projenin Adı	Ege ve Akdeniz Kıyılarındaki Ticari Balıkçılıktan Biyolojik Verilerin Toplanması
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Savaş KILIÇ (Balıkçılık Teknolojisi Mühendisi) Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretim ve Eğitim Enstitüsü
Projede görevli araştırmacı sayısı	Dr. Savaş KILIÇ, İsmail DAL, Serkan ERKAN, Süleyman ÖZTÜRK, Süleyman SARIGÖZ, Abdülkadir YAĞCI Dr. Abdülkerim AKSOY, Meltem BUĞDAYCI KANLI

KATKI VE GÖRÜŞLER

CEVAP: Dr. Savaş KILIÇ (AKSAM-Antalya): Sahada gerekli veriler alınıyor, verilerin doğruluğu ve avcılığı temsil edip etmemesinden kaynaklı endişeler mevcut. Bu konuda üniversiteleri projeye dahil etmeyi düşünüyoruz. Yaş okuma konusunda tek bir kişinin uzmanlaşması zor, bu konuda da kapasiteyi geliştiriyoruz.

Prof. Dr. Naim SAĞLAM (Fırat Ü.-Su Ürünleri Fak.): Çalışma alanı çok geniş. Burada bazı türler çok fazla. Tonlarca balık var işlenecek. Dört beş kilogram örnekleme yeterli olacak mı?

CEVAP: Dr. Savaş KILIÇ (AKSAM-Antalya): GFCM dört kilogram öneriyor biz beş kilogram alacağız. Demersalde sıkıntı olacak bunlardan rastgele örnekleme yapılacaktır. Demersal türlerden ikişer kilo (karides dahil) pelajik türlerden beş kilo örnek alınacak. Toplamda 20 boy sınıfı olacak, en az 200 balıktan otolit alınarak yaş okuması yapılacaktır. Minimum her boy grubundan 10 adet birey alınacaktır.

Prof. Dr. Ferit RAD (Mersin Ü.-Su Ürünleri Fak.): Çalışma sahasında bulunan üniversiteler ile işbirliği sağlanabilir. Seçilen her bölgede Su Ürünleri Fakültesi var. Lisans ve Yüksek Lisans öğrencileri için güzel bir uygulama çalışması olacaktır. Üniversite gençlerini destek için çalışmaya dahil edilmesini öneriyorum. Üniversitelerin döner sermayelerinden protokoller yapılabilir.

CEVAP: Dr. Savaş KILIÇ (AKSAM-Antalya): Proje sunumunda ifade edildi. Örneklemeler için Kooperatiflerden hizmet alımı dışında bütün üniversitelerle işbirliği yürütülmesi hedeflenmektedir.

Örnek temini ve boy-ağırlık ölçümleri bu şekilde yürütülecektir. Bölgede bir birlik 22 kooperatif var. Bu kurumların esas paydaş olması önemlidir.

Prof.Dr.Saltuk Buğrahan CEYHUN (Atatürk Ü.-Su Ürünleri Fak.): Bu veri çalışmaları şimdiye kadar nasıl yapıyordu? Örneklemenin yeterli olduğunu söylediniz ama istatistiki olarak yeterli olması için yeniden değerlendirme yapılmalıdır. Türler için boy ağırlık verisi yok mu? Bazı türlerde aylık bazılarında mevsimlik şekilde yürütülmesi neye göre karar verildi. GFCM gibi kuruluşlardan maddi destek sağlanacak mı? Kooperatifler ile işbirliği için ön protokol sağlandı mı? Avcılığı yasak dönemde nasıl örnekleme sağlanacak? Etik kurul belgesi gerekiyor mu? Neden histolojik analiz yapıyorsunuz? Projede kimin ne yapacağı konusunda belirsizlikler var. Kooperatiflerden destek yazısı alındı mı?

CEVAP: Dr. Savaş KILIÇ (AKSAM-Antalya): Daha önce bu veriler toplanmadı. Literatüre göre örnek miktarı yeterli. Örneklemeleri bizzat Su Ürünleri ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri yapacak. Daha önce boy-ağırlık çalışmaları yapılmış ancak bizim daha detaylı çalışmalarımız var. Boy-ağırlık verileri kooperatiflerden istenecek. Kooperatiflerin desteğiyle ilgili daha önce görüşmeler yapıldı. Kooperatiflerle ilgili destek konusunda iletişim sağlanmıştır. Yasak dönemde farklı türlerden örnekleme yapılacaktır. Etik kurul belgesine ihtiyacımız yok. Histolojik analiz berlam gibi balıkların üremiş ve bir yaşındakilerin ayrımını sağlıyor. GFCM destek sağlıyor. Organizasyon ve raporlamayı biz yapacağız. Zaten gırgırdan örnek alıyoruz.

Prof. Dr. Güler EKMEKÇİ (Hacettepe Ü.-Fen Fakültesi): Bu tarzda balıkçılık durum tespiti dışında AR-GE yönünden bazı verilerin takibi gereklidir. Bölgesel olarak üreme farklılıkları bulunacaktır. Bu sebeple su sıcaklığı verileri de alınmalıdır. Larva ve biraz daha büyük bireyler elde edilecektir. Burada kesit çalışmaları için sudan hemen çıktıktan sonra fiksasyon gerekmektedir. %10'luk formaldehit yeterli olmayabilir. Yılda iki kez örnekleme biyolojik veriler yetersiz kalacaktır. Daha az istasyon ile daha sık örnekleme yapılmalıdır. Geleceğe veriler aktarılacak bir veri tabanı oluşturulmalıdır. Av yasağında olan dönemde örnekleme olmaması sıkıntılı bir durum.

Doç. Dr. İlhan AYDIN (TAGEM-Genel Müdür Yrd.): Proje metodu yeniden düzenlenmeli daha az istasyon ve bazı kritik türler çalışılmalı doğrudan ticari ve kritik tür izlemesi gerçekleştirilmeli. Buradaki tüm türleri izlemek iş gücünü artıracaktır.

CEVAP: Dr. Savaş KILIÇ (AKSAM-Antalya): Akdeniz balıkları daha çok ilkbaharda üreme gösterdikleri için bu dönemde örnekleme yeterli olacaktır. Halen GFCM kapsamında dört aylık sürede 10.000'in üzerinde veri sağlandı. Saha çalışmasına iş yükü olarak enstitü çalışanları yetersiz kalacaktır. Bu nedenle sözleşme yapılması hedefleniyor.

Dr. Erdal ÜSTÜNDAĞ (BSGM): Ege Denizi'nde sardalya için boy-ağırlık izleniyor. Doğu Akdeniz'de bu verilere ihtiyacımız var. Bu çalışmaların sürekli izleme olarak yürütülmesi gerekiyor. Bu çalışmalara izleme olarak ihtiyacımız var. Kesinlikle yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Doç. Dr. Mahir KANYILMAZ (BSGM-Daire Başkanı): Projeyi BSGM istiyor. Projenin önemini herkes anlamış olmalı. Bu çalışmaya ihtiyacımız var. Bu çalışmaya ileriki dönemlerde mavi yengeç ve diğer türlerin eklenmesiyle ilgili yazı yazılacaktır.

Prof. Dr. Ali Cemal GÜCÜ (ODTÜ- Erdemli Deniz Bilimleri Enst.): Ege ve Akdeniz için bu veriler mutlaka gerekiyor. Yunanistan ve diğer ülkeler ekonomik ve avcılık verilerini izliyorlar. GSI değerleri eklenip GFCM kapsamında rapor ediliyor. Bu raporlamalar ülkemiz için hayati değer taşıyor. Bizim kendi verilerimiz ile bu raporlamalara müdahil olmamız gerekiyor.

İsmail DAL (AKSAM-Antalya): Proje metodolojisi konusunda endişelere cevap oluşturmaması bakımından GFCM'e yapılan raporlama yeterli görüldü. Bir yıl süreyle daha izleme yürütülmesine karar verildi.

Doç. Dr. İlhan AYDIN (TAGEM-Genel Müdür Yrd.): BSGM tarafından resmi yazı talep edilmesi durumunda bu proje güdümlü olarak bir an önce başlatılabilir. Sektörel katkı yönünden konu uzmanı hocalarımız ve mesleki deneyimli arkadaşlarımızca metot katkısı sağlanmalıdır.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)' ne sunulmasına karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:2

Projenin Adı	Türkiye'deki Kerevit Avcılığında Iskarta ve Hedef Dışı Av Miktarlarının Araştırılması
Yürütücü Kuruluş	Eğirdir Su ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Elazığ Su ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Kadir ÇAPKIN, Su Ürünleri Yüksek Mühendisi Eğirdir Su ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede görevli araştırmacılar	Mehmet CİLBİZ, Rahmi UYSAL, S.Oğuz KORKUT, Mehmet CESUR, Mustafa ERGÜN, Ferhat DEMİROL(Elazığ SUAE), Fatih GÜNDÜZ (Elazığ SUAE)

KATKI VE GÖRÜŞLER

Kadir ÇAPKIN (SAREM-Isparta): CEVAP: Anket çalışmaları yerine deneysel avlanma eklenmelidir.

Dr. Erdal ÜSTÜNDAĞ (BSGM): Proje daha kapsamlı olmalıydı. Raportör görüşlerinde belirttiği şekilde bütün iç sular değil üç ayrı kaynaktan iskarta avcılık miktarı belirtilmelidir. Burada önerimiz bu çalışma bölgesinde kerevit avcılığının izlenmesine yönelik bir çalışma yürütülebilir. Bu çalışma kapsamında zaten av çabası iskartaya ait veriler de elde edilecektir. En çok avcılığı yapılan bölgede üç yer belirlenerek proje üç yılda yapılmalıdır.

CEVAP: Kadir ÇAPKIN (SAREM-Isparta): Mevcut durumu ortaya koymak için yapılmış bir çalışmadır. Genel Müdürlük isterse izleme projesine dönüştürülebilir.

Mehmet CİLBİZ (SAREM-Isparta): Avcılığın esas sorunu avlanan ürünün çoğunluğu iskartaya ayrılıyor. Bunun modellenmesi gerekir. Her avlak sahanın da hastalık durumu ve avlanan boy durum farklılıkları var. Tüccarlar belli bir boy ağırlığı istedikleri için popülasyonlar etkileniyor. Özellikle dışı talebi olduğu durumlarda sürdürülebilirliği etkiliyor bu durum. Hastalıklar da sorun oluşturabiliyor özellikle ağustos ayında. Bu oranları net bir şekilde ortaya koymalıyız.

Ferhat DEMİROL (Elazığ SUAE): Bütün avlak sahaları için iskarta oranı farklılık gösteriyor. Belirli bölgelerin çalışılması doğru sonuç vermeyecektir.

Prof. Dr. Şenol AKIN (Bozok Ü.-Ziraat Fak.): Avcılıkla ilgili av araçlarının seçiciliği konusunda çalışma var mı? Iskartayı azaltmaya yönelik av aracı geliştirilmesi projeye eklenebilir.

Mehmet CİLBİZ (SAREM-Isparta): Bu konuda yürütülmüş bir TÜBİTAK Projesi var. Pinterlerin av aracı olarak modifiyesi konusunda mevcut çalışma yeterlidir.

Doç. Dr. Mahir KANYILMAZ (BSGM-Daire Başkanı): Buradaki görüş ve öneriler sonrasındaki düzeltme sonunda BSGM destek sağlayacaktır.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)' ne sunulmasına karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:3

Projenin Adı	İçsularda Amatör Balıkçılığın Ticari Balıkçılığa Etkileri
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Eğirdir
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	-
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Süleyman Oğuz KORKUT, Su Ürünleri Yüksek Mühendisi Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Eğirdir
Projede görevli araştırmacılar	Mehmet CİLBİZ, Rahmi UYSAL, Abdulkadir YAĞCI, Kadir ÇAPKIN, Mehmet CESUR, İsmail ERBATUR, Mustafa ERGÜN, Dr. Erdal ÜSTÜNDAĞ (BSGM),

KATKI VE GÖRÜŞLER

CEVAP: Süleyman Oğuz KORKUT (SAREM-Isparta): Enstitü olarak bölge genelinde stok tespiti çalışması yürütülmektedir. Küçük göllerde bu çalışmaya daha çok ihtiyacımız var. Tüm göllerde çalışmak istiyoruz. Balıkçı avladığı balığın durumunu bilmek zorundadır.

Özkan ÖZBAY (-Elazığ SUAE Müdür): Olta balıkçılarının sosyal medyada örgütlenmişler ve bu konuda toplumda anlaşmazlıklar var. Ticari ve olta balıkçıları arasında ortam gergin acil bir tebliğ yapılması gerekiyor. 2020’de yeni düzenlemeler yapılacak. Daha kısa sürede sonuç alınması için ticari avcılığı yüksek olan yerlerde daha öncelikli bir çalışma yapılmalıdır. Ticari balıkçılık ve amatör balıkçılık arasında polemik ve çatışma engellenmelidir.

Doç. Dr. Mahir KANYILMAZ (BSGM-Daire Başkanı): Sektörel olarak amatör ve ticari balıkçılık arasında bir rekabet söz konusu. Kiralanan alana girilip olta balıkçılığı yapılmasına yönelik düzenlemeler yapılması gerekiyor.

CEVAP: Süleyman Oğuz KORKUT (SAREM-Isparta): Bakanlık amatör balıkçılık sahalarını belirlemeli buna göre alanlar haritada işaretlenmelidir.

Ramazan ÖZKAYA (Su Ürünleri Kooperatifleri Merkez Birliği-Başkan): Şu anda 300 bine yakın lisanslı amatör balıkçı var. 125.000’i iç sularda 175.000’i denizlerde sportif balıkçılık yapıyor. Amatörlerin yakaladıkları balık türlerinin dörtte birine kadar ulaştı. Herkes emekli olduktan sonra amatör balıkçı oluyor bir düzenleme gerekiyor. Ülkemizde bir buçuk milyon amatör balıkçı var. Birçok dernek ve STK olarak siyasi baskı grubu oluşturuluyor.

Dr. Mehmet Ali Turan KOÇER (AKSAM-Antalya): Amatör balıkçı belgesi olanlar dışında belgesi olmadan amatör balıkçılık yapanların olduğunu biliyoruz. Bu çalışmada bunları nasıl ayırt edeceğiz. Bu stoğa amatör balıkçıları da eklememiz gerekiyor.

CEVAP: Süleyman Oğuz KORKUT (SAREM-Isparta): Bazı literatürlerde %45 oranında hiç belgesi olmadan avcılık yapanlar anket sayısında dikkate alınacaktır.

Prof.Dr.Saltuk Buğrahan CEYHUN (Atatürk Ü.-Su Ürünleri Fak.): Anket soruları nasıl olacak? İl sonuçlarına göre anket sayısı belirlenmesi yeterli sonuç verecek mi? Örneğin Konya için 95 anket ne şekilde belirlendi? Yeterli olacak mı?

CEVAP: Süleyman Oğuz KORKUT (SAREM-Isparta): Konya’da dört su kaynağında ticari avcılık var. Bu sayı yeterli olacaktır. Anketler göl göl mü yoksa il il mi yapılması daha doğru olacaktır. Proje bütçesi düşünülerek bu durum yeniden değerlendirilmelidir.

Murat TERCAN (BSGM): Belge olması zorunlu değil. Amatör balıkçılık için belge e-devlet üzerinden alınabilir. Bu durum da kontrol edilerek değerlendirilmelidir.

Mehmet GÜNDOĞDU (BSGM-Avcılık Düzenlemeleri Grubu): Amatör balıkçılıkta bir yönetim modeli var. Bunun cezai yaptırımları var. Yeterli görünmeyebilir. Bu konuda bakanlığın sürekli bir kontrolü söz konusu.

Mehmet CILBIZ (SAREM-Isparta):Ticari balıkçı dediğimiz kişilerin de tam yasal kurallara uymadığı görülüyor.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Proje değerlendirme toplantısında BSGM yetkilileri tarafından 5 yıllık sürenin çok uzun olduğu bu sürenin 3 yıla indirilmesi ve bütçenin buna göre tekrar düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)' ne sunulmasına karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:4

Projenin Adı	Keban Baraj Gölü Kerevit (<i>Astacus leptodactylus</i> Eschscholtz, 1823) Populasyonuna Yönelik Yapay Resif Uygulamaları
Yürütücü Kuruluş	Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Munzur Ü., Su Ürünleri Fakültesi Fırat Ü., Su Ürünleri Fakültesi Fırat Ü., Keban Meslek Yüksek Okulu
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr.Songül YÜCE, Yük. Müh. Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede görevli araştırmacılar	Ferhat DEMİROL, Fatih GÜNDÜZ, Abdulselam GÜN, Doç. Dr. Fahrettin YÜKSEL(Munzur Ü.) Doç. Dr. Mehmet Zülfü ÇOBAN (Fırat Ü.), Arş. Gör. Tuncay ATAŞŞAHİN(Fırat Ü.)

KATKI VE GÖRÜŞLER

CEVAP: Dr. Songül YÜCE (Elazığ SUAI): Resif çalışmaları öncelikli bir konudur. Aşırı avcılık yok. Bu proje ile kerevitlerin korunması amaçlanmıştır. Bu proje ön çalışma şeklindedir. Yasal izinler proje geçtikten sonra alınacaktır.

Ferhat DEMİROL (Elazığ SUAE): Enstitünün kerevit konusunda yürüttüğü çalışmalar ve deneyimlere göre üreme döneminde bireylerin korunması sağlanarak üreme verimliliği ile canlı yavru oranı arttırılacaktır.

Şakir CİNAR (SAREM-Isparta): Projeye devam ederseniz barınak konusunda bizimle temasa geçerseniz size konu ile ilgili yardımcı olabiliriz. Ayrıca böyle bir çalışma yapılmışken kerevit biyolojisi de çalışılmalıdır. Çünkü bu konuda eksiklikler vardır. Kerevit sepetlerinde yengeçler de çok sayıda mevcut iki tür birbirine zarar veriyor. Bu çalışmayı deneme bazında Eğirdir ile yapabiliriz.

Dr. Mehmet Ali Turan KOÇER (AKSAM-Antalya): Akıntı ile ilgili veri olmadan resif belirlemek doğru olmaz. Ticari avcılık alanlarında yetiştirilecek resifler özellikle akıntılardan olumsuz etkilenecektir. Tatlı su ortamında 10 m ve daha derin sularda görüntü alınması çok zor. Bu nedenle dalış ile veri alımı uygun olacaktır.

Dr. Mustafa CEYLAN (SAREM-Isparta): Çalışmanın deneysel boyutta kalması yeterli olacaktır. Beton materyal kullanılarak resifler deneysel boyutta yapılmalı ve çevresel etki dikkate alınmalıdır. Min. C25 beton olması belli bir çalışma sonucunda elde ettiğimiz bir sonuçtur.

Doç. Dr. Mahir KANYILMAZ (BSGM-Daire Başkanı): BSGM olarak yapay resifler konusunda bir klavuz hazırlandı. Stok yoğunluğu vb. ön çalışma yapılmadan resif çalışmaları yapılmamalıdır.

CEVAP: Dr. Songül YÜCE (SUAİ-Elazığ): Stok çalışması mevcut. Ne kadar barınak kullanılacağı konusunda raporlama yapılacaktır.

Doç. Dr. Hüseyin SEVGİLİ (AKSAM-Antalya): Metot yönünden düzenleme gerekiyor. Proje çalışmaları eleştiriler dikkate alınarak düzeltilmelidir. Raportör yorumlarında biri olumlu diğeri olumsuz olması sebebiyle projenin oy çokluğu ile AYK da görüşülerek karar verilmesi uygun görülmüştür.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)' ne sunulmasına karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:5

Projenin Adı	Gemlik Körfezi İhtiyoplankton Bolluk, Çeşitlilik ve Dağılımının Belirlenmesi ve Körfezde Dağılım Gösteren Kemikli Balıkların Erken Gelişim Evrelerinin Mitokondriyal DNA (mtDNA) Barkodlama Yöntemi İle Tanımlanması
Yürütücü Kuruluş	Bandırma Koyunculuk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü Balıkesir Üniversitesi, Çanakkale Onsekizmart Üniversitesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı	Alpaslan KARA, Yük Müh. Bandırma Koyunculuk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede Görevli Araştırmacılar	Dr. Yalçın YAMAN, Haşim İNCEOĞLU, Engin KOCABAŞ Murat KELEŞ, Elif ÇETİNKAYA, Dr. Habib BAL, Dr. Ahmet ÖKTENER, Doç. Dr. Dilek TÜRKER (Balıkesir Ü.) Dr. İsmail Burak DABAN (Çanakkale OMÜ.)

KATKI VE GÖRÜŞLER

Prof. Dr. Naim SAĞLAM (Fırat Ü.-Su Ürünleri Fak.): Moleküler çalışmaları destekliyoruz planlanan çalışmada örnek sayısı çok fazla moleküler çalışmalar zaman alacak her bir örnekleme için 3 ayrı çalışma gerekecek, Bio edit programının kullanılmasını tavsiye ederim.

CEVAP: Alpaslan KARA (Bandırma Koyunculuk Arş.-Balıkesir): Ön deneme çalışmalarını yaptık.

Doç. Dr. Emre KESKİN (Ankara Ü.-Ziraat Fak.): Geç kalınmış çalışmalar tebrik ediyorum. Başlık kafa karıştırıcı oluyor çok uzun mitokondriyi çıkartabilirsiniz DNA barkodlama zaten mitokondriyal çalışmalardır. Min 3 örnek çalışırsanız ve dijital olarak saklamanız ve SUMAE gen bankasında saklanması ileride bizim çalışmalarımıza da ışık tutacaktır. Önerim mümkünse çalışmaya 12S meta barkodlama eklenmelidir. Bende yeni nesil dizileme konusunda yardımcı olabilirim.

Prof. Dr. Güler EKMEKÇİ (Hacettepe Ü.-Fen Fak.): Öncelikle çalışma için tebrik ederim. İhtiyoplankton çalışmaları ülkemiz için eksikliği duyulan konular arasındadır. Erken dönem larvaların teşhis yönünden uygulama çok metotta katkı sağlayabiliriz.

Doç. Dr. Hüseyin SEVGİLİ (AKSAM-Antalya): Proje isim değişikliği yapılarak AYK da değerlendirilmeye gönderilmesi tavsiye edilmiştir.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)' ne sunulmasına karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:6

Projenin Adı	Kültür koşullarındaki Çipura (<i>Sparus aurata</i>) ve Avrupa Deniz Levreği (<i>Dicentrarchus labrax</i>) larvalarında gözlenen deformasyonların resim analiz yöntemi ile belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Akdeniz Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	İsa AYDIN (Su Ürünleri Mühendisi) Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretim ve Eğitim Enstitüsü
Projede görevli araştırmacılar	Adem KURTOĞLU, Şefik GÜNEY, Durali ERASLAN, Abdullah BOYRAZ, Gökhan BALLIKAYA, Doç.Dr. Hüseyin SEVGİLİ, Doç. Dr. Mahir KANYILMAZ (BSGM), Prof. Dr. Deniz ÇOBAN, Prof. Dr. Erkan GÜMÜŞ, Dr.Öğr.Üyesi BAHAR GÜMÜŞ

KATKI VE GÖRÜŞLER

Prof. Dr. Ferit RAD (Mersin Ü.-Su Ürünleri Fak.): Tebrik ederim sektöre somut katkısı olacak bir proje. Uygulanacak BRA ile sadece deformasyon var yok diye belirlemek yerine deformasyonun oluşma nedeni konusunda çalışma da yürütülmelidir. Kuluçkahaneenin üretim boyutunda larva sayısı bilinmeden 50 adet, 10 adet birey sayısı istatistiki değerlendirme için yeterli olmayabilir. Üretim protokolü ve çevre koşullarıyla ilişkilendirmesini faydalı görüyorum.

CEVAP: İsa AYDIN (AKSAM-Antalya): Kuluçkahanelerdeki en önemli sorunlardan biri çok hızlı bir şekilde deforme oranının belirlenmesi. Bu proje üretim protokolüne nazaran bir metot ile belirlenmesi amacı taşıyor. Genelde alınan veriler bir sonraki üretim döneminin düzeltilmesine yardımcı olur. Bu yöntemle daha hızlı tespit edilmesi sağlanacaktır.

Prof. Dr. Tufan EROLDOĞAN (Çukurova Ü.-Su Ürünleri Fak.): Çalışmayı değerli buluyorum. Avrupadaki kuluçkahaneler bu sistemi uygulamaya çalışıyor. Beslenme ile ilgili fotoğrafların korelasyonunun takibini de tavsiye ederim. INVE'nin her sene ürettiği yemin hammaddeleri değişiyor. Kullandıkları hammadde balık türleri değişebiliyor. Bu sebeple veriler değerlendirilirken bir önceki yıl ile bir sonraki yılın verileri bu konu göz önüne alınarak karşılaştırılmamalıdır.

Prof.Dr.Saltuk Buğrahan CEYHUN (Atatürk Ü.-Su Ürünleri Fak.): Sisteme aktarılırken de kendi içinde deformasyonlar olabilir. Bu sebeple kanal sistemiyle balıkların kendi kendine geçişleri sağlanabilir.

Doç. Dr. İlhan AYDIN (TAGEM-G. Müdür Yrd.): Belirli deformasyonlar standardize edildikten sonra ikili boyama yöntemiyle larvada işlem den kaynaklanan omurga kırık ve bozulmalar göz ardı edilebilecektir. 150.000'lik bilgisayar programı alımı ön görülmüş. Bunun yerine yerli yazılım kullanımı daha uygun olacaktır.

Prof. Dr. Deniz ÇOBAN (ADÜ-Aydın): Bu sene yaklaşık olarak 450 milyon balık kafeslerde büyütülecektir. Ticari de 5 ana deformasyon bakılıyor tüm bunlar ışık tablasında yapılıyor. Bu çalışmada 15000x22x3 adet ölçüm yapılacaktır. Ticari üretimde %45'e kadar varan oranda deformasyon görülüyor. Bir dönemde bin adet larva 22 farklı deformasyon yönünde incelenecek bu sayı örnekleme için yeterli. Deformasyon için 60-90 güne kadar BRA yöntemiyle metot tam olarak oturuncaya kadar kalibrasyon sonrası bu deformasyon sürecine yönelik araştırma yürütülmelidir.

Erkan GÜMÜŞ (Akdeniz Ü.-Su Ürünleri Fak.): Programın yazılımına yönelik pozitif çalışmalar yapılmıştır. Bilgisayarlı resim analiz yöntemi larva anormallliği için ilk kez uygulanacaktır. Karşılaştırma su içerisinde yüzen larvalarda hızlı bir şekilde yapılabilecek. Ama bunun öncesinde İkili omurga boyama yöntemiyle metodun kalibrasyonu gerekli.

Bahar GÜMÜŞ (Akdeniz Ü.-Turizm Fak.): Yerli üretim yapılması mümkün değil maalesef. Ama uygulanabilir. Lens Eye Murat BALABAN'ın projesidir.

Doç. Dr. İlhan AYDIN (TAGEM-G. Müdür Yrd.): Resim imaj analizinde yeni yerli yazılımlarımız var.

Erdiñç VESKE (TAGEM-Koordinatör): Bilgisayar terminolojisinde “Image Process” için “Görüntü İşleme” kullanılması daha uygun olacaktır. Yerli ve milli olarak giderek “deep learning” metoduyla %99 doğruluk payıyla fotoğrafları ölçebiliyoruz. Bu projeyi destekliyorum. Bilgisayar teknolojisiyle görüntü işlemeye yönelik başka konularda çalışan programlar var.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)’ ne sunulmasına karar verilmiştir.

Başkan

Raportör

Raportör

Doç. Dr. Hüseyin SEVGİLİ

Meryem Cansu YEŞİLTAŞ

Murat YEŞİLTAŞ

Tarih: 19.02.20193

3.OTURUM : YENİ TEKLİF PROJELER

/ SU ÜRÜNLERİ – BALIKÇILIK YÖNETİMİ PROGRAMI

YENİ TEKLİF PROJELER / No:7

Projenin Adı	Kapalı Devre Sisteminde Suni İnkubasyon Uygulamaları ile II. Dönem Juvenil Kerevit (<i>Astacus leptodactylus</i> Eschscholtz, 1823) Üretimini Artırmaya Yönelik Araştırmalar
Yürütücü Kuruluş	Eğridir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	-
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Oğuz Yaşar UZUNMEHMETOĞLU (Su Ürünleri Yük. Müh.) Eğridir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede görevli araştırmacılar	Remziye ÖZKÖK, Kamile Gonca EROL, Abdullah DEMİR Kadir ÇAPKIN, Dr. Mustafa CEYLAN, Dr. Zübeyde Hanol BEKTAŞ, Prof. Dr. Öznur DİLER (Isparta UBÜ.)

KATKI VE GÖRÜŞLER

Raportörler: Kapalı devre kullanılması hastalık riskini artırmaktadır.

Cevap: Oğuz Yaşar UZUNMEHMETOĞLU (SAREM-Eğirdir): Kerevit yetiştiriciliğinin entansif olarak uygulanabilmesi için çalışmanın kapalı devre yetiştiricilik sisteminde yapılması gereklidir.

Prof. Dr. Tufan EROLDÖĞAN (Çukurova Ü.-Su Ürünleri Fak.): Kerevitin üretimi konusunda yumurtalar için askorbik asit uygulaması iyi sonuçlar veriyor ve askorbik asit bu projede kullanılabilir. Yumurta ve kitlesel üretim için bu çalışma önem arz ediyor. Anaç bireyler kapalı devre sisteme konulmadan antifungal uygulama gerekiyor.

Prof. Dr. Deniz ÇOBAN (ADÜ-Aydın): Proje metninde antifungal terimi kullanılıyor ama bu maddelerin tamamı dezenfektan, bu terim hatası düzeltilmelidir. Ayrıca yapay inkübatör kullanım söylemi yerine doğrudan inkübatör kullanılacaktır demek yeterlidir. Doktora tezi olacağı için terminolojinin doğru şekilde kullanılması önem taşıyor.

Prof. Dr. Ferit RAD (Mersin Ü.- Su Ürünleri Fak.): Ekonomik önemi olan bu türe ışık tutulması adına önemli bir çalışmadır. Ancak yalın bir başlık kullanılmalıdır. Başlık önerim “Kapalı devre kültür koşullarında kerevit yumurtalarının kuluçka performansı” şeklindedir. Yapay ve suni terimlerin yetiştiricilik sektöründe oluşturduğu olumsuz algıya karşı bu terimlerin kullanımı uygun değildir.

Nuran ÇAVDAR (BSGM): Kerevitte üretim avcılığa dayalı olduğundan stokların yetiştiricilikle desteklenmesi ifadesi uygun değildir. Ferit RAD hocanın önerisi doğrultusunda proje başlığı düzeltilmelidir.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)’ ne sunulmasına karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:8

Projenin Adı	Hirfanlı Baraj Gölünün Alabalık Yetiştiriciliği Açısından Değerlendirilmesi ve Taşıma Kapasitesinin Tahmini
Yürütücü Kuruluş	Eğridir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Vedat Yeğen (Su Ürünleri Yük. Müh.) Eğridir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede görevli araştırmacılar	Dr. Soner ÇETİNKAYA, Belgin YOLDAŞ, Doç.Dr.Meral APAYDIN YAĞCI, Dr. Mehmet Ali Turan KOÇER, Rahmi UYSAL, Abdulkadir YAĞCI, Elif Kübra ÖZDİL

KATKI VE GÖRÜŞLER

Bilgehan Aslı OKUMUŞ (BSGM): Bu proje BSGM tarafından talep edilmiştir. 5 ve 6. bölgeler de yetiştiriciliğe açılmış olup yeni yatırımlar için bu çalışmanın sonucu beklenecektir. Barajda 1.bölgedeki taşıma kapasitesinin belirlenmesi yeterli midir? Örnekleme sahaları artırılabilir. Barajı besleyen kaynakların debileri hakkında değerlendirme yapılacak mı? Barajın taşıma kapasitesinin belirlenmesi için iki yıl öncesinde raporlama yapılacak mı?

Dr. Vedat YEĞEN (SAREM-Isparta): CEVAP: Aynı anda birçok barajda taşıma kapasitesi yürütülebilir. Daha kısa sürede taşıma kapasitesi hesaplanabilir.

Prof. Dr. Güler EKMEKÇİ (Hacettepe Ü. Fen Fakültesi): Kesik köprü barajına göre farklı bir vadi yapısı var. Bu nedenle su sıcaklığı çok yüksek değerlere artış gösterebiliyor. Baraj aktif kullanıldığı için su bütçesi çok değişken, taşıma kapasitesi yönünden bölgedeki tarım kaynaklı fosfor girişi dikkate alınmalıdır.

Prof. Dr. Deniz ÇOBAN (ADÜ-Aydın): Taşıma kapasitesi formulasyonunda farklı uygulamalar yapılması mümkündür. Fosfor yüküne bağlı taşıma kapasitesinin belirlenmesinde yüzeyden gelen etkininde değerlendirilmesi gerekir. Mevsimsel örneklemeler için en az iki yıl süre ile örnekleme gerekir. Bütün barajlar için daha uzun süreli izleme gerekir.

Prof. Dr. Ferit RAD (Mersin Ü.- Su Ürünleri Fak.): Ülkemizde yetiştiricilik kapasitesinin geldiği noktada artık barajlara daha fazla baskı uygulanmaması gerekiyor. Pazar dinamikleri açısından barajlarda yaz mevsiminde su sıcaklıklarının artması sebebiyle balık hasatları pazar değeri düşük şekilde pazara arz ediliyor. Bu nedenle barajlardan ziyade açık sisteme (denizde) yönel inmesi BSGM'ye önerilmelidir.

Bilgehan Aslı OKUMUŞ (BSGM): Bakanlığımızın su ürünleri üretimi hedefi 600 bin ton olduğu için çevresel etki dikkate alınarak barajlarda yeni yatırım alanlarına yönelinmesi gerekmektedir.

Doç. Dr. Tülin ARSLAN (Muğla Sıtkı Koçman Ü., Su Ürünleri Fak.): Alabalık sektöründe yeni yatırımlardan ziyade verimliliği artıracak uygulamalara ihtiyaç vardır. Islah programları gereklidir.

Doç. Dr. Mahir KANYILMAZ (BSGM-Daire Başkanı): Cevap: Bakanlık olarak sektörel sorunların çözümüne yönelik çalışmalar yürütülüyor. Denizlerimizde yetiştiricilik için 2018'de 54 bin ton kapasite kullanımına izin verilmiş olup 2019'da 171 bin ton kullanım için izin verilecektir. İç sularda ise Antalya, Aydın, Bingöl ve Denizli'de kapasite belirleme çalışmaları devam etmektedir.

Murat TERCAN (BSGM): Bakanlığımızın birleşmesi öncesinde başlatılan "Ulusal Referans Ağ Kurulması" projesi kapsamında ülkemizdeki 28 havzada 1500 noktada su analizleri gerçekleştirilerek çok uzun süreli veri setleri oluşturulacaktır. Yapılacak projelerde bu çalışma dikkate alınmalıdır.

Dr. Erdal ÜSTÜNDAĞ (BSGM): İç sulardaki son üç yılın üretimi 108, 101 ve 104 bin ton olup bu yıl için 110 bin ton üretim bekleniyor. Denizlerimizde ise bu yıl için 200 bin ton üretim beklenmektedir. Yetiştiricilik hedeflerine ulaşmada asıl kaynak denizel alan olarak görülüyor.

Dr. Mehmet Ali Turan KOÇER (AKSAM-Antalya): Taşıma kapasitesi belirlenirken deterministik modellerden ziyade ampirik modeller kullanılıyor. İleri modellere geçilmesi için bakanlıkla çalışılacaktır. Ancak hızlı çözüm için şu an bu model kullanılıyor ve 1 yıl sürelidir.

Nuran CAVDAR (BSGM): Yetiştiricilik sektörünün gelişmesi için bu çalışmalar gereklidir. Alternatif türlerin yetiştiriciliğe alınması için öneriler doğrultusunda her türlü katkıyı bekliyoruz.

Doç. Dr. Tülin ARSLAN (Muğla Sıtkı Koçman Ü., Su Ürünleri Fak.): Yeni türlere geçilirken karnivor türlerden omnivor türlere iklim değişikliği dikkate alınarak geçilmesi gerekiyor.

Nadir USLU (BSGM): Denizlerde potansiyel üretim alanları konusunda STK'lar yanlış bilgilendirmektedir ve bu da kamuoyu tepkisinin oluşmasına neden olmaktadır. Katılımcı hocalarımızın bu konuda duyarlı olmasını ve bakanlık uygulamalarına destek olmalarını bekliyoruz.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)' ne sunulmasına karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:9

Projenin Adı	Basınç Şoku Yöntemiyle Triploid Alabalık Üretimi ve Yaygınlaştırılması
Yürütücü Kuruluş	Trabzon Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Su Ürünleri Fakül. Karadeniz Teknik Ü., Tıp Fak., Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı Kibar Alabalık İşletmesi, Trabzon Pınar Alabalık İşletmesi, Rize
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Recayî ÇİMAGİL (Su Ürünleri Yük. Müh.) Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede görevli araştırmacılar	Eyüp ÇAKMAK, Dr. Osman Tolga ÖZEL, Dr. Ekrem Cem ÇANKIRILIGİL, Hasan ERGÜN, Dr. Mustafa TÜRE, Dr. Cemil ALTUNTAŞ, Dilek FİDAN, M. Baran Kılıç, Ömer KALIPÇI, Zehra Duygu DÜZGÜNEŞ, Dr. Fatma DELİHASAN SONAY (KTÜ)

KATKI VE GÖRÜŞLER

Raportör Görüşlerine Cevap: Recai ÇİMAGİL (SUMAE- Trabzon): Özel sektörde deneme yerine üretim yapılacaktır. Enstitü altyapısı, projeyi yürütmeye uygundur. Bütçe tasarruf tedbirleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Yerli firmalar güvenlik sertifikası sağlamadığı için cihazın yerli imkanlarla üretilmesi mümkün gözükmemektedir.

Prof. Dr. Ferit RAD (Mersin Ü.- Su Ürünleri Fak.): Salmonidlerde basınç şoku ile üretim epeyce yaygın. Sektörde kullanımın yaygınlaştırılması açısından önemli bir proje ancak enstitünün triploid üretim merkezi olarak sektöre katkısı olacak mı?

Recai ÇİMAGİL (SUMAE- Trabzon): Cevap: Triploid yumurta üretimi konusunda sektöre katkı sunulacaktır.

Prof. Dr. Şenol AKIN (Bozok Ü. – Ziraat Fak.): Proje başlığı net değil, başlıkta hangi tür olduğu belirtilmelidir. Triploid balık üretiminde çiftlikten kaçan balıkların doğaya etkisinin ne olacağı değerlendirilmiş midir? Basınç şoku ile sıcaklık şoku uygulamalarının aynı anda yapılarak değerlendirilmesi önemlidir.

Cevap: Recai ÇİMAGİL (SUMAE- Trabzon): Çiftlikten kaçan triploid bireylerin üremeyip avlanacakları için doğal türler için rekabet unsuru oluşturmayacaktır.

Doç. Dr. İlhan AYDIN (TAGEM-Genel Müdür Yrd.): Triploid bireyler doğaya kaçtığında ekosistemle olan etkileşimi türden türe değişik olup tam bilinmemekle beraber kimi ülkeler bazı bilimsel çalışmalarda beslenme ve üreme açısından triploid bireylerin davranışlarını belirleyebilmek için doğaya bırakmaktadır.

Doç. Dr. Mahir KANYILMAZ (BSGM-Daire Başkanı): Türkiye’de bu konuda özel sektörde çalışan 5-6 işletme mevcuttur. Proje kapsamında alınacak cihaz bu işletmelerde mevcut olup sertifikasyon eksikliğinin giderilmesi halinde projede değerlendirilebilir. Eritrosit ölçüm metodu, flow cytometri yönteminden daha ucuz ve zaman kazandırır. 9000-10000 psi yerine 5000-8000 psi’ye çekip test edilebilir ve böylece daha çok veri elde edilebilir.

Recai ÇİMAGİL (SUMAE- Trabzon): Cevap: Flow cytometri doktora çalışmalarını güçlendirmek ve bulguları daha güvenilir hale getirmek için seçilmiştir.

Doç. Dr. Tülin ARSLAN (Muğla Sıtkı Koçman Ü., Su Ürünleri Fak.): Triploid bireylerde erkekler bir yaşında dişiler ise en az iki yaşında eşeyssel olgunluğa ulaşıyor. Porsiyonluk bireyler hedefleniyorsa şayet et verimi açısından triploid popülasyonların tamamının dişi olması avantaj sağlar. Üreme yaşında diploidlerden ziyade triploidlerde büyüme devam eder. Merkez enstitü olarak biyoteknolojinin sektöre kazandırılması konusunda katkılarınızın olması gerekir. Bu yüzden yerli üretim cihazı varsa sertifikasyon çalışmaları ile işbirliğine gidilebilir.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)’ ne sunulmasına karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:10

Projenin Adı	Beyhan Baraj Gölü Su Kalitesi ve Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Fırat Üniversitesi Su ürünleri Fakültesi Malatya Turgut Özal Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Kenan ALPARSLAN (Su Ürünleri Yük. Müh.) Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede görevli araştırmacılar	Gökhan KARAKAYA, Nevim BİRİCİ, Aylin KOCALMIŞ, İlhan CANPOLAT, Doç.Dr. Serap SALER (Fırat Ü.), Doç.Dr. Memet VAROL (Turgut Özal Ü.),

KATKI VE GÖRÜŞLER

Bilgehan Aslı OKUMUŞ (BSGM): DSİ’nin yaptığı kapasite belirleme çalışmasına göre, Beyhan baraj gölünde kapasite sınırlandırılmasına gidilmiştir. Ancak, bu çalışma sonuçlarına göre izin verilebilir. Kapasite miktarı yeniden belirlenebilir. Kapasite belirleme projeleri, BSGM’nin talebi doğrultusunda yönlendirilmelidir.

Özkan ÖZBAY (ESÜA-Elazığ- Müdür): Bölge halkı ve BSGM öncelikli olarak bu baraj gölünün çalışılmasını talep etmiştir. Elazığ’da balıkçılık yaygın olup Keban baraj gölünün batısında yaklaşık 169 tesis mevcuttur ve doğusu da yatırıma açık bir alandır. Aynı bakanlık bünyesinde DSİ ve enstitüler olarak birlikte çalışmak durumundayız. Bakanlığımızın 2023 yılı yetiştiricilik hedefleri doğrultusunda barajlardaki potansiyelin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Doç. Dr. Mahir KANYILMAZ (BSGM-Daire Başkanı): BSGM olarak barajların taşıma kapasitesinin belirlenmesi öncelikli konulardandır.

Bilgehan Aslı OKUMUŞ (BSGM): Öncelikle BSGM olarak DSI'nin verdiği raporları dikkate almak durumundayız. Çünkü yeraltı ve yerüstü suların mülkiyeti ve kullanımı DSI'ye ait olup akarsu ya da barajların yüzey alanının %3'ünün ve de kimi barajlarda da 20 bin ton kapasite kullanımının üstüne çıkılmasına müsaade edilmemektedir. Örneğin Özlüce baraj gölü için enstitünüzce belirtilen 21500 ton kapasiteye karşılık DSI, 15 bin ton yetiştiricilik kapasitesinin geçilmemesini belirtmektedir. Bu nedenle kapasite kullanımına ilişkin DSI'nin değerlendirmeleri önceliklidir.

Prof. Dr. Deniz COBAN (ADÜ-Aydın): Çalışmaların sürekliliği önem arz etmekle beraber kapasite belirleme çalışmalarına ilişkin TAGEM bünyesinde iki farklı metot kullanıldığı görülmekte, ancak metot birliği gerekmektedir.

Timur DEMİR (ESÜA-Elazığ): BSGM olarak talep edilen taşıma kapasitesi belirleme çalışmalarının kısa süreli olamayacağı aylık örneklemelerle beraber en az bir yıllık süreye ihtiyaç duyulduğu ifade edilir.

Prof. Dr. Naim SAĞLAM (Fırat Ü.-Su Ürünleri Fak.): Çalışmanın yapılması ve sürekliliği önem arz etmektedir. Elazığ'da üç dönem yapılan kalkınma kurultay çerçevesinde alabalığın ekonomik önemi belirtilmiştir. Sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde barajların kapasitelerinin şimdiden belirlenmesi temel verileri sağlar ve böylece yönetimine ilişkin karar mercilerine katkı sunar.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)' ne sunulmasına karar verilmiştir.

II. OTURUM : YENİ TEKLİF PROJELER

SU ÜRÜNLERİ- Su Ürünleri Genetik Kaynakları Programı

YENİ TEKLİF PROJELER / No:11

Projenin Adı	Türkiye Kıyılarındaki Lüfer Balığının (<i>Pomatomus saltatrix</i>) Genetik Çeşitliliğinin Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	-
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	İlyas KUTLU ,Kimyager Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Projede görevli araştırmacılar	Şirin FIRIDİN, Z. Duygu DÜZGÜNEŞ, Asiye Nur SALTAN, Melike ALEMDAĞ

KATKI VE GÖRÜŞLER

Doç. Dr. Kemal KARABAĞ (Akdeniz Üniv. Ziraat Fak.): Proje kapsamında belirlenen 8 lokus mitokondriyal DNA çalışmak için yeterli olmayıp 30 lokusa çıkarılması önerilebilir. Türkiye kıyılarıyla diğer ülke kıyılarındaki lüfer popülasyonunu ilişkilendirmek isterseniz hazır dataları temin etmeniz katkı sağlar. Eğer 8 lokusla bu çalışma tamamlanırsa ıslah çalışmasında bu verileri kullanılamaz.

İlyas KUTLU (SUMAE-Trabzon): Cevap: Literatürde 8 lokus detayları ile mevcut ancak 3 lokus daha var fakat onların ayrıntısına ulaşamamıştır. Şimdilik 8 lokusla popülasyon genetiği çalışması yapılacaktır ve daha sonra imkan olması halinde lokus sayısı artırılabilir. 30 lokus bu çalışma için çok fazla olup ıslah çalışması düşünülmemektedir.

Doç. Dr. Emre KESKİN (Ankara Ü.-Ziraat Fak.): Dos Santos tarafından Güney Afrika'da kullanılan 8 lokusu seçmişsiniz ve bu bölgelerle yeterli ayrımı sağlayabilirsiniz. Ancak benim size

tavsiyem Raise ve Kardinas'ın çalışmalarında Akdeniz bölgesi doğusu ve batısı olarak araştırılmış ve karşılaştırılabileceğiniz veriler var. Bu bölgelerle uyumlu çalışılırsa şayet Atlantik okyanusunun batısında ve doğusunda örneklerle karşılaştırmanız mümkün olacaktır. Raise'in çalışmasında 9 tane restriksiyon endonükleaz bölgesi var, tavsiye ederim. D-lokus seçmişsiniz, Afrika'nın sadece Angola bölgesinde d-loop lara bakılmış filogenetik analiz yaparken bu veriler size çok büyük bir katkı sağlamayacaktır. Onun yerine hem genbankta hem literatürde sitokrom-b bölgesi tüm Akdeniz'de ve Atlantik'te bu tür için çalışılmış. Eğer sitokrom-b'yi seçerseniz tüm Atlantik'i çıkarabilirsiniz ve içerisine Karadeniz'i de eklemiş olursunuz böylece tamamlayıcı bir çalışma olur. Filogenetik analiz yaparsanız mutlaka nükleer gen kullanmalısınız. Rhodopsin geni Atlantik'te çalışılmıştır ve böylece karşılaştırma yapmanıza imkan verecektir. Ayrıca fish raise tarafından yapılan kataloglarda rhodopsin geni standart bölge olarak gösteriliyor. Uluslararası standartizasyon açısından önem taşıyacaktır. Son öneri olarak; elde edilecek sonuçlar balıkçılık yönetiminde kullanılmalıdır.

İlyas KUTLU (SUMAE-Trabzon): Katkı ve önerileriniz için teşekkürler. Dikkate alınacaktır.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)' ne sunulmasına karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:12

Projenin Adı	Karadeniz Alabalığına (<i>Salmo labrax</i>) Özgü Mikrosatellit Lokus İzolasyonu, Primer Tasarımı ve Damızlık Yönetim Stratejisinin Oluşturulması
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	RTEÜ, Biyoloji Böl. GOP Ü., Bilgi Tekn. Enst Artvin Çoruh Ü, Sağlık Hizm. MYO
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Zehra Duygu DÜZGÜNEŞ, Biyolog Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Projede görevli araştırmacılar	Şirin FİRİDİN, Asiye Nur SALTAN, İlyas KUTLU, Melike ALEMDAĞ, Eyüp ÇAKMAK, Dr. Osman Tolga ÖZEL, Öğr.Gör.Dr. Yahya Tayhan (GOP Ü., Bilgi Tekn. Enst) Dr. Mehtap Yakupoğlu (Artvin Çoruh Ü, Sağlık Hizm. MYO) Dr. Yeşim Aktürk Dizman (RTEÜ, Biyoloji Böl.)

KATKI VE GÖRÜŞLER

Raportör Görüşlerine Cevap : Zehra Duygu DÜZGÜNEŞ (SUMAE-Trabzon): Uzun soluklu bir çalışma yapmak istiyoruz. Bu çalışma ile öncelikle F6 jenerasyondaki akrabalık tiplerine bakacağız ancak daha sonra bu çalışma nesiller boyu devam ettikçe çalışmaları tekrarlayacağız. Bu yüzden türe özgü mikrosatellit lokus geliştirerek bu türü daha fonksiyonel çalışmak istiyoruz. Triploid denemelerimizde yakın akraba lokuslarını kullanarak Triploid bireyleri belirlemeyi denedik ancak başarılı olmadık. Bu da türlere göre bu lokusların farklılık gösterdiğini kanıtlamaktadır. Projenin amacı bu türü daha iyi çalışabilmek için mikrosatellit lokus geliştirmektir.

Doç.Dr. Emre KESKİN (Ankara Ü.-Ziraat Fak.): Verilerin değerlendirilmesinde F6'ları kullanacağınız için KENT95 h_0 h_t/h_0 kullanacaksınız. Tavsiye olarak groupw196'a göre $h-h_0/1+h$ yaparsanız çok daha iyi sonuç alırsınız. *Salmo salar* ve *Oncorhynchus mykiss* tüm genomlarından *salmo labrax*'ın ne kadar eşleşebileceğine baktım. Yani primerlerin tasarlanması gerekli mi, türe özgü olmalı mı diye genom projekte kararttım ve %99.993 eşit projeksiyon çıkarttı. Optimizasyon çalışmaları ve fragment analizinden önce Nature da yayınlanan *salmo labrax*'a yapılmış 3 lokus 17 mikrosatellit bölgesi var, onları mutlaka denemenizi tavsiye ederim. Çünkü genomlarından yaptığım in silico çalışma eşleştiklerini gösteriyor. NCBI'da veri olmadığını söylediniz ve haklısınız çünkü önceden bu tür *salmo trutta* olarak geçiyordu. NCBI'daki *salmo trutta* verilerininide kullanabilirsiniz çünkü genetik tüm verilere baktığınızda *Salmo trutta* ve *Salmo labrax* tür eşliğini aşamıyor. Bu yüzden

Salmo trutta için geçerli olan birçok literatür ve teknik, labrax hakkında en azından fikir verecektir. Daha sonra bu veriler ıslah çalışmalarında da kullanılmalıdır. Bir raportör görüşünde moleküler çalışmalarının maliyetinin yüksek olduğundan bahsedilmiş ancak moleküler çalışmalar artık maliyetli değil.

Doç.Dr. Kemal KARABAĞ (Akdeniz Üniv. Ziraat Fak.): F6 jenerasyondaki duplikasyonda mı ıslah yapacaksınız? Daha önce bilinmeyen bu türle alakalı SSR bölgeleri bulacağınızı iddia ediyorsunuz ama zaten ıslahla genetiğine etki ettiğiniz için genetik bir darboğaz yaşamayacağınızı nasıl öngörüyorsunuz? Çünkü F6 jenerasyondaki hayvanlar birçok özellik bakımından birbirine benzemeye başlamıştır. Siz bir varyasyonun peşindesiniz. Bu nedenle F6 jenerasyonu yerine doğada bulunan balıklarda bu lokusları tanımlarsanız daha iyi olur. Kurgu güzel gözükmemekte ancak materyal–metod örtüşmemektedir.

Cevap: Zehra Duygu DÜZGÜNEŞ (SUMAE-Trabzon): F6 ‘larda ıslah çalışması yapıp F0’da lokus geliştirme çalışması yapılacaktır.

Doç. Dr. Tülin ARSLAN (Muğla Sıtkı Koçman Ü., Su Ürünleri Fak.): Moleküler veriler balıkçılıkta veya ıslah çalışmasında kullanılacak deniliyor. Ama burada bir hata var. Elde ettiğiniz verilerle değişik populasyonların genetik benzerlik ya da farklılıkları hakkında fikir sahibi olacaksınız ve ona göre de bir ana stok populasyonu oluşturacaksınız. Mümkün olduğunca genetik çeşitliliğe sahip bir başlangıç anaç stoğu oluşturacaksınız. O belirteçlerin ıslahda kullanımı daha farklı, o belirteçlerin fenotipik özelliklerle bağlantılarını ortaya çıkarmanız gerekiyor. Bu nedenle ‘ıslah programında kullanılacaktır’ ifadesi yanlıştır. Kesinlikle Karadeniz alabalığını korumak ve üretimini geliştirmek için çalışmalıyız. Projeniz bu anlamda mutlaka katkı sağlayacaktır ve ıslah populasyonunun başlangıcını oluşturacaktır ancak bu bir ıslah çalışması değildir. Islah için QTL analizi yapılmalıdır.

Zehra Duygu DÜZGÜNEŞ (SUMAE-Trabzon): F6 jenerasyonda durum ne bilinmemektedir. Yani kapanma mı var ya da genetik akrabalığa mı gidiliyor bilinmiyor.

Doç. Dr. Tülin ARSLAN (Muğla Sıtkı Koçman Ü., Su Ürünleri Fak.): Üretmek istediğiniz sayıya ulaşmak için çok sayıda anaç kullanılıyor. Enstitüde populasyonların devamlılığını sağlıyorsunuz ancak bir üretim kotanız olmadığı için birey sayısını azaltmış olabilirsiniz ve populasyonda onu görebilirsiniz. Anaç sayılarından dolayı genelde ticari salmonidlerde kapanma olması mümkün değildir.

Zehra Duygu DÜZGÜNEŞ (SUMAE-Trabzon): Cevap: F6 jenerasyonunda durumu belirlemek için bu çalışmayı yapacağız. O yüzden bu çalışmada yüksek genetik çeşitliliği arzu ediyoruz. Orjinal varyasyonu koruduğumuz sürece dediğiniz gibi fenotipik özelliklerle ilişkilendirme analizine gidilebilir.

Prof. Dr. Saltuk Buğra CEYHUN (Atatürk Ü.-Su Ürünleri Fak.): Güzel bir çalışma ancak çok zahmetli ve uzun süreli bir çalışma. Bu bahsettiğiniz süreçler çok büyük bir iş yükü oluşturmaktadır. Bu çalışmaların kullanılabilirliğini tartışacaksa gelişen teknolojiyi göz önüne almalıyız. Bu projenin kullanılabilirliği noktasında benim endişelerim var. Çünkü 5-10 yıl sonra bu tekniklerle yol alamayız ve yeni nesil sekanslamalar önem taşımaktadır. SNP projesiyle bu projenin tek bir proje olarak sunulmasını düşünüyorum. Karadeniz alabalığına ait verilerle paneller oluşturulmalıdır. Örneğin kanser hastalarında belli genlerde bulunan SNP’lerle hastalık teşhisi ilişkilendirilmesi yapılmaktadır. Bu tür paneller ıslah programında daha kullanışlı olabilir.

Zehra Duygu DÜZGÜNEŞ (SUMAE-Trabzon): Cevap: Mikrosatelit izolasyonu zahmetli bir iş ve yeni nesil sekanslama ile de yapılabilir. TÜBİTAK’a yeni nesil sekanslama projesi sunduk ancak yurtdışındaki cihaz kullanılacağı için ülkeye katkısı olmayacağı söylendi ve proje geçmedi. Bizde bu projede daha kolay ve ucuz olan bu yöntemi tercih ettik. Türlerle ve ülkelere özgü mikrosatelit veri tabanları bulunmaktadır. Örneğin fishmikrosat diye Hindistan’da bir veritabanı bulunmaktadır. Dolayısıyla ‘Madem ulusal gen bankası kuruyoruz neden bizim bir veritabanımız olmasın’ diye

düşündük. Eğer bu metodu oturtabilirsek endemik türlerimizin mikrosatelit lokuslarına ait veritabanı oluşturmayı planlayabiliriz. Çıkış yolumuz bu ve bildiğimiz bir türden başlamak istedik.

Prof.Dr.Saltuk Buğrahan CEYHUN (Atatürk Ü.-Su Ürünleri Fak.): Ama bunun kullanılabilirliği önemlidir.

Doç. Dr. Emre KESKİN (Ankara Ü.-Ziraat Fak.): Yeni nesil sekanslamada yurtdışına muhtaç değilsiniz.

Cevap: Zehra Duygu DÜZGÜNEŞ (SUMAE-Trabzon): Bahsettiğim iki yıl önce sunulmuş bir projeydi.

Doç. Dr. Emre KESKİN (Ankara Ü.-Ziraat Fak.): İlerleyen zamanda başka çalışmak isteyen de olursa laboratuvarımıza bekleriz. Mevcut alt yapı ve cihazlarımız herkesin kullanımına açıktır. İlaveten Saltuk hocanın söylediğine de katılıyorum.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)' ne sunulmasına karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No: 13

Projenin Adı	Karadeniz Alabalığında (<i>Salmo labrax</i>) Polimorfik Kısımların (SNP) Biyoinformatik Yöntemler Kullanılarak Belirlenmesi ve Geliştirilebilir Özelliklerle İlişkilendirilmesi
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Ankara Üniversitesi, Ziraat Fak. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Deniz Bil. Fak.
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Asiye Nur SALTAN (yüksek mühendis) Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Projede görevli araştırmacı sayısı	5

KATKI VE GÖRÜŞLER

Doç.Dr. Kemal KARABAĞ (Akdeniz Üniv. Ziraat Fak.): Her bir QTL bölgesi bir lokus içeriyor, gen içermiyor. Kantitatif karşılaştırma için damızlıkta melezleme gerekmiyor. RAD dizleme tekniğinin QTL ile ilişkilendirilmesi doğru bir yöntem değil. Materyal metod yeniden gözden geçirilmelidir.

Asiye Nur SALTAN (Cevap): Bu balık türü ile ilgili çok uzun süreli yetiştiricilik çalışması yapılıyor. Doğal stoklar ve geçmiş dönemde genetik çalışmalarda F2-F3 nesil damızlıkların doku örnekleri ile kıyaslama yapılacak, allel kayıpları belirlenecek. Ayrıca bu dönemdeki türe özgü SNP'ler tespit edilecektir.

Doç. Dr. Tülin ARSLAN (Muğla Sıtkı Koçman Ü., Su Ürünleri Fak.): Bu çalışmada doğrudan türe özgü SNP'ler belirleneği e Kantitatif bölgeler için QTL haritalama yapılacağını belirttiniz. Ama kantitatif özelliğe ait SNP bölgeler özellikleri nasıl ilişkilendirilecek. Örneğin sıcaklığa dayanıklılık yönünden hangi SNP bölgesi etken olacak, bu ilişkilendirme nasıl anlaşılacak.. Proje başlığı yapılacak ilemi kapsamıyor.

Diğer salmonidlerde gen haritalamaları yapılmış, kantitatif bölgeler belirlenmiş, genomda ne şekilde etkili olduğu konusu deneysel olarak tespit edilmiş. Siz bu sonuçlardan farklı bir sonuç bulamazsınız. Türe özgü SNP belirlenebilir ama hangi kantitatif özellik ile ilişkili olduğu pratik uygulamalarda gözlenmesi gerekiyor. Bu çok zor bir süreç sizin çalışmanız bu metodu uygulamadan sonuç elde edilemez.

Prof.Dr.Saltuk Buğrahan CEYHUN (Atatürk Ü.-Su Ürünleri Fak.): Aynı enstitüden aynı konuda iki proje sunuldu. Üstelik uygulanacak materyal metod birbiri ile doğrudan ilişkili. Bu türün ıslah çalışması için kapsamlı bir çalışma gerekiyor. Bu nedenle her iki proje çalışması birleştirilmelidir.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)' ne sunulmasına karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:16

Projenin Adı	Eğirdir Gölü'nde Öncelikli ve Muhtemel Bulunabilecek Belirli Kirleticilerin Su, Sediment ve Biyotada İzlenmesi, Baskı-Etki Analizi ve Önlemler Paketinin Oluşturulması
Yürütücü Kuruluş	Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	SDÜ, Çevre Müh., SDÜ SU Enstitüsü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Belgin YOLDAŞ Çevre Yük. Müh. Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede görevli araştırmacılar	Dr. Cafer BULUT, Dr. Soner ÇETİNKAYA, Dr. Vedat YEĞEN, Rahmi UYSAL, Elif Kübra ÖZDİL, Doç.Dr. M. Yunus PAMUKOĞLU (SDÜ, Çevre Müh.) Dr. Öğr. Üyesi Bülent KIRKAN (SDÜ SU Enstitüsü)

KATKI VE GÖRÜŞLER

Belgin YOLDAŞ Raportör Görüşlerine Cevap: Tarımsal deşarj hatlarının dikkate alınacağı cevabı verildi.

Prof. Dr. Şenol AKIN (Yozgat Bozok Üniversitesi): Örneklem noktalarına kontrol gurubu amaçlı akarsuların da eklenmesi planlanıyor mu? Kullandığınız 3 tane tür var ve yöre halkının yoğun tüketimi olduğunu söylediniz sabahki sunumlarda ise tüketilmediği ihraç edildiği söylendi. Kirlilik indikatörü türler kullanılmalı. Örneklem noktaları önemlidir. İndikatör türlerin kullanılması ve ICPMS cihazları da kullanılabilir mi?

Belgin YOLDAŞ (Cevap): Akarsulardan alınması düşünülmekte ve gerektiği durumlarda eklenecektir. Başlıkta izleme yerine belirlenmesi gibi bir tabirle değişimi önerisi.

Prof. Dr. Şenol AKIN (Yozgat Bozok Üniversitesi): Katkı: Çalışmanın durum tespiti çalışması ve durum değerlendirmesi çalışması olduğu belirtildi. Bu çalışmanın 1 yıl sürede yapılacağından izleme projesi olarak değerlendirilemeyeceği belirtildi. Tarım alanlarından geçen akarsulara bakılmasının iyi olacağı belirtildi. Bu türler ihraç edilen türler olması dolayısıyla kullanılan türlerin rakamları konusunda emin olunmalı.

Dr. Erdal ÜSTÜNDAĞ (BSGM-İstatistik ve Bilgi Sistemleri Dairesi): Alternatif başlık önerisi: Eğirdir gölünde kirlenenlerin biyotada belirlenmesi ve etkilerinin izlenmesi yada gözlemlenmesi olabilir.

Belgin YOLDAŞ (Cevap): öncelikli ve belirli olan iki liste olmasından dolayı proje ismi bu şekilde seçilmiş.

Prof. Dr. Güler EKMEKÇİ (Hacettepe Ü. Fen Fakültesi): Önceki çalışmalarla bağlantısı kurulmalı. Muhtemel kirleticiler derken neye göre muhtemel biraz açar mısınız? Tablodaki muhtemel kirleticilere bakılacak mı? Bütün parametrelere bakmak gerekli mi? Listede olan her şeyi çalışmak zorunda değiliz.

Belgin YOLDAŞ (Cevap): Su çevre direktifinde belirlenen listeden alınan kirleticiler mevcut kriterler tarım ormandan alınan zirai ilaçlar listesinden alınmış listede belirtilenlerin çoğunun yapılacağı taahhüt ediliyor yapılamayanların hızlı destek alınarak yapılması planlanıyor.

Prof. Dr. Güler EKMEKÇİ (Hacettepe Ü. Fen Fakültesi): : Eğer kirliliğin kaynağı yoksa bu parametrelere bakmak gerekmez.

Belgin YOLDAŞ (Cevap): Yapılmak istenen durum tespiti.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)' ne sunulmasına karar verilmiştir.

Başkan	Raportör	Raportör
Doç. Dr. Nazlı KASAPOĞLU	Salih İLHAN	Ayşe CEBECİ

Tarih: 19.02.2019

YENİ TEKLİF PROJELER / No:14

Projenin Adı	Ege ve Güney Marmara Kıyılarında Potansiyel Çift Kabuklu Yetiştiricilik Alanlarında Sediment Kalitesinin Değerlendirilmesi
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Özgür AKTAŞ/Kimyager Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü
Projede görevli araştırmacılar	Faruk PAK, Dr. Mehmet Ali Turan KOÇER, Murat YEŞİLTAAŞ, Dr. Nuray ERGÜNER AKTAŞ, Dr. Cafer BULUT (Eğirdir SUAE), Dr. Öğr. Üyesi Olgaç GÜVEN (Akdeniz Ü. Su Ürünleri Fak.) Prof. Dr. Esin SÜZER (Dokuz Eylül Ü.)

KATKI VE GÖRÜŞLER

Prof. Dr. Şenol AKIN (Bozok Ü.-Ziraat Fak.): Soru: Yapılan kirlilik izleme çalışmaları hâlihazırda alanda yapılıyor fark ne? Tek örnekleme ile durum tespiti yapılacak amaç yetiştiricilik açısından uygunluğunu belirlemekse tek örnekleme yetmez sadece sediment değil sudan da örnek almak gerekmez mi? Potansiyel alanlar nasıl belirlendi?

Tek bir örnekleme yapmak genel metodolojiye uygun değil. 5 mm'lik elekler mikroplastik için büyük daha küçük göz açıklıklı elek kullanılmalı.

Dr. Özgür AKTAŞ (Cevap): Bakanlıkla görüşülüp kıyaslama yapılarak kıyı şeridinde örnekleme yapılacak çalışılan kısımlar da var ayrı çalışmalar da var çıkışacak yerler ile irtibat halindeyiz. Sedimentasyon yılda 1 cm üstünde ise 1 kez 1'den küçük ise 5 yılda bir örnekleme literatürden avcılık yapılan istasyonlar temel alındı. Çiftkabuklu yetiştiriciliği için uygun yerler belirlendi. Mikroplastik konusunda analizler konusunda proje ile birlikte yapılacak dikkate alınacak bu konuda yeniyiz enstitü olarak ilk defa yapıyoruz.

Prof. Dr. Şenol AKIN (Bozok Ü.-Ziraat Fak.): Kirlilik etkisine sadece sedimentte değil canlılarda da bakabilir misiniz?

Dr. Özgür AKTAŞ (Cevap): 630 örnek çalışılıyor canlılarda bakmak zor olabilir.

Prof. Dr. Deniz COBAN (ADÜ-Aydın): Başlık Öneri: Çiftkabuklu yetiştiricilik potansiyel alanı (çiftkabuklu yumuşakça yerine sadece çiftkabuklu kullanımı) 70 günde 70 istasyon yapılması planlanıyor olumsuz bir durum olması söz konusu olduğu takdirde ne yapılması planlanıyor. Çalışma hangi araçla yapılacak? (B planı gerekli). Mevcut sahalarda özellikle Marmara'da yetiştiricilik yapılıyor. Bakanlık izin verdiği takdirde olumsuz bir durum olursa sonuçlar nasıl olur?

Dr. Özgür AKTAŞ (Cevap): Sunu içinde 63 mikronluk elekler kullanılacağını geçtiğini belirtti.

Prof. Dr. Ferit RAD (Mersin Ü.-Su Ürünleri Fak.): Tamamen kirlilik çerçevesinde yazılmış yetiştiricilik ile ilgisi güçlendirilmeli. Potansiyel alan derken hangi alanlardan bahsediliyor? (neye göre belirleniyor) Mesela midyeler su kolonunda askıda yetişiyor.

Su kolonu önemli (yetiştiricilik göz önüne alındığında) Hangi kritere yönelik bir çalışma olacak (referans değerler eksik)

Hangi kriterlere göre potansiyel alan. Sedimente ilişkin değerlerin referans değerlerle karşılaştırılmalıdır. Niye bunu Akdeniz'e kaydıramıyoruz? Sağlık kriterleri derken halk sağlığı mı? Canlı sağlığı mı? Bunu belirtmek gerekli. Sadece canlı sağlığı ise bunu halk sağlığı için de yapmak gerekli. Özelliği iyi bir proje desteklenmeli.

Dr. Mehmet Ali Turan KOÇER (AKSAM): Cevap: Pazarlama potansiyel açısından dikkate alınan alanlar sediment kalitesi çalışmalarında Amerika ve Kanada da belirlenen kriterler kullanılıyor. Araştırmanın amacı Türkiye için kalite kriteri oluşturmak amaç alt yapı oluşturmak ve bu alanları potansiyel alanlar olarak belirleyip izlenmesine gıda kontrol tarafından devam edilecek. Çift kabuklu yetiştiriciliğine olan talebi karşılamak için önemli olduğu düşünülüyor.

Cevap: Projede temel amaç çift kabuklu olan sediment kalitesini oluşturmayı planlıyor bulunan sonuçlar kıyaslanacak.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)' ne sunulmasına karar verilmiştir.

YENİ TEKLİF PROJELER / No:15

Projenin Adı	<i>Eriocaulon cinereum R. Br. ve Anubias barteri Schott var. coffeifolia</i> Kasselm. Sucul Bitkileri için Mikroçoğaltım Protokolünün Geliştirilmesi
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	---
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Canan YAĞCI TÜZÜN (Biyolog) Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretme ve Eğitim Enstitüsü
Projede görevli araştırmacılar	Serkan ERKAN, Filiz KİŞTİN, Soner SEZEN, İsa TEKŞAM

KATKI VE GÖRÜŞLER

Dr. Canan YAĞCI TÜZÜN (Raportör Görüşlerine Cevap): Bütçe konusunda optimizasyon yapılmış ve yerli cihazlar kullanılarak azaltma yapılmıştır. Yeni bir gelişme yaşanmış Cuma günü üretici firma ile görüşülmüş ve yeter ki siz bitki üretin biz almaya hazırız cevabı alınmış.

Prof. Dr. Güler EKMEKÇİ (Hacettepe Ü. Fen Fakültesi): Türlerin istilacı türler olup olmadığına bakılmasını olumlu buldu. Akvaryumculuk düzenlenmesine altyapı oluşturacağı görüşü verildi. Steril üretim yapılması olumlu bulundu. Akvaryumcuların tespiti yapılması ve ciddi bir akvaryum sektörü olduğu görüşü verildi ayrıca üretimde ve arz da yarar görüldüğü görüşü verildi.

Prof. Dr. Naim SAĞLAM (Fırat Ü.-Su Ürünleri Fak.): Çalışma uygun ve güzel bulundu. Başlık Revizyon Önerisi: İki farklı su bitkisinin (Latincesi) doku kültürü ile işaretlenmesi.

Prof. Dr. Ferit RAD (Mersin Ü.-Su Ürünleri Fak.): Bütçe konusunda 220 000 liranın çok olduğu belirtildi. Sektörle ilgi kurulması ve öğrencilerden de destek alınması tavsiyesi verildi. AB projelerinin sosyal medya da destek alarak projelerin tanıtımını yapıyor bizim de sosyal medya desteği alarak daha çok insana ulaşmayı hedeflemeliyiz önerisi yapıldı. Güzel bir proje yetiştiriciliğin sadece çipura, levrek ve alabalıktan ibaret olmadığını gösteriyor ama 222 000 lira biraz fazla bu süreci sektörle bir arada götürmek gerekir önerisi yapıldı. Bu proje boyunca lisans öğrencilerinin de konuyu öğrenmeleri adına projeye dahil edilmelidir önerisi yapıldı. Bu proje özellikle içerik bakımından akvaryumcuları ilgilendirebilir. Bu yüzden proje için sosyal medya etkin kullanılmalı önerisi yapıldı.

Özkan ÖZBAY (Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü): Enstitüleri bünyelerinde küçük bir akvaryum kurduklarını ve oldukça ilgi gördüğünü ve sektörle de iş yaptıklarını belirtti.

Doç. Dr. Mahir KANYILMAZ (BSGM-Daire Başkanı): Proje bütçesi ile ilgili yoruma: Proje bütçesi ile ilgili eleştirilerin ağır olduğu yorumu yapıldı.

Raportör ve PDT Grup Tavsiyeler:

Karar: Projenin görüş ve öneriler doğrultusunda düzeltilerek Araştırma Yönetim Komitesi (AYK)' ne sunulmasına karar verilmiştir.

Başkan	Raportör	Raportör
Doç. Dr. Hüseyin SEVGİLİ	Asiye Nur SALTAN	Recayi ÇİMAGİL

T.C.
GIDA TARIM ve HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TARIMSAL ARAŞTIRMALAR ve POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SU ÜRÜNLERİ ARAŞTIRMALARI PROJE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI
DEVAM EDEN PROJELER / No:1

Projenin Adı	Karadeniz'de Ticari Öneme Sahip Pelajik Balık Stoklarının İzlenmesi
Yürütücü Kuruluş	SUMAE
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	ODTÜ DBE
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Doç.Dr.İlhan AYDIN
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	18

Dr.Yaşar GENÇ (Trabzon SUMAE) tarafından sunuldu

KATKI VE GÖRÜŞLER

Prof. Dr. Ali Cemal GÜCÜ (ODTÜ- Erdemli Deniz Bilimleri Enst.): Karadeniz stoklarının önemli olduğu ve GFCM içinde en önemli kaynaklardan olduğunu belirtti. Küçük pelajikler içinde araştırma için hidroakustik öneriliyor ve yetkin olan tek ülke biziz. Projenin önemli bir kısmı Türkiye tarafından finanse ediliyor (neredeyse %60). Benzer bir araştırmanın tekrar yapılması hedeflenmekte bu da yapılan artırımların katkıları sayesinde. ODTU 2. İş paketini yürütüyor (protokol çerçevesinde) masrafların Bakanlıktan talep edildiği ve yerine getirilmediğini yorumu yapıldı. 2. İş paketinin bu şartlar altında yerine getirilmesinin mümkün olmadığı aktarıldı.

Süleyman ÖZTÜRK (Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü): Hamsi Antalya da restoranlarda 5-6 cm civarına kadar rastlanıyor yorumu yapıldı.

Dr.Yaşar GENÇ (Trabzon SUMAE) Cevap: Mümkün olmadığını iletili ve illegal avcılığın da yapıldığını da belirtti fakat bu avlanan hamsinin çoğunlukla Kasım ayında yapıldığını belirtiyor ve fabrikalara satın alınanlardan ve elekten geçirilerek el altından satıldığını iletiliyor.

Mehmet CİLBİZ (Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü) : Sömürü oranının yüksek olması stok talebini karşılayabilir mi?

Dr.Yaşar GENÇ (Trabzon SUMAE) Cevap: 1 yaşında oluyor stok azaldıkça daha çok ürüyor bu nedenle yenilemesi olasılığı yüksek. Gürcistan da avlanıyor Abazya da kural olmadığından bütün boyları avlıyor. Gürcistan ve Abazya'nın avcılık faaliyetleri stoklara zarar verdiğini belirtiyor.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus:

Doç. Dr. İlhan AYDIN'ın projede yer alması koşuluyla proje liderliğinin Dr. Ercan KÜÇÜK'e devredilmesi talep edilmiştir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No:2

Projenin Adı	Balıkçılık Faaliyetlerinde Stok Değerlendirme Uygulamaları: Beymelek Lagün Modeli
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretim ve Eğitim Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Akuastrateji Enstitü Derneği, Balıkesir Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Böl., ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü Dokuz Eylül Ü., Deniz Bilimleri Enstitüsü Bülent Ecevit Ü., Mühendislik Fakültesi Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Coşkun Menderes AYDIN (Proje Lideri) Akdeniz SUAE Erdoğan VESKE (Proje Koordinatörü) TAGEM
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	15

KATKI VE GÖRÜŞLER

Prof. Dr. Şenol AKIN (Bozok Ü.-Ziraat Fak.): Parametreler nasıl ilişkilendirilecek?

Cevap: Ekosistem modellemesinin olduğu bir plan var.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus:

Bandırma KAE'den Alparslan KARA ile Ankara Ü., Ziraat Fakültesi'nden Doç. Dr. Emre KESKİN'in projeye dahil edilmesi talep edilmiştir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No:3

Projenin Adı	Doğu Karadeniz'deki Demersal Balık Stoklarının İzlenmesi (DEMSTOK)
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü-Trabzon
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	ODTÜ Erdemli DBE, Sinop Üniversitesi Sinop Üniversitesi SUFAK
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Murat DAĞTEKİN-SUMAE
Projede görevli araştırmacı sayısı	12

Dr.Yaşar GENÇ (Trabzon SUMAE) tarafından sunuldu

KATKI VE GÖRÜŞLER

Coşkun Menderes Aydın (AKSAM): Raja clavata'nin disk genişliği ve ağırlık ilişkisi yapıldı mı?

Dr.Yaşar GENÇ (Trabzon SUMAE): Total boy yapıldı.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus:

Enstitüde Tekniker olarak görev yapan Uğur DEMİR'in projeye dahil edilmesi talep edilmiştir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No:4

Projenin Adı	Işıkla Avcılığın Sürdürülebilir Balıkçılığa Etkisi
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü Bandırma Koyunculuk Araştırma Enstitüsü İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Doç. Dr. Nazlı KASAPOĞLU Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	13

KATKI VE GÖRÜŞLER

Prof. Dr. Ali Cemal GÜCÜ (ODTÜ- Erdemli Deniz Bilimleri Enst.): Soru: Sonuçlarda ışıkla avcılığın av verimini arttırdığı sonucunu sayısallaştıracak bir yöntem kullanılacak mı?

Doç. Dr. Nazlı KASAPOĞLU (Cevap): Hayır, NAS uygulanarak bir sayısal değer veriliyor.

Murat TERCAN (BSGM): BSGM tarafından hazırlanan 2020 tebliğinden önce tekrar edilmesinde fayda olduğunu belirtiyor. Işık takati ile ilgili bir tablo hazırlanmasının faydalı olacağı düşünülüyor. Işıkla avcılığın serbest olduğu dönemde de çalışmanın yapılmasını talep etti.

Doç. Dr. İlhan AYDIN (TAGEM-Genel Müdür Yrd.): Gündümlü proje yönlendirme kuralıyla yönlendiriliyor. Yapılan toplantılar doğrultusunda talepler dile getirilirse tatmin etmeyen yada eksik kısımlar varsa yeni bir ihtiyaç varsa bu konularda yönlendirme kurulunda karar alınabilir.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: yok

PDT Grup Kararı: Proje çalışmalarının devamına karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:5

Projenin Adı	Antalya Körfezi'nde Ticari Balık Türlerinin Yumurta ve Larva Verilerine Dayalı Üreme Dönemlerinin Belirlenmesi Projesi
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Çukurova Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi Ortadoğu Teknik Ü., Deniz Bilimleri Enstitüsü Dokuz Eylül Ü., Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü İstanbul Ü., Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Cihan TOSLAK, Su Ürünleri Yük. Mühendisi, AKSAM
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	14

KATKI VE GÖRÜŞLER

Prof. Dr. Ali Cemal GÜCÜ (ODTÜ- Erdemli Deniz Bilimleri Enst.): Bütçe arttırılması ve harcirahların ödenmesi talebi. Post larvalarda yasama sorununa değinilmesi talebi. Gelecek sene uydu ile sıcaklık kontrolü yapıp, örnekleme zamanının ona göre yapılması talebi. Haziran ayının orkinos için geç olduğu cevabi verildi. Erken olması dolayısıyla istenen verilere ulaşamadığı belirtildi.

Murat TERCAN (BSGM): Yasar beyin yapmış olduğu çalışmada da Cihan beyin ve Nazlı hanımın çalışmalarında da bütçe bahane yapılamaz. Bütçe yeterlidir konusunda çalışmanın sürdürülmesinin hayati olduğu yorumu. Hamsi avına dair Gürcistan'a giden balıkçı gemilerinin varlığından ve yanlış olmadığından bahsedilip stok durumlarının buradan alınacak verilerin hayaliliği konusunda katkı sağladı.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus:

A) AKDENİZ ARAŞTIRMA 1 gemisinin kaza sonrası kızığa alınması ve tamirinin uzun sürmesi nedeni ile çalışmalara planlanan dönemde başlanılamamış olup, Ocak 2019 itibari ile aylık olarak arazi çalışmalarına başlanacaktır. Bu gecikme nedeni ile proje süresinin bir yıl uzatılarak proje bitiş tarihinin 31.12.2020 olarak revize edilmesi talep edilmiştir.

B) Kurumda yürütülen diğer araştırma projeleri ve iş yoğunluğu nedeni ile çalışmalara katılamayacak araştırmacı personelin İsmail DAL, Merve KARAKUŞ ve Süleyman ÖZTÜRK projeden çıkarılması talep edilmiştir.

C) AYK önerisi ile orkinos ve kılıç gibi büyük pelajik balıkların üreme döneminde çalışma alanı genişletilmiş ve BİLİM 2 gemisi de çalışmalara dâhil edilmiştir. Proje 100.000 TL bütçe eklenmesi önerisi ile AYK dan onaylanmış ancak BİLİM 2 gemisinin çalışmalara dahil olması ve Haziran ayı için çalışma alanının Antalya Körfezi'nin tamamını kapsayacak şekilde genişletilmesi önerilen bütçenin yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle proje bütçesinin 250.000 TL artışı revize edilmesi talep edilmiştir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No:6

Projenin Adı	Karadeniz’de Deniz Salyangozu (<i>Rapana venosa</i>, Valenciennes 1846) Balıkçılığının İzlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Trabzon Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Sadıklar Soğuk Hava Tesisleri ve Su Ürünleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Gökhan ERİK, Trabzon Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	9

KATKI VE GÖRÜŞLER

Doç. Dr. Tülin ARSLAN (Muğla Sıtkı Koçman Ü., Su Ürünleri Fak.): Büyüme frekanslarında ki değişimler sıcaklıktan mı kaynaklı? Erkek ve dişi arasında büyüme farkı var mı?

Dr. Gökhan ERİK (Trabzon SUMAE) Cevap: Cinsiyet üzerine net bir bilgi yok. Büyüme konusunda stokların miktarını bilmeden yorum yapılamıyor. Rekabetten dolayı büyüme yavaşlıyor. Katkı: Yas tayini yapıldığında büyüme hakkında bilgi olacak gonadların incelenmesi endokrin üzerine etki var mı? konusunda bilgi sağlıyor olabilir. Cinsiyet oranlarında batıdan doğuya sapma olduğuna değindi.

Prof. Dr. Ali Cemal GÜCÜ (ODTÜ- Erdemli Deniz Bilimleri Enst.): Katkı: İstilacı tür olması dolayısıyla zamanında avlanması desteklendi. Zamanla karşı argüman gelişti ve kaynağın önemli olduğu söylendi. Romanya da bu turun üretiminin toplam su ürünleri üretiminin yedi katı olduğunu belirtti. Önemli bir kaynak orada bu tip bir projeye ayrılmış durumda. Sonuçlarından kalkanın az olduğu fakat Ukrayna da 1 saate 4 juvenil kalkan yakalandığı belirtiliyor. Bu çalışma uluslar arası platformlarda bizim için oldukça önemli.

Prof. Dr. Ferit RAD (Mersin Ü.-Su Ürünleri Fak.): Soru: Gelirin avlama başına mı? Tekne başına mı olduğu belirtilmeli mi?

Dr. Gökhan ERİK (Trabzon SUMAE) Cevap: Av sezonunda tekne başına elde edilen gelir olduğu belirtildi.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus:

Aylık olarak yapılan biyolojik örnekleme çalışmalarımızın mevsimsel olarak yapılması, Sosyo-Ekonomik Çalışmalar, Et Verimi ve Besin Değerleri iş paketlerinin çıkartılması, proje çalışanlarından Dr. Sebahattin KUTLU, Dr. Gülsüm Balçık MISIR ve Eralp ÖZKAYA’nın projeden çıkarılması, Dr. Mustafa ZENGİN ve Teknisyen Uğur DEMİR’in projeye dahil edilmesi talep edilmektedir. Ayrıca; Fatsa İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü’nde görevli Mühendis Özkan ZENGİN, Terme İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü’nde görevli Mühendis Mustafa ÇELİK’ in projeye dahil edilmesi talep edilmektedir.

Proje izleme dönemi için yeni formatta teklif formu TAGEM’e gönderilecektir. Bu nedenle Personel değişiklikleri konusunda ayrıca karar alınmamıştır.

PDT Grup Kararı: Proje çalışmalarının devamına karar verilmiştir.

Başkan**Raportör****Raportör****Doç. Dr. Hüseyin SEVGİLİ****Asiye Nur SALTAN****Recayi ÇİMAGİL**

Tarih: 20.02.2019

I.OTURUM : Devam Eden PROJELER

/ SU ÜRÜNLERİ – BALIKÇILIK YÖNETİMİ PROGRAMI

DEVAM EDEN PROJELER / No:7

Projenin Adı	Balon Balığı (<i>Lagocephalus sceleratus</i>)’nın Ülkemiz Kıyılarında Yayılım Alanları, Biyolojisi ve Tetrodotoksin Düzeylerinin Belirlenmesi, Olası Mücadele Yöntemlerinin Araştırılması ve Aslan Balığının Ege Denizi ve Akdeniz’de Yayılım Alanlarının Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Çukurova Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Mersin Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Merve KARAKUŞ, Yüksek Mühendis Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	12

KATKI VE GÖRÜŞLER

İlyas KUTLU (SUMAE-Trabzon): Balon balığı ve Aslan balığı ile ilgili zehirlenme ve ölüm vakası var mı?

CEVAP: Merve KARAKUŞ (AKSAM-Antalya): Balıkçılar tüketiyor.

Prof. Dr. Şenol AKIN (Bozok Ü.-Ziraat Fak.): Türlerin tüketime açılması ve sürdürülebilir avcılığının yapılabilmesi için üreme özellikleri ve popülasyon büyüklüğü ile ilgili bir çalışma yaptınız mı?

CEVAP: Merve KARAKUŞ (AKSAM-Antalya): Üreme özellikleri için Aslan balığının gonadlarını inceliyoruz ancak Balon balığı için böyle bir çalışma yapmıyoruz. Çalışmamızda sadece yayılım alanlarını inceliyoruz, popülasyon büyüklüğü ile ilgili herhangi bir çalışmamız bulunmamaktadır.

Prof. Dr. Deniz ÇOBAN (Adnan Menderes Ü.-Su Ürünleri Fak.): Türlerle ilgili balık unu veya balık yağı çalışması var mı?

CEVAP: Merve KARAKUŞ (AKSAM-Antalya): Projede o bölüm vardı ancak çıkarıldı. İlaç sanayi ile ilgili çalışmalar yapmayı planlıyoruz, bundan dolayı örnekleri saklıyoruz.

Prof. Dr. Ali Cemal GÜCÜ (ODTÜ- Erdemli Deniz Bilimleri Enst.): Balon balıkları geldikleri yerde başarılı avcı değiller. Kıbrıs’ta yapılan bir çalışmada balıkların av araçları tarafından yakalanan türlerden beslendikleri bildiriliyor. Genel olarak kıyı bölgelerine yakın yaşayan bu balığın *Lagocephalus sceleratus* türü kayalık bölgeleri, *Lagocephalus suezensis* türü ise kumluk bölgeleri tercih ediyor. Türlerin bütün biyolojik aktiviteleri yüzey suyu sıcaklığının yükseldiği dönemde artış gösteriyor. Bu dönemde de ülkemizde avcılığın yasak olması, türün hızlıca yayılmasına sebep oluyor.

Doç. Dr. Mahir KANYILMAZ (BSGM-Daire Başkanı): Doğa Koruma Milli Parklar Genel Müdürlüğü’nün, Özel Çevre Koruma Alanları’ndaki istilacı türlerle ilgili GEF’ten yüksek bütçeli bir projeleri bulunmakta. Şartların olgunlaşması durumunda BSGM de bu projenin bir ortağı olacak. Bu projenin de finansal açısından desteklenmesi söz konusu. Özellikle bu türlerin balıkçıdan temini konusunda ciddi şekilde destek olacaktır.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: (oylama yapılarak kabul edilmiştir)

Hava şartlarının sürekli kötü olması, arazide kullanılan teknelerin arızalanması, proje personelinin başka işlerde görevli veya izinde olma durumlarının çakışması sebebiyle Aralık ayında dalış yapılamamış olup, bu ay için Aslan balığı örnekleme istenilen düzeyde yapılamamıştır. Çanakkale-Hatay kıyı

hattında bulunan tüm balıkçı kooperatiflerinden balık temin etmek ilk etapta kolay olmamıştır. Bu sebepler ile 270.000 tl ek bütçe talep edilmektedir.

Eklenmesi talep edilen personel: Dr. Savaş KILIÇ (Mühendis), Gökhan BALLIKAYA (Mühendis), Murat Aytürk İSLAM (Veteriner Hekim), Soner YORULMAZ (Tekniker) Hakan EFE (Laborant)

Çıkarılması talep edilen personel: Cihan TOSLAK(Mühendis); *İşbirliği yapılan firma: Archipel Dalış okulu ve tüm dalgıçları.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No:8

Projenin Adı	Van Gölü İnci Kefali (<i>Alburnus tarichi</i>) Stoğunun İzlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Munzur Ü., Fırat Ü., Van Yüzüncü Yıl Ü., Bitlis ve Van İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Ferhat DEMİROL, Su Ürünleri Yüksek Mühendisi, Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede görevli araştırmacı sayısı	15

KATKI VE GÖRÜŞLER

Dr. Erdal ÜSTÜNDAĞ (BSGM-İstatistik ve Bilgi Sistemleri Dairesi): Boy-Frekans dağılımlarına göre küçük boylu balıkların balıkçılar tarafından avlanmadığı görülüyor. Balıkçıların avcılık operasyonlarında elek mi kullanıyorlar?

CEVAP: Ferhat DEMİROL (ELSAM-Elazığ): Mansaplardaki avcılık yöntemi değişti. Artık sadece uzatma ağları kullanılıyor ve küçük gözlü ağlar kullanılmıyorlar.

Mehmet CİLBİZ (SAREM-Eğirdir): Elde edemediğiniz boy-frekans aralığı kullandığınız av aracından kaynaklanıyor. Avrupa Birliği'nin standartlarında önerdiği ağları kullansanız da örnekleyemeyeceksiniz. Ülkemizdeki ağ fabrikalarına üretilen ağların vertikal olarak yüksekliği 100 gözdür. 6 mm'lik bir ağda yaklaşık olarak 8 m olur. Göstermiş olduğunuz derinlikteki balıkları 8 m'lik ağla örnekleyemeyebilirsiniz. Çalışmanızda ortasu trolü kullanmaya yönelirseniz bu boy grubundan örnekleri de elde edebilirsiniz.

CEVAP: Ferhat DEMİROL- (ELSAM-Elazığ): Trol Van Gölü'nde yasak. Hem balıkçılara kötü örnek olmamak hem de kullandığımız teknenin trol operasyonuna uygun olmadığı için sadece uzatma ağları kullanabiliyoruz. Önerdiğimiz ağları istediğimiz derinliğe indirebiliyoruz.

Mehmet CİLBİZ (SAREM-Eğirdir): Bilimsel çalışmalarda, balıkçılara kötü örnek oluruz kaygısının doğru olmadığını düşünüyorum. Önerdiğiniz ağlar Çekya'da üretiliyor ve maliyetlerinin yüksek olduğunu biliyoruz. Ben bu ağlardan beklenen verimi alabileceğinizi düşünmüyorum.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: (oylama yapılarak kabul edilmiştir)

- Daha sık seyir hatları ve 8-10 günlük sefer gerekmediği,
- Daha sık limnolojik ölçüm noktası gerektiği ve metot değişikliği bildirilmiş,
- Biyolojik örnekleme için EN14757 standardında multimesh galsama ağları alımı;
- SIMRAD EK80 echo sounder ve 120 Khz Transducer teminin sağlanması talep edilmiştir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No:9

Projenin Adı	Sazan Balığı Avcılığında Dip Paraketası Kullanımının Araştırılması
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü- Eğirdir-Isparta
Proje Liderlerinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Abdulkadir YAĞCI Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü-Eğirdir-Isparta
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	3

KATKI VE GÖRÜŞLER: yok**Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus:** (oylama yapılarak kabul edilmiştir)

Projenin materyal ve metod bölümünde yer alan “1, 1,5 ve 2 cm kanca ağız açıklığına sahip olta iğnelerinin her birinden eşit sayıda olacak şekilde toplam 3 takım dip paraketesi hazırlanacaktır” ifadesinin yerine 2017 ATK kararları da göz önüne alınarak “1-1,2-1,5 ve 2 cm kanca ağız açıklığına sahip olta iğnelerinin her birinden eşit sayıda olacak şekilde toplam 3 takım Sazan dip paraketesi ve 50 cm yüzer köstek uzunluğuna sahip yapay yemler ile kullanılacak Sudak paraketası hazırlanacaktır” ifadesinin eklenmesi, materyal metod bölümünde çalışma alanının “Karataş Gölü” yerine “Göller Bölgesinde yer alan uygun Sulak Alanlar” olarak değiştirilmesi ve projenin 31.12.2019 tarihine kadar uzatılması talep edilmektedir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.**DEVAM EDEN PROJELER / No:10**

Projenin Adı	İç ve Batı Anadolu Bölgesi’ndeki Ticari Su Ürünleri Stoklarının İzlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Liderlerinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Rahmi UYSAL-Su Ürünleri Mühendisi
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	-
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	7

KATKI VE GÖRÜŞLER: yok**Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus:**

Kurumumuz personellerinden Mustafa Ergün’ün projeye dahil edilmesi talep edilmiştir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.**DEVAM EDEN PROJELER / No:11**

Projenin Adı	Tatar Baraj Gölü Ekonomik Balık Türlerinin Populasyon Yapılarının İrdelenmesi ve Stok Analizleri
Yürütücü Kuruluş	Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	1-Kahramanmaraş Sütçü İmam Ü., Ziraat Fak. Su Ürünleri Böl. 2-Munzur Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi 3-Fırat Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi & Keban M.Y.O.
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Fatih GÜNDÜZ
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	9

KATKI VE GÖRÜŞLER:**Prof. Dr. Saltuk Buğra CEYHUN (Atatürk Ü.-Su Ürünleri Fak.):** Kullandığınız markaların düşme durumu ile ilgili bir bilgi var mı?

CEVAP: Fatih GÜNDÜZ-(ELSAM-Elazığ): Bu markaları daha önce de kullandık, düşmeleri ile ilgili bir problem yaşamıyoruz

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: yok

PDT Grup Kararı: Proje çalışmalarının devamına karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:12

Projenin Adı	Beyşehir Gölü'ndeki Ticari Balık Türlerinin Alansal Dağılımının ve Biyoekolojik Özelliklerinin Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Ondokuzmayıs Ü., Fen Edebiyat Fak. Biyoloji Bölümü Dumlupınar Ü., Fen Edebiyat Fak. Biyoloji Bölümü Akdeniz Su Ürünleri AÜEE
Proje Liderlerinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Vedat YEĞEN Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	8

KATKI VE GÖRÜŞLER: yok

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: yok

PDT Grup Kararı: Proje çalışmalarının devamına karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:13

Projenin Adı	Devegeçidi Baraj Gölü Balık Faunasının Tespiti ve Ekonomik Balık Türlerinin Bazı Popülasyon Parametrelerinin Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Fırat Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Reşit BİLİCİ / Su Ürünleri Mühendisi / Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede görevli araştırmacı sayısı	11

KATKI VE GÖRÜŞLER: yok

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus:

Projenin arazi ve laboratuvar çalışmaları bitmiş olup verilerin değerlendirilmesi ve sonuç raporu yazılması için projenin bir (1) yıl süreyle uzatılmasını talep edilmiş ancak sonuç raporu için uzatma verilemeyeceği sebebiyle talep kabul edilmemiştir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

Başkan

Raportör

Raportör

Doç. Dr. Nazlı KASAPOĞLU

**Oğuz Yaşar
UZUNMEHMETOĞLU**

Dr. Vedat YEĞEN

Tarih: 20.02.2019

II.OTURUM : Devam Eden PROJELER

/ SU ÜRÜNLERİ – BALIKÇILIK YÖNETİMİ PROGRAMI

DEVAM EDEN PROJELER / No:14

Projenin Adı	Türkiye'nin Güney Ege ve Akdeniz kıyılarındaki Akarsu ve Lagünlerde yayılış gösteren Avrupa Yılanbalığı popülasyonlarının incelenmesi
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Akdeniz Ü., Bozok Ü., Çanakkale Onsekiz Mart Ü., Süleyman Demirel Üniversitesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. F. Banu YALIM Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü
Projede görevli araştırmacı sayısı	16

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Prof. Dr. Ali Cemal GÜCÜ (ODTÜ- Erdemli Deniz Bilimleri Inst.): Yılan balığı ile ilgili GFCM'e veri gönderiliyor mu?

CEVAP: Dr. Banu YALIM- (AKSAM-Antalya): Yılan balıkları ile ilgili veriler BSGM'ne gönderiliyor.

Dr. Erdal ÜSTÜNDAĞ (BSGM-İstatistik ve Bilgi Sistemleri Dairesi): CITES sözleşmesi ile ilgili türlere atı verileri TUBİTAK, TÜİK verilerine dayalı olarak ihracatı 0 olarak belirlemiş. 2-3 yıldır artan bir miktarda stok belirtiliyor. Yılan balığı ile ilgili veriler toplanıyor, GFCM'e gönderiliyor diye biliyorum. Yakında yapılacak bir toplantıya GFCM'den de temsilciler katılacak burada da bilgilendirme yapılabilir.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: (oy birliği ile kabul edilmiştir)

ATK kararlarıyla proje çalışma alanı Akdeniz'e dökülen akarsuları da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Bu kapsamda Muğla ilinde belirlenen istasyonlara ilaveten Antalya, Mersin, Adana ve Hatay illerinde yılan balıklarının bulunduğu bazı önemli akarsular ve özellikle avcılık yapılan kaynaklar çalışma kapsamına dahil edilmiştir. Çalışma sadece Muğla ilinde belirlenen alanlar için iki yıl olarak planlanmasına rağmen yeni alanların eklenmesi iş gücünü/iş yükünü oldukça artırmıştır. Bu kapsamda, 2018 yılında sadece Güney Ege Bölgesinde örnekleme çalışmaları yürütülmüştür.

Söz konusu projenin saha ve laboratuvar çalışmalarının sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için teklif edilen sürede (Antalya, Mersin, Adana ve Hatay) tamamlanması mümkün görülmemektedir.

2019 yılında Antalya iline ait su sistemlerinde saha çalışmalarına aylık olarak devam edilmesi ve 2020 yılında Mersin, Adana ve Hatay illerinde yürütülecek örnekleme çalışmalarında yılan balıklarının örnekleme çalışmaları özellikle göç dönemlerinde (kasım-ocak) aylık ve diğer dönemlerde mevsimlik planlanmaktadır.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No:15

Projenin Adı	Sakarya ve Kızılırmak Havzaları Tıbbi Sülük Popülasyonlarının Büyüklüğü ve Avlanabilir Stok Miktarının Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü – Eğirdir
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Tarım ve Orman Bakanlığı, Samsun İl Müdürlüğü Isparta Uygulamalı Bilimler Ü., Eğirdir Su Ürünleri Fak.
Proje Liderlerinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Mustafa CEYLAN
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	9

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Prof. Dr. Şenol AKIN (Bozok Ü.-Ziraat Fak.): Göllere ait verdiğiniz boy frekans dağılımları, boy-ağırlık ilişkileri gibi verilerin ayrı ayrı mı yoksa genel mi?

CEVAP: Dr. Mustafa CEYLAN- (SAREM-Eğirdir): Burada toplam olarak verdim ama ayrı ayrı da verebilme imkanımız var.

Prof. Dr. Şenol AKIN (Bozok Ü.-Ziraat Fak.): Ayrı ayrı verilmesi halinde daha farklı sonuçlar bulabilirsiniz, en iyi popülasyonu da bulabilirsiniz, daha iyi analiz edebilirsiniz.

Prof. Dr. Saltuk Buğra CEYHUN (Atatürk Ü.-Su Ürünleri Fak.): Tütün yetiştiriciliği ile ilgili çalışmalara başlanması gerekli diye düşünüyorum.

CEVAP: Dr. Mustafa CEYLAN- (SAREM-Eğirdir): Kurumumuzda 2015 yılı itibariyle başladığımız çalışmalar var. Ayrıca *Hirudo suluki* türünün yetiştiriciliğine yönelik 1 tane de 1001 projesine başladık.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: (oy birliği ile kabul edilmiştir)

1- 2017 yılında enstitümüz tarafından teklif edilen "Sakarya Havzası Tatlısu Sülük (*Hirudinea*) Faunasının Tespiti" ve "Kızılırmak Deltası Tıbbi Sülük (*Hirudo verbana*) Carena, 1820) Popülasyonlarının Büyüklüğü, Yapısı ve Avlanabilir Stok Miktarının Belirlenmesi" başlıklı projeler ATK kararı ile birleştirilerek "Sakarya ve Kızılırmak Havzaları Sülük Popülasyonlarının Büyüklüğü ve Avlanabilir Stok Miktarının Belirlenmesi" başlığı ile yürürlüğe girmiştir. Projeye dahil edilen Kızılırmak Havzasının genişliği dikkate alındığında projenin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ve sonuçlandırılması amacıyla 30.06.2019 olan proje bitiş tarihinin 31.12.2020 olarak güncellenmesi,

2- Mezkur iki projenin birleştirilmesi sonucu moleküler iş paketi çıkartılmıştır. Bu nedenle bu iş paketinde yer alan Doç. Dr. Yılmaz ÇİFTÇİ (Ordu Üniversitesi Fatsa Deniz Bilimleri Fakültesi), Oğuzhan EROĞLU (Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü), İlyas KUTLU (Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü), Zübeyde HANOL BEKTAŞ (Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü)'nin iş paketinin çıkartılması, Veteriner Hekim Ufuk AKÇİMEN ve Veteriner Hekim İlker BİLGİLİ'nin ise kurumdan tayin olmaları nedeniyle projeden çıkartılmaları, kurum personeli Su Ürünleri Mühendisi Abdullah DEMİR ve Su Ürünleri Mühendisi Mustafa ERGÜN'ün araştırmacı, Laborant Elif Kübra ÖZDİL'in ise yardımcı personel olarak projeye dahil edilmeleri önerilmektedir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

Tarih: 20.02.2019

III. OTURUM: Devam Eden PROJELER

/ SU ÜRÜNLERİ – BALIKÇILIK YÖNETİMİ PROGRAMI

DEVAM EDEN PROJELER / No:16

Projenin Adı	Su Ürünleri Genetik Veri Tabanı Oluşturulması
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü --TRABZON
İş Birliği Yapılan Kuruluşlar	Akdeniz Su Ürünleri AEÜE-ANTALYA Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-EĞİRDİR Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-ELAZIĞ Koyunculuk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-BANDIRMA
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı Enstitüsü	Şirin FİRİDİN, Uzman Biyolog Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü TRABZON
Projede görevli araştırmacı sayısı	46

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Prof. Dr. Naim SAGLAM (Fırat Ü.-Su Ürünleri Fak.): Üniversiteden gen bankanıza gönderilen bir örnek için katalog numarası alabilecek miyiz?

CEVAP: Zehra Duygu DÜZGÜNEŞ (SUMAE-Trabzon): Evet alabileceksiniz.

Doç. Dr. Emre KESKİN (Ankara Ü.-Ziraat Fak.):

- 1-Elde edilen doku ve DNA saklama koşulları nelerdir?
- 2-Ham verileri nasıl saklıyorsunuz?
- 3-Katalog No için Genbank ile protokol imzalandı mı?
- 4-Veriler erişime açık mı?

CEVAP: Zehra Duygu DÜZGÜNEŞ (SUMAE-Trabzon): Doku ve DNA'lar uygun koşullarda saklanıyor. TAGEM bir veritabanı oluşturmaya başladı. Erişim konusunu bilmiyorum.

Doç. Dr. Emre KESKİN (Ankara Ü.-Ziraat Fak.): TAGEM bünyesinde farklı farklı veritabanları var, bu veritabanlarının koordinasyonu sağlanacak mı?

Muharrem AKSUNGUR (TAGEM-Ankara): TAGEM 3 farklı enstitü görevlendirdi. Bu Veritabanları TAGEM bünyesinde tek bir çatı altında toplanacak. Yönetmeliğin çıkması bekleniyor.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: yok

DEVAM EDEN PROJELER / No:17

Projenin Adı	Antalya Körfezi'ndeki Fitoplankton Çeşitliliğinin ve Dağılımının Belirlenmesi, Fizikokimyasal Parametrelerin Süksesyonu Etkisi
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	-
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Murat YEŞİLTAŞ, Yüksek Su Ürünleri Mühendisi, Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	15

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Prof. Dr. Senol AKIN (Bozok Ü.-Ziraat Fak.): Çalışmanızda kirlilik göstergesi olan türlerin varlığı ile kirliliği ilişkilendirecek misiniz? Kitapçıkta 0, 5, 10, 15, 20 m derinlikten örnek alınacak demişsiniz ancak sunumda derin su diye bir tabir kullandınız. Sonuç raporunda bu derinlikleri de belirtmenizde fayda var. Ölçüm yaptığınız çevresel değişkenlerle türleri nasıl ilişkilendireceksiniz?

CEVAP: Murat YEŞİLTAS (AKSAM-Antalya): Tür teşhisleri tamamlanamadığı için tüm verileri veremedik. Tamamlandıktan sonra daha sağlıklı bir şekilde değerlendireceğiz. Kirlilik göstergesi türlere bakacağız. NBS analizi yapacağız. Önerilerinizi de değerlendireceğiz.

Doç. Dr. Emre KESKİN (Ankara Ü.-Ziraat Fak.): Çalışmanızdaki türlerin moleküler seviyede tespiti için de örnek alıyor musunuz? Örnekleriniz moleküler çalışmaya uygun mu saklanıyor?

CEVAP: Murat YEŞİLTAS (AKSAM-Antalya): Çalışmamızda moleküler seviyede bir çalışma yapmayı planlamadığımız için örneklerimiz %4'lük formaldehit solüsyonunda saklanıyor. Ancak önümüzdeki çalışmalarda alacağımız örnekleri moleküler çalışmaya uygun bir şekilde saklamayı düşünüyoruz.

Prof. Dr. Ali Cemal GÜCÜ (ODTÜ- Erdemli Deniz Bilimleri Enst.): Haritadaki istasyonlar gerçek örnekleme noktaları mı? Maksimum kaç m derinlikten örnek aldınız? Sadece Antalya körfezi için değil tüm Doğu Akdeniz'i kapsayan yapılmış birçok çalışma var. Klorofil dağılımlarının 100 m'lerde maksimum değerlerde olduğunu görebilirsiniz. Sizin çalışmanızda bu derinliklere inmemişsiniz. Çalışmanız kıyısız zondaki fitoplankton dağılımını kapsıyorsa derinlikleriniz uygun ancak Antalya Körfezi fitoplanktonu deniyorsa bu derinliklerin de çalışmaya katılması gerekmektedir.

CEVAP: Murat YEŞİLTAS (AKSAM-Antalya): Haritadaki istasyonlar yaklaşık noktaları gösteriyor. İstasyonların derinlikleri değişkenlik gösteriyor. Batıda 50 m'ye kadar olan istasyonumuz var. Referans istasyonumuzun derinliği maksimum 100 m'ye kadar uzanıyor. Amacımızın bir tanesi de belediyelerin atıksız deşarj istasyonlarındaki durumu belirlemek ve nehir ağızı zonundaki durumu sergilemek.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: (oy birliği ile kabul edilmiştir)

Proje Faaliyet Takviminde yer alan mikroskop çalışmalarının tahmin edilenden daha uzun sürmesi sebebiyle proje sürenin uzatılması talebi Enstitü Araştırma Komisyonunda kabul edilmiş ve AYK onayına sunulmaktadır.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No:18

Projenin Adı	Doğu Karadeniz Kıyı Şeridi Makroalg Türlerinin Biyokimyasal İçeriklerinin Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Karadeniz Teknik Üniversitesi, Manisa Celal Bayar Üniv.
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Nihal ÇALIŞKAN, Trabzon Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	5

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Dr. Canan YAĞCI TÜZÜN (AKSAM - Antalya): Çalışmanızda antimikrobiyal aktiviteden MİK değerine bakacak mısınız?

CEVAP: Dr. Nihal ÇALIŞKAN (SUMAE-Trabzon): Şu an için bakmıyoruz.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: (oylama yapılarak kabul edilmiştir)

1. “Doğu Karadeniz Kıyı Şeridi Makroalg Türlerinin Biyokimyasal İçeriklerinin Belirlenmesi” projesine makroalglerin bazı spesifik enzimler üzerine inhibisyon etkisinin olup olmadığının araştırılması için enzim aktivitesi tayini ve inhibisyon çalışması (α -Amilaz ve üreaz) biyokimyasal analizlerinin metoda eklenmesi ve analizler için KTÜ Kimya Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Yakup Kolcuoğlu'nun projeye dahil edilmesi talep edilmiştir..
2. Projede makroalglerin biyomateryal potansiyellerinin belirlenmesi için (Biyomateryal potansiyellerinin belirlenmesi, Polimer, uçucu yağ gibi alg ekstraktlarının elde edilmesi ve

karakterizasyonu, Elde edilen alg ekstraktlarının antimikrobiyal, antioksidan özelliklerinin belirlenmesi, UV-Radyasyon koruma özelliklerinin belirlenmesi) ve elde edilen makroalg polisakkaritlerinde antimikrobiyal ve antioksidan aktivite belirlemek için Prof. Dr. İlker Saygılı (Sanko Üniversitesi, Tıp Fakültesi/ Gaziantep)'nın, Polisakkaritlerin karakterizasyonunu belirlemek için Doç.Dr. Cenk Aktaş (Christian Albrechts University Kiel/Germany)'ın ve polisakkaritlerin ekstraksiyonu, biyokimyasal analizlerini yapmak için Doç.Dr. Selin Sayın (İskenderun Teknik Üniversitesi, Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Fakültesi)'ın araştırmacı olarak bu iş paketinde çalışmak üzere projeye dahil edilmesi talep edilmiştir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No:19

Projenin Adı	Doğu Karadenizde Dağılım Gösteren Bazı Kefal Türlerinin (<i>Mugil cephalus</i> L. 1758 ve <i>Liza aurata</i>, Risso 1810) Kültür Özelliklerinin Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Doğu Karadeniz Su Ürünleri Koop. Bölge Birliği Yomra Su Ürünleri Ltd. Şti., Deva Su Ürünleri Ltd. Şti.
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Ayça ALTUNTAŞ, Yük.Mühendisi Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	18

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Prof. Dr. Tufan EROLDÖĞAN (Çukurova Ü.-Su Ürünleri Fak.): Larvalarınız yeşilsu tekniğine rağmen neden yem almamış olabilir? 15 günlük larval süreç içerisinde sindirim enzim aktivitelerine bakarak bu sorunu çözebiliriz belki ama sizin gözleminiz nedir?

CEVAP: Ayça ALTUNTAŞ (SUMAE-Trabzon): Çok farklı yöntemler denedik ama bir sonuç alamadık. Sindirim enzim aktivitelerine bakılmasının bu sorunun çözümüne katkı sağlayacağını düşünüyorum. Yurtdışından biliminsanları ile de görüştüm. Onlar da yeşilsu tekniğini kullandıklarını söylüyorlar ancak detaylarını paylaşmıyorlar.

Prof. Dr. Ferit RAD (Mersin Ü.-Su Ürünleri Fak.): Bu türün en büyük üreticisi Mısır ancak onlar da haçeri tekniğini oturtamadı. Doğadan toplama yöntemini kullanıyorlar. Bu türün beslenmesinde zorluk varsa, ekstansif veya yarı entansif üretim tekniğini denememiz gerektiğini düşünüyorum. Hormon enjeksiyonundan sonra Sazan balığında yaptığımız gibi bu balıkları yumurtlama havuzlarına bırakıp, yumurtlama gerçekleşikten sonra anaçları havuzdan alıp, yumurtaların açılmasını ve larvanın ilk beslenmesini daha önceden gübrelenmiş ve doğal bir ekosistem oluşturulmuş bu havuzlarda yapmasını denemelidir. Entansif yetiştiricilik yerine yarı-entansif yetiştiricilik metodunu uygulayabiliriz.

CEVAP: Ayça ALTUNTAŞ (SUMAE-Trabzon): Bu tekniği tanklarda denedik ancak toprak havuzlarda denemedik.

Alpaslan KARA (Bandırma Koyunculuk Arş.-Balıkesir): 1 -5 yağ damlası olma ihtimali biraz düşük. Büyük sarı renkli bir yağ damlacığı olması lazım. Rotiferi attığınız zaman tank üzerinde oluşan yağ tabakasını nasıl temizliyorsunuz? Hava süpürgesi gibi bir araç denediniz mi?

CEVAP: Ayça ALTUNTAŞ (SUMAE-Trabzon): Tankların üzerinde herhangi bir yağ tabakası oluşumu gözlenmedi. Bu konuyla ilgili bir problem yaşamadık.

Doç. Dr. Tülin ARSLAN (Muğla Sıtkı Koçman Ü., Su Ürünleri Fak.): Probleminizin beslenmeden kaynaklanmadığını, çevresel koşullardan kaynaklandığını düşünüyorum. Çünkü o küçüklükteki bir larva aç kalarak o kadar uzun süre yaşayamaz. Sizin çevresel faktör sorunun incelemeniz lazım.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: (oy birliği ile kabul edilmiştir)

Enstitümüz personelinden Yük.Müh. Melike ALEMDAĞ'ın projenin genetik iş paketine eklenmesi talep edilmektedir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

Başkan

Raportör

Raportör

Doç. Dr. Nazlı KASAPOĞLU

**Oğuz Yaşar
UZUNMEHMETOĞLU**

Dr. Vedat YEĞEN

T.C.
TARIM ve ORMAN BAKANLIĞI
TARIMSAL ARAŞTIRMALAR ve POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SU ÜRÜNLERİ ARAŞTIRMALARI PROGRAM DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

Tarih: 20.02.2019

IV.OTURUM : Devam Eden PROJELER

/ SU ÜRÜNLERİ – SU ÜRÜNLERİ ISLAH ve YETİŞTİRİCİLİĞİ PROGRAMI

DEVAM EDEN PROJELER / No: 20

Projenin Adı	Avrupa Yılan Balığının (<i>Anguilla anguilla</i> L. 1758). Kontrollü Şartlarda Üretim İmkânlarının Araştırılması
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	---
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Süleyman ÖZTÜRK, Su Ürünleri Yüksek Mühendisi Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	10 kişi

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Prof. Dr. Saltuk Buğra CEYHUN (Atatürk Ü.-Su Ürünleri Fak.): Bu türle ilgili sorunların aşılması için tanklarda doğal ortama benzer koşulların oluşturulması lazım.

CEVAP: Süleyman ÖZTÜRK (AKSAM-Antalya): Maalesef doğal ortamı gerçekleştirme ihtimalimiz bulunmamaktadır.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: (oylama yapılarak kabul edilmiştir)
EAK kararı ile Aksaray Üniversitesi Eski Meslek Yüksek Okulu Veterinerlik Bölümü Dr. Öğretim Üyesi Burak Evren İNANAN'ın ve Enstitü Personeli Mühendis İsa AYDIN'ın proje ekibine dâhil edilmiştir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No:21

Projenin Adı	Denizlerde Potansiyel Su Ürünleri Yetiştiricilik Alanlarının Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü (Karadeniz) Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, ÜE Enstitüsü (Akdeniz-Ege)
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	---
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	RecepPARLAK Yüksek Mühendisi)- SUMAE_Trabzon Seçil TÜZÜN DUĞAN (Yüksek Müh) Akdeniz Su ÜAÜ Enst
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	13 + 5

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Prof. Dr. Ferit RAD (Mersin Ü.-Su Ürünleri Fak.): GFCM'de yer seçimi ve taşıma kapasitesi ile ilgili yeni bir konsept oluşturuldu. Şu an AZA protokolü adında bilimsel bir metod var. Alan tahsislerinin bu metoda göre yapılması daha doğru olur. GFCM bu uygulamayı bütün Akdeniz havzasında uygulamaya sokmak istiyor. Bu çalışmayı GFCM'nin ortaya koyduğu AZA konsepti bağlamında bütünleşik bir yaklaşımla hayata geçirmemiz lazım. Bunu ilk biz uygularsak öncü oluruz. Projenin AZA konseptinde yapılması projenin katma değerini arttıracaktır. Bunun dışında IUCN'de de yer seçimi ile ilgili uygulamalar bulunmakta, bu çalışmadan da faydalanılabilir.

CEVAP: Dr. Mehmet Ali Turan KOÇER (AKSAM-Antalya): Çalışmamızda bu konsepte uygun hareket ediyoruz.

Nadir USLU – (BSGM-Ankara): Alan belirleme çalışması yapılırken yerleşim yerlerinden görülmeyecek alanların seçilmesinin daha uygun olacağını düşünüyorum.

CEVAP: Dr. Mehmet Ali Turan KOÇER (AKSAM-Antalya): Çalışmayı CBS tabanlı alan seçimini belirlenen kriterlere bağlı olarak hem fiziksel planlama, ekolojik uygunluk, hukuki uygunluk, alansal uygunluk gibi yine GFCM tarafından tanımlanmış olan kriterlerle CBS tabanlı bir modelle ayıklayacağız. Burada yerleşim yerlerine uzaklık, karaya çıkış noktalarına uzaklığı gibi faktörlere de bakılacaktır.

Dr. Ercan KÜÇÜK (SUMAE-Trabzon): Yerleşim yerlerine uzaklık konusu Karadeniz’de sadece Sinop kıyılarında olabilir. Biz tahsis konusunda problemler yaşıyoruz. Yer tahsisi için belirlenen noktalarda diğer bakanlıklardan kaynaklanan sorunlardan dolayı tahsis gerçekleştirilemiyor.

Nadir USLU – (BSGM-Ankara): Tahsis konusunda problemlerin çözümü diğer bakanlıklarla birlikte koordinatların belirlenip, çevre düzenleme alanlarına eklenmesi ve resmi gazetede yayınlanması olabilir.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: (oylama yapılarak kabul edilmiştir)
Projenin materyal ve yöntemi ile bütçesi ve faaliyet takviminde bir değişiklik talep edilmemektedir. Bununla birlikte proje personeline bir değişiklik talebi bulunmakta olup:
Karadeniz çalışmaları için Mühendis Eyüp ÇAKMAK’ın projeye dâhil edilmesi
Akdeniz-Ege Denizi çalışmaları için EAK kararı gereğince, Seçil TÜZÜN DUĞAN’ın mazereti nedeniyle proje liderliğinden ayrılması ancak yürütücü olarak devam etmesi ve Dr. Mehmet Ali T. KOÇER’in Proje Lideri olması talep edilmektedir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No:22

Projenin Adı	Alabalık Yetiştiriciliği Yapan Havuz İşletmelerinin Çevresel Etkisi
Proje Koordinatörünün Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Cafer BULUT Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü - Eğirdir
Proje Liderlerinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Cafer BULUT (Denizli ve Isparta Bölgesi) Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Timur DEMİR (Malatya Bölgesi) Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü – Eğirdir
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Denizli Tarım İl ve Orman Müdürlüğü Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretim ve Eğitim Enstitüsü Isparta Tarım İl ve Orman Müdürlüğü Çameli Alabalık Yetiştiricileri Üretici Birliği Tunceli Munzur Üniversitesi
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	12 (Eğirdir SAE) + 9 (Elazığ SÜAE)

KATKI VE GÖRÜŞLER:

İlbelge Aslıhan OKUMUŞ - (BSGM-Ankara): Bu 3 bölgeyi neye göre belirlediniz?

Dr. Cafer BULUT: Bu proje iki ayrı çalışma olarak sunulmuştu, birleştirilme kararı alındı ve birleştirildi. Denizli ve Isparta Tarım İl Müdürlüğü’nden teklif geldiği için bu bölgeler seçildi.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus:

Kurumumuz Enstitü Araştırma Komitesi'nde (EAK) alınan karar doğrultusunda Su Ürünleri Mühendisi Mustafa ERGÜN ve Su Ürünleri Yüksek Mühendisi Bahadır EMRE'nin proje yürütücüsü olarak projeye dahil edilmesi talep edilmektedir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No:23

Projenin Adı	Gökkuşığı Alabalığı (Oncorhynchus mykiss) Yetiştiriciliğinde Kriyopreserve Edilmiş Spermin Kullanım (Sunı Tohumlama) Başarısının Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (SUMAE)
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Özel Sektör
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Atife Tuba BEKEN, Yük. Mühendis / Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (SUMAE)
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	10

KATKI VE GÖRÜŞLER: yok

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: (oylama yapılarak kabul edilmiştir)

Projede görev alan Oğuzhan EROĞLU'nun enstitüden tayin olması nedeniyle sonuç raporunda yer alması projeden çıkarılması ve görev aldığı iş paketi çalışmalarının gerçekleşmesi için Melike ALEMDAĞ'ın projeye dahil edilmesi,

Projede görev alan Hacı SAVAŞ'ın enstitüden tayin olması nedeniyle sonuç raporunda yer alarak projeden çıkarılması ve iş paketindeki çalışmaların devam edebilmesi için Cemil ALTUNTAŞ'ın projeye dahil edilmesi,

Proje çalışmalarının tamamlanabilmesi için 1 yıl uzatılması taleplerinde bulunmaktadır

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

Tarih: 20.02.2019

V.OTURUM : Devam Eden PROJELER

/ SU ÜRÜNLERİ – SU ÜRÜNLERİ ISLAH ve YETİŞTİRİCİLİĞİ PROGRAMI

DEVAM EDEN PROJELER / No:24

Projenin Adı	Akuaponik Sistemde Leonardit ve Leonardit Kaynaklı Humik Asit Kullanımının Balık ve Sebze Üzerine Etkisi
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırmalar Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Hatice ORUÇ Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	8

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Doç. Dr. Tülin ARSLAN (Muğla Sıtkı Koçman Üni. Su Ür. Fak.): Leonardit ve Humik Asit'in seçilmesinin sebebi nedir?

Cevap: Hatice ORUÇ (AKSAM-Antalya): Humik asit, balıkta bağışıklık sistemini güçlendiriyor. Bunun etkisini araştırdık. Humik asit Leonardit'ten elde ediliyor. Biz hem ana kaynağı, hem de ürünü denemek istediğimiz için bu maddeler seçildi.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: (oylama yapılarak kabul edilmiştir)
Humik asitin pomzalarda kalma-tutunma olasılığından dolayı, bitkilerin pomza yerine yüzen sal sisteminde yetiştirilmesi değişikliği önerisinde bulunulmuştur.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No:25

Projenin Adı	Eğirdir Gölü Trofik Yapısının Limnolojik Olarak İzlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Eğirdir-Isparta
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretme ve Eğitim Enstitüsü Abant İzzet Baysal Ü., Yalvaç İlçe Müdürlüğü
Proje Liderlerinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Doç. Dr. Meral APAYDIN YAĞCI Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	13

Dr.Vedat YEGEN tarafından sunum yapıldı.

KATKI VE GÖRÜŞLER: yok

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: yok

PDT Grup Kararı: Proje çalışmalarının devamına karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:26

Projenin Adı	Balıklandırma Yapılan kaynaklarda Sazan Popülasyonlarının Genetik Çeşitliliğin Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Trabzon Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	M. Cansu FİDAN YEŞİLTAS (Balıkçılık Tekn. Yük. Müh.) Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	13

KATKI VE GÖRÜŞLER: yok

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: (oy birliği ile kabul edilmiştir)

Proje kapsamında yapılan çalışmalarda seçilen bazı kaynakların mevsim koşullarına bağlı olarak kuruması, ayrıca kaynakların darboğazlar kısmında belirtilen nedenler ile resmi verilerde belirtilen miktarların dışında balıklandırılmış veya hiç balıklandırılmamış olması nedeniyle bu kaynakların elimizdeki balıklandırma verilerine dayanarak projede kaynak seçim özelliklerine yakın olan aşağıdaki tabloda belirtilen kaynaklar ile değiştirilmesi ve yine tabloda belirtilen kaynakların çıkartılıp yerine yakın özellikte başka kaynak eklenmesi karar verilmiştir.

Ayrıca, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Mühendisliği Bölümünden Doç. Dr. Emre KESKİN' in proje ekibine dâhil edilmesi talep edilmektedir.

İL	PROJEDEKİ KAYNAK	DEĞİŞEN KAYNAKLAR
AFYON	EBER GÖLÜ	KARAMIK GÖLÜ
BİNGÖL	SARIÇİÇEK GÖLÜ	GÜLBAHAR GÖLETİ
BURDUR	KARAMANLI GÖLÜ	UYLUPINAR GÖLÜ
ŞANLIURFA	PAYAMLI GÖLÜ	YELEKEN GÖLETİ
DİYARBAKIR	KAVAKLI GÖLÜ	DEVEGEÇİTİ BARAJI
ANKARA	KARAGÖL	MOGAN GÖLÜ
İZMİR	PARLAK GÖLÜ	BELEVİ GÖLETİ
ADİYAMAN	KÂHTA GÖLÜ	ATATÜRK BARAJI
İL	EKLENECEK KAYNAKLAR	ÇIKARILACAK KAYNAKLAR
BALIKESİR	-	İVRİNDİ GÖLÜ
YOZGAT	-	ALÇALIKLI GÖLETİ
AMASYA	-	YOLPINAR GÖLÜ
EDİRNE	-	AHİGÖL
ANTALYA	-	AVLAN GÖLÜ
MANİSA	-	ALAŞEHİR GÖLÜ
ARDAHAN	AKTAŞ GÖLÜ	-
İSTANBUL	DURUSU GÖLÜ	-
KOCAELİ	DENİZLİ GÖLETİ	-
SAMSUN	BALIK GÖLLERİ	-
BOLU	YEŞİLVADİ GÖLETİ	-

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No:27

Projenin Adı	Siraz Balığı (<i>Capoeta umbla</i>)'nın Balıklandırma Amacıyla Üretim Olanaklarının Araştırılması
Yürütücü Kuruluş	Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Munzur Üniversitesi, Trabzon SUMAE, Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Abdulselam GÜN, Su Ürünleri Yüksek Mühendisi Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	12

KATKI VE GÖRÜŞLER

Prof.Dr. Güler EKMEKÇİ (Hacettepe Üni, Fen Fak.): *Capoeta* genusunun 20'ye yakın türü var. Güneydoğu'da *Capoeta umbla*'nın dışında 2-3 tane daha türü var. Balıkları farklı yerlere atarken çok dikkatli olmamız lazım. Farklı türleri başka kaynaklara bırakmamamız lazım. Bu tür otçul bir olduğundan ve besinin taşlar üzerinden koparma davranışından dolayı larval safha beslenmesinde

problem yaşanabilir. Yetiştiriciliğinin doğal kaynakların desteklenmesi amacıyla yapılması daha olumlu olabilir, ticari açıdan bir etkisi olmayabilir.

Cevap:Abdulselam GÜN (ELSAM-Elazığ): Balıklandırma yapacağımız kaynakları TAGEM ve BSGM'nin uygun gördüğü alanlardan seçeceğiz.

Doç. Dr. Hüseyin SEVGİLİ (AKSAM – Antalya): Anaçların yem alma konusundaki sorunu çözmeniz için bir - iki ay aç bırakmanızı ve biraz daha küçük çaplı pelet kullanmanızı öneririm.

Cevap:Abdulselam GÜN (ELSAM-Elazığ): Çok farklı yem çeşitleri denedik ama etkili olmadı. Yem denemelerinin yanında subtrat denemesi de yaptık. Dibine toprak koyduğumuz tanklarda denemelerimiz devam ediyor. Aç bırakma denemesi yapmadık.

Prof.Dr. Güler EKMEKÇİ (Hacettepe Üni, Fen Fak.): Bu türün dışında *Luciobarbus* türleri ile ilgili bir çalışma yapmanızın önemli olduğunu düşünüyorum.

Cevap:Abdulselam GÜN (ELSAM-Elazığ): *Capoeta* türünden sonra *Luciobarbus* türünü de düşünüyoruz.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: yok

PDT Grup Kararı: Proje çalışmalarının devamına karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No:28

Projenin Adı	Yağ Balığının (<i>Pseudophoxinus anatolicus</i> Hanko, 1925) Üretim Olanaklarının Araştırılması
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü-Eğirdir
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretme ve Eğitim Enstitüsü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	İsmail ERBATUR-Ziraat Yüksek Mühendisi Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü-Eğirdir
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	10

KATKI VE GÖRÜŞLER

Doç. Dr. Tülin ARSLAN (Muğla Sıtkı Koçman Ü., Su Ürünleri Fak.): Anaç balıkları aldığınız yere üretimini yaptığınız yavruları stokladığınız için teşekkür ederim. 10, 60 ve 120. dakikalardaki açılma oranı nedir? Açılma süresi 24 saati geçiyorsa dezenfektan kullanmanızı öneririm. 10 dk süre ile 1000ppm formaldehit uygulaması yapılabilir

Cevap : İsmail ERBATUR (SAREM): Balıklarda dölleme işlemi yapıldıktan sonra özel solüsyon ile 10,60 ve 120 dk karıştırma işlemi sonucu açılma oranlarıdır. Yumurta inkübasyonu sürecinde günde 1 sefer 15 dk süre ile metilen mavisi uygulaması yapılmıştır.

Doç. Dr. Hüseyin Sevgili (AKSAM): Karışımından sonra tanik asit uyguladınız mı ?

Cevap : İsmail ERBATUR (SAREM): iki sefer 20 şer saniye uyguladık

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: (oylama yapılarak kabul edilmiştir)
İlk üreme yaşı, ilk üreme boyu, beslenme rejimi gibi türün biyoeolojik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla elde edilen örneklerin Laboratuvar çalışmalarının bitirilmesi ve sonuç raporunun yazılması maksadıyla 1 yıl süre uzatımı talep edilmektedir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

Başkan

Doç. Dr. Hüseyin SEVGİLİ

Raportör

**Oğuz Yaşar
UZUNMEHMETOĞLU**

Raportör

Dr. Vedat YEĞEN

Tarih: 21.02.2019

**I. OTURUM: DEVAM EDEN VE SONUÇLANAN PROJELER
/ SU ÜRÜNLERİ – KAYNAK YÖNETİMİ VE ÇEVRE PROGRAMI**

DEVAM EDEN PROJELER / No: 29

Projenin Adı	Su Ürünleri Yetiştiriciliğinin Karacaören 2 Baraj Gölü Su Kalitesine Etkilerinin Matematiksel Modellemeyle Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretim ve Eğitim Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	---
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Seçil TÜZÜN DOĞAN, Çevre Yüksek Mühendisi Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretim ve Eğitim Enstitüsü
Projede görevli araştırmacı sayısı	7

KATKI VE GÖRÜŞLER

Bilgehan Aslı OKUMUŞ (BSGM): Karacaören-2 baraj gölündeki Su Ürünleri yetiştirildiği faaliyetlerinin sonlandırılması 2016-2017 yılları itibariyle zaten planlanmaktaydı bu öncelikli bir bilgi. Onun dışında Keşke 2018 yılında 1 Temmuz 2018 itibari ile sonlandırıldı işletmeler yani 2018'in yarı yılına kadar zaten faaliyetler devam ediyordu. Keşke arazi çalışmaları o zaman itibariyle de kısmen de olsa yapılmış olsaydı bu seneden sonra iyileşmeyi belki de daha net sonuçlar ya da daha doğru sonuçlar alınabilirdi belki. Ayrıca bir yıl içinde yapılmış olan çalışmalar iyileşmeyi net bir şekilde gösterebilecek mi bu süre yeterli mi ya da iki yıl içerisinde yapılmış olan çalışmalar iyileşmeyi gösterebilecek mi bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?

CEVAP: Seçil Tüzün DOĞAN (AKSAM-Antalya): Belki gösterebilecek de sizin de söylemiş olduğunuz gibi Haziran ayında yani haziranın sonu Temmuzun başı gibi yetiştiricilik faaliyetleri zaten sonlanmış Biz 12 ay boyunca örneklememizi yaptığımızda hep iyileşme durumunu gözlemledik onun verilerine elde etmiş olacağız bunu şu an tam veremezsem de verilerimiz de göreceğiz ama sonuçta modelimizi kalibre ettiğimizde Biz modelimizi 10 yıl 20 yıl sonrası için çalıştırdığımızda zaten iyileşmenin ne pozisyonda olduğunu görebileceğiz

Bilgehan Aslı OKUMUŞ (BSGM): Teşekkürler bir şey daha söyleyeceğim Keşke bu çalışma Evet sonunda iyileşmeye görebilmek açısından tesislerin kapatılması için güzel bir manevra olmuş. Ama Karacaören1 baraj gölü Gölü'nde de yetiştiriciliği devam ediyor ve aynı şekilde aynı akarsu kolundan besleniyor iki baraj, Keşke Karacaören-1 de yapsaydınız şu an mevcut üretimimiz var kapasitemiz düşük aynı zamanda orada da yapılabilir de bu çalışma.

CEVAP: Seçil Tüzün DOĞAN (AKSAM-Antalya): Evet biz zaten Karacaören-1 baraj çıkışını örneklememizi yapıyoruz ama Karacaören1'i almamanız ya da Karacaören-2'yi seçmemizin sebebi bizim noktasal kirlenici kaynaklarımızın Karacaören2'de belirli olması başka yani sizin dediğiniz gibi Karacaören-1'den sadece yetiştiricilik noktasal kirlilik gelecek ve başka hiçbir noktasal kirlilik kaynağı mevcut değil ama Karacaören-1 için bunu söyleyemeyiz ve Karacaören-2'nin ayrıca m² si km si de daha küçük modelleme için de çok daha uygun bir olduğu için biz Karacaören-2'yi seçtik, çünkü; Karacaören-1 i seçseydik hem alanı büyük hem de kirlenici kaynakları daha fazla olacaktı, modelin doğruluğu ya da kalibrasyonunda dahi zorluk yaşanabilir ya da daha doğru bir veri elde edemeyebilirdik o yüzden zaten Karacaören-2'yi seçtik, biz projeyi sunduğumuzda da zaten bu özel

hükümlerin farkındaydık o yüzden iki plan üzerine oturtmuştuk projemizi. yani kalkıp kalkmaması bizim için bir handicap oluşturmuyor.

Nuran ÇAVDAR (BSGM): Konuyu bilmediğim için soruyorum, hiç taşıma kapasitesi alan itibariyle çalışmadım konuşurken sürekli iyileşme diyoruz yani durum çok mu kötü?

CEVAP: Seçil Tüzün DOĞAN (AKSAM-Antalya): İyileşmeden tabirimiz şu an yetiştiricilik artık Karacaören2'de sonlandı doğal olarak yetiştiricilik kaynakları halihazırda bir kirlilik oluşturmuyor. Göl suyu kendini çeşitli mekanizmalarla bir miktar iyileştirmeye başlayacak. Biz bunu gözlemleyeceğiz buna göre de başka bir baraj gölünde yetiştiricilik faaliyeti açmak istiyorlar geldiklerinde ne kadar ton kapasite bunları hidrodinamik bir modelde çok daha doğru söyleye bileceğiz yani şu kadar ton üretim yapabilirsiniz bu gölün taşıma kapasitesi bu kadardır daha fazlasına izin verilemez gibi

Nuran ÇAVDAR (BSGM): Farklı kurumların yani DSİ'nin yanında iyileşme diye konuşursak kötü etkiliyor gibi bir yorum çıkabilir, durumun değerlendirilmesi gibi bir ifade kullanırsak sanki daha doğru olacak, DSİ'den bir sıkıntı yaratabilir yani, bir de sonuçları bizimle paylaşırsanız memnun oluruz.

Prof. Dr. Ferit RAD (Mersin Ü.-Su Ürünleri Fak.): Bizim bu devirde en büyük sektörel sorunların başında önyargılar ve imaj geliyor, dolayısıyla kullanacağımız her kelimenin çok önemli olduğunu düşünüyorum. FAO'ya baktığımızda GFCM'e baktığımızda orada oturmuş bir terminoloji var. Sizi tebrik ederiz çok güzel bir çalışma böyle çalışmalara da hakikaten ihtiyacımız var. TAGEM için söylüyorum TAGEM'ede eleştiri için söylemiyorum katkı olarak söylüyorum, size katılıyorum bazı kelimeler var ki beraberinde bazı anlamlar getiriyor, mesela Karaca Baraj Gölü'ne etkileri bu şu anlama geliyor. Biz önceden bunun etkisi olduğunu, iyileştirme dediğimizde bunun kötüye gittiğini Su Ürünleri yetiştiriciliğini sonlandırdığımızda da işler iyi gidiyor, bunları niye söylüyorum çünkü Mersin'de biz çok büyük sorunlar yaşadık sivil toplum örgütleriyle görüştüğümüzde onların zaten bu tip kelimeler arıyorlar, etkisi iyileştirilmesi, naçizane görüşüm bu tip projeler bundan sonra verildiğinde çevre üzerinde etkileri değil, etki etkileşim gibi bir kelime kullanmak etkileşim karşılıklı olabilir. Dolayısıyla doğrudan yetiştiricilik yetiştiriciliğinin bu sucul ekosistem üzerinde etkileri demektense bir etkileşim kelimesini kullanmaya çalışalım veya potansiyel etkileri diyelim biz zaten projede sonuçları bilmeden diyoruz ki şu baraj gölü üzerindeki etkileri yani biz etkisi olduğunu kabul etmiş oluyoruz. Sadece DSİ değil bu devirde sektör üzerine bu kadar gelindiğini bu kadar imaj ve önyargı devri olduğunu hakikaten sektörün sorunlarından sektörün her şeyine göz yumalım anlamında söylemiyorum ama bizim kamu kuruluşları da bu konuda daha duyarlı davranmalı, kullanacağımız kelimelere daha dikkat etmeli bu konuyu vurgulamak istedim teşekkür ederim.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus:

Materyal ve Yöntem: Balık yetiştiriciliği faaliyetleri sonlandırıldığı için, baraj gölünde yetiştiriciliğinin iptali sonrası değişimler ve su kalitesi iyileşmesi izlenecek, yetiştiricilik girdisi mevcut veriler kullanılarak simüle edilmesi talep edilmiştir.

Proje Faaliyet Takvimi: Arazi çalışması yapılamadığı için 1 yıl uzatılması talep edilmiştir. **Personel:** Proje ekibinde bulunan Ali KIZILYAR'ın başka bir kuruma geçmesi sebebi ile projeden çıkarılması talep edilmiştir. Proje ekibine Biyolojik izleme ve saha çalışmalarına yardımcı olması amacıyla Su Ürünleri Yüksek Mühendisi Murat YEŞİLTAS'ın dahil edilmesi talep edilmiştir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No: 30

Projenin Adı	Adıgüzel ve Cindere Baraj Gölleri'nin (Denizli) Alabalık Yetiştiriciliği Açısından Değerlendirilmesi ve Taşıma Kapasitesinin Tahmini
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü - Eğirdir
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü Denizli Tarım ve Orman İl Müdürlüğü Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Çameli Alabalık Yetiştiricileri Üretici Birliği
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Cafer BULUT Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü - Eğirdir
Projede görevli araştırmacı sayısı	12

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Bilgehan Aslı OKUMUŞ (BSGM): Öncelikle bir husus şu; Adıgüzel ve Cindere Baraj gölleri DSİ tarafından bugün itibarı ile henüz üretime açılmadı, açılması planlanıyor. Umarım DSİ bir kapasite sınırlaması getirmez sizinkisi ile örtüşür burada kaç tane kafes attınız kaç kafeste deneme üretimi yaptınız? Bir diğer husus ara raporu İl Müdürlüğü'ne gönderiyorsunuz, ara raporu bakanlığımıza gönderirseniz il müdürlüğümüz ile birlikte değerlendiririz bunu talep ediyorum. Bir talebim daha olacak, tüm barajlarda da yapılabilir mi? İdeal kafes derinliği belirtilebilir mi ya da üretim yapılabilecek ideal derinlik belirtilir mi

CEVAP: Dr. Cafer BULUT (EĞİRDİR-SÜAEM): Bölgenin özelliğinden dolayı buranın üretime açılması doğru mu değil mi? Bunu tespit etmek gerekiyor açılmayacak ise bunun sağlıklı ve doğru bilgiler neticesinde olması lazım, bazı şeyler Oksijen ile birebir ilintili Çünkü baraj gölüne koyulan kafeslerin derinliğinin 7 metre olması gerekiyor ama oksijen içeriği de oldukça önemli oksijen içeriğine göre kafes derinliğini orantılamamızın daha doğru olduğunu düşünüyorum.

Prof.Dr.Saltuk Buğrahan CEYHUN (Atatürk Ü.-Su Ürünleri Fak.): Sadece gölde değil gölü besleyen kaynaklarında araştırılması oldukça önemli Potansiyel risklerin de değerlendirilmesi çok önemli, besleyen dereler ile birlikte potansiyel riskleri de çalışalım.

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: Projenin 6 ay geç başlamış olmasının nedeni ile proje süresinin 1 yıl uzatılması talep edilmektedir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

DEVAM EDEN PROJELER / No: 31

Projenin Adı	Samsun-Hopa Arası Infralittoral Zonda Bentik Ekolojik Kalitenin İzlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Trabzon Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Azarbeyzan balıkçılık Araştırmaları Enstitüsü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Nimet Selda BAŞÇINAR, Trabzon Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Projede görevli araştırmacı sayısı	5

KATKI VE GÖRÜŞLER: yok

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: Tayin nedeniyle enstitüden ayrılan Bayram ZENGİN'in projeden çıkartılması, su analizleri için Laborant Ömer KALIPÇI'nın Genetik çalışmalar için Asiye Nur SALTAN'ın projeye dahil edilmesi talep edilmiştir.

PDT Grup Kararı: Sunulan değişiklik önerileri uygun görülerek projenin devamı kararı alınmıştır.

Tarih: 22.02.2019

OTURUM : SONUÇLANAN PROJELER

SONUÇLANAN PROJELER / No: 1

Projenin Adı	Atatürk Baraj Gölü'nde Ekonomik Öneme Sahip Balık Türlerinde Poliaromatik Hidrokarbon Düzeylerinin Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi Elazığ Fırat Üniversitesi, Veteriner Fakültesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Nurten ÖZBEY, Kimya Mühendisi, Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede görevli araştırmacı sayısı	6

KATKI VE GÖRÜŞLER: yok

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, sonuçlanan projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No: 2

Projenin Adı	Keban, Karakaya Ve Atatürk Baraj Gölleri'nde Ağır Metal Kirliliğinin Bazı Balık Türlerindeki Biyokimyasal Parametreler Ve Et Kalitesi Üzerine Etkisi
Yürütücü Kuruluş	Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Munzur Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Ayşe Gül ŞAHİN Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede görevli araştırmacı sayısı	14

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Doç. Dr. Tülin ARSLAN (Muğla Sıtkı Koçman Ü., Su Ürünleri Fak.): Çalışmada kas ve karaciğer çalışıldıktan sonra gonadlar çalışılmadığı halde neden cinsiyet ayrımı yapılarak çalışılmış, doğal olarak bu sizlerin işlerinizi ve iş maliyetinizi arttırmıştır.

Prof. Dr. Naim SAĞLAM (Fırat Ü.-Su Ürünleri Fak.): Ağır metallerin belirlenmesi insan sağlığı için önemli, Kemaliye bölgesinde maden yatağı olmamasına rağmen bazı balıklardaki değerler yüksek çıkmıştır, balıklar bazı madenlerin indikatörü olarak kabul edilebilir.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No: 3

Projenin Adı	Doğu Karadeniz'de Karasal Kaynaklı Kirleticilerin Kıyı ve Deniz Ekosistemine Etkilerinin Belirlenmesi (İzleme Projesi)
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dilek FİDAN Kimya Yük. Mühendisi Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	7

KATKI VE GÖRÜŞLER: yok

Grup Toplantısında Karar Alınması Gereken Husus: Enstitüden tayinle ayrılan Biyolog Bayram ZENGİN'in ismi proje raporunda olması koşuluyla projeden çıkarılması talep edilmektedir. İzleme projesinin, iki (2) yıl yaz ve kış olmak üzere yılda iki mevsim çalışmak koşuluyla devam ettirilmesi talep edilmektedir.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin izleme dönemine ait sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No: 4

Projenin Adı	Gen bankası veri tabanının oluşturulması: Kalkan balığı (<i>Psetta maxima</i> L.)
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	-
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Şirin FIRIDİN, Uzman Biyolog Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü TRABZON
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	8

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Doç. Dr. Emre KESKİN (Ankara Üniv.): Genetik çeşitlilik verilerinizde baktığımız zaman %10 lar civarında olan bazı şeyler var bunları nasıl yorumladınız Haplotip sayılarından bahsederken mitokondriyal haplotip analizi yapmışsınız ama yine networkten benim gördüğüm 3 haplotip falan var toplamda ama haplotip belirleme analizleri neye göre yapıldı. Bir de bu verileri gen bankasına girmeyi planlıyor musunuz?

CEVAP: Duygu DÜZGÜNEŞ (Su Ürünleri Merkez A.E.): Bu analizleri yapan araştırmacılarımız proje mevcut. TAGEM'in oluşturacağı veri tabanına da girecek bu veriler.

Prof. Dr. Ali Cemal GÜCÜ (ODTÜ- Erdemli Deniz Bilimleri Enst.): Karadeniz'de aramış olduğumuz cevaplardan bir tanesi de kalkan stoğu nedir? Tek bir stok mu var farklı farklı stoklar mı var bu konu netlik kazanmış değildi. Sizin söylediğiniz GFCM toplantısında bizim argümanımız Karadeniz'de tek bir stok vardır idi, ama şimdi bakıyorum biraz farklı gibi orada söylediğimiz ile tamamen ters bir durum varmış gibi geliyor.

CEVAP: Duygu DÜZGÜNEŞ (Su Ürünleri Merkez A.E.): Şöyle değerlendirecek 13 popülasyon bulundu ama bu popülasyonlar arasında genetik farklılık çok düşük ama popülasyonlar içerisinde genetik çeşitlilik çok yüksek, farklılık %12 gibi bulundu, bence tek bir stok olarak ta değerlendirilebilir.

Prof.Dr.Saltuk Buğrahan CEYHUN (Atatürk Ü.-Su Ürünleri Fak.): Dendogramlar oluşturulurken 1 den fazla metot kullanılmış, kavram kargaşasını önlemek için c-DNA mı yoksa gerçekten normal DNA mı?

CEVAP: Duygu DÜZGÜNEŞ (Su Ürünleri Merkez A.E.): Önce c-DNA diye başladık ama bazı öneriler doğrultusunda onları koruma kararı olarak aldık yani doku olarak saklayacağız.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No: 5

Projenin Adı	Eğirdir, Beyşehir, Uluabat, İznik ve Kovada Göllerinin Su-Sediment Yapısı ile Makrofit, Bentoz, Plankton ve Ekonomik Su Ürünleri Türlerinde Ağır Metal Düzeylerinin Araştırılması
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü - Eğirdir
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü Dumlupınar Ü., Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Uludağ Ü., Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Süleyman Demirel Ü., Uzaktan Algılama ve Uygulama Merkezi Fırat Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Cafer BULUT Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü - Eğirdir
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	18

KATKI VE GÖRÜŞLER: yok

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, sonuçlanan projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No: 6

Projenin Adı	Sarıyar, Gökçekaya ve Yenice Baraj Gölleri'nin (Eskişehir, Ankara) Trofik Seviyesi ve Alabalık Yetiştiriciliği Açısından İncelenmesi"
Yürütücü Kuruluş	Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Belgin YOLDAŞ (Çevre Yük. Müh.) Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	10

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Bilgehan Aslı OKUMUŞ (BSGM): Bu üç baraj gölünde yaşanan sorunları biliyoruz, üreticiler uzun zaman sorun yaşadılar, bu baraj göllerinde üretimi kapatıyoruz, bu proje bize kaynak oldu.

CEVAP: Dr. Vedat YEĞEN (Eğirdir Su Ürünleri A.E.): Bu barajlar ile ilgili şöyle bir sorun var, Sarıyar Ankara sınırları içerisinde, Gökçekaya'nın bir bölümü Ankara il sınırı içerisinde bir bölümü Eskişehir sınırı içerisinde ki biz çalışmaya başladığımızda kuzey yakası Ankara'nın güney yakası Eskişehir il müdürlükleri sınırları içerisinde, bu çalışmada yetiştiricilik izni verildiğinde Ankara il müdürlüğü izin vermiş ki zaten kafeslerin hepsi de o tarafta şimdi aslında bunun ortadan kaldırılması gerek. Bu koordinasyonun genel müdürlük vasıtası ile yürütülmesi ciddi anlamda katkı sağlayacaktır.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

Başkan

Raportör

Raportör

Doç. Dr. Nazlı KASAPOĞLU

Dr. Songül YÜCE

Fatih GÜNDÜZ

T.C.
TARIM ve ORMAN BAKANLIĞI
TARIMSAL ARAŞTIRMALAR ve POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
SU ÜRÜNLERİ ARAŞTIRMALARI PROGRAM DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

Tarih: 21.02.2019

SONUÇLANAN PROJELER– KAYNAK YÖNETİMİ VE ÇEVRE PROGRAMI

SONUÇLANAN PROJELER / No: 7

Projenin Adı	Türkiye'nin Akdeniz Kıyısındaki Demersal Balık Stoklarının Büyüklüklerinin Tahmini
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Dokuz Eylül Üniversitesi, Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Coşkun Menderes AYDIN Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretme ve Eğitim Enstitüsü Doç.Dr.Mümtaz TİRAŞIN (Proje Danışmanı)
Projede görevli araştırmacı sayısı	14

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Doç. Dr. Mahir KANYIMAZ (BSGM): Çok meşagatli bir çalışma bu çalışmanın sonuçlarından BSGM'nin faydalandığını biliyorum. Bu tür projelerin sürekli izlemeye dönüşmesi ihtiyaçtır.

Prof. Dr. Ali Cemal GÜCÜ (ODTÜ- Erdemli Deniz Bilimleri Enst.): Proje ile Akdeniz stokları'da iyi bir yere getirmişsiniz. Teşekkür ediyorum BSGM'nin sonuçlarını kullanıyor olması çok sevindirici, sürekli izlemeye kapsamında yürütülmesi gereken bir proje.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir. Gelen öneriler doğrultusunda **projenin sürekli izleme haline yürütülmesi** oylamaya sunuldu ve kabul edildi.

SONUÇLANAN PROJELER / No: 8

Projenin Adı	Çift Kabuklu Yumuşakça Üretim Alanlarında İzleme Programının Revizyonu ve Kapasite Artırma Projesi
Yürütücü Kuruluş	Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretme ve Eğitim Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Dokuz Eylül Ü., Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü İstanbul Ü., Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Mehmet Ali T. KOÇER (Proje Lideri) Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretme ve Eğitim Enstitüsü Dr. Gülnur P. ÖZDEMİR (Proje Koordinatörü) Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Projede görevli araştırmacı sayısı	4

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Nadir USLU (BSGM): Çift kabuklu ve yumuşakça üretim alanlarında biotoksin ve benzer çalışmalın olmadığı için 2013 yılından bu yana ihracat yapamıyorduk. Bu proje ile bu engel kalktı inşallah ihracatın önü bu vesile ile açılacaktır. Teşekkür ederim.

Prof. Dr. Tufan EROLDOĞAN (Çukurova Ü.-Su Ürünleri Fak.): Toksin çalışmalarında sunumda ülkemizde sadece İzmir İl Kontrol Lab. Analiz yapabildiği belirtildi. Üniversitelerin bu konuda alt yapısı olan laboratuvarları var. Bir çok akademik çalışma var. Bu akademisyenlerinde çalışmalar

yaptığı konuda talep olursa Toksin analizleri yürütülebilir. Bakanlığın istediği taktirde çalışmaya yardımcı olabiliriz, bunun için akreditasyon mu isteniyor?

CEVAP: Dr.M.Ali KOÇER (Proje Lideri): Daha önceleri bize yardımcı olan hocalarımız oldu ama örneklerin çokluğundan yarım kaldı. Daha verimli bir ağ oluşturarak bu işi çözüme kavuşturacağız bizlere yardımcı olursanız memnun oluruz.

Muharrem AKSUNGUR(TAGEM): Bu güdümlü proje diğer TAGEM destekli projelere de örnek olması gereken bir projedir. AB' ye ihracat noktasında liderin şahsi gayreti takdire şayandır.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

DEVAM EDEN PROJELER / No: 9

Projenin Adı	Karadeniz Balıkçılığında Uzatma Ağları ve Etkilerinin Araştırılması
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	RTE Üniversitesi-Su Ürünleri Fakültesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Devrim Selim MISIR, Bal. Tek. Müh., Trabzon Su Ürünleri Merkez araştırma Enstitüsü
Projede görevli araştırmacı sayısı	13

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Prof. Dr. Ali Cemal GÜCÜ (ODTÜ- Erdemli Deniz Bilimleri Enst.): Bu proje ilk gündeme geldiğinde altından kalkılmaz diyorduk. Bugün sonuçlarını gördük, çok mutlu olduk. Sizi ve ekibinizi kutluyorum. Seçicilik çalışmada ağ gözü artsa bile balık boylarının artmamış olması stokta balık yok demektir. Kullanılan metodun eğimi çok düşüktür. Bu grafiklerin tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir.

CEVAP: Doç.Dr.C.Enver ÖZYURT (Çukurova Üni): Belirttiğiniz konuları dikkate alacağız, sonuç raporu öncesinde verileri tekrar gözden geçireceğiz.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No: 10

Projenin Adı	Marmara Denizi Ekonomik Demersal Balık Türlerinin Popülasyon Yapısı ve Stok Tahmini
Yürütücü Kuruluş	Koyunculuk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Murat YEŞİLTAŞ, Su Ürün. Yük. Müh. Koyunculuk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Prof. Dr. Ali İŞMEN ÇOMÜ (Proje Danışmanı) Deniz Bilimleri ve Tek. Fakültesi
Projede görevli araştırmacı sayısı	14

Alpaslan KARA tarafından sunuldu.

KATKI VE GÖRÜŞLER: yok.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No: 11

Projenin Adı	Hirfanlı Baraj Gölü Tathisu Istakozlarının (<i>Astacus leptodactylus</i> Eschscholtz, 1823) Populasyon Dinamiği ve Stok Değerlendirmesi
Yürütücü Kuruluş	Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	-
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Mehmet CİLBİZ (Su Ürün. Yük. Müh.) Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede görevli araştırmacı sayısı	9

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Doç. Dr. Tülin ARSLAN (Muğla Sıtkı Koçman Ü., Su Ürünleri Fak.): 1 / 1.28 olan dişi erkek oranını genel olarak söylüyorum acaba boy uygunluğuna göre cinsiyet olarak baktığınızda bir farklılık görüyor musunuz? Dişi sayıları neden az görülüyor.

CEVAP: Mehmet CILBİZ (SAREM-Isparta):Net bir şey söyleyemiyorum

Ferhat DEMİROL (Elazığ SÜAE): Tülin Hocamın sorusuna belki cevap olur. Üreme döneminde erkekler çok daha saldırgan ve hırçın tavır sergilerler bu nedenle dişiler kaçma ve saklanma eğiliminde olduklarından popülasyonda az görünürler.

Prof. Dr. Ali Cemal GÜCÜ (ODTÜ- Erdemli Deniz Bilimleri Enst.): Sonuçları iyi irdelemişsiniz Mümtaz Hoca'nın emeği belli. Güzel bir sunumdu Teşekkürler. Bu çalışmada kullandığınız program mucize bir program değil, algoritmanın değiştirilmesi ile oluşturulmuştur. Eskiden de kullanılan bir programdı. Bu kabuklu türleri için belki sizin açınızdan kullanılabilecek yöntem olabilir. Ama bu programın analizlerini diğer türlerde kullanırsanız yanlış sonuçlar verecektir.

CEVAP: Mehmet CILBİZ (SAREM-Isparta):Yaş tayini yapamadığımızdan kullanılan programın kerevit özelinde başarılı olduğunu düşünüyorum.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No: 12

Projenin Adı	Bölge İç Su Rezervuarlarında (Hazar Gölü ve Karakaya Baraj Gölü) İndekslere Bağlı Olarak Verimliliğin Tespiti ve MSY'nın (Maksimum Sürdürülebilir Av) Bölge bazında Modellemesi Üzerine Bir Araştırma
Yürütücü Kuruluş	Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Karadeniz Teknik Ü., Sürmene Deniz Bilimleri Fakültesi Fırat Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Salih İLHAN, Balıkçılık Teknolojisi Yüksek Mühendisi
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	11

KATKI VE GÖRÜŞLER: Modelleme kısımlarının sonuç raporunda verileceği bildirildi. Soru ve katkı olmadı.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No: 13

Projenin Adı	Atatürk Baraj Gölü Şanlıurfa Avlak Sahalarında Kafeslerde Alabalık Yetiştiriciliğine Uygun Alanların ve Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	-
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Mahmut YÜKSEL , Balıkçılık Teknolojisi Yük. Mühendisi, GAP Tarımsal Araştırma Enst. Müd.
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	12

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Nuran ÇAVDAR (BSGM): Taşıma kapasitesiyle birlikte ayrı ayrı avlak sahalarının çalışılmış olması bizim için çok iyi bir sonuç olup teşekkürlerimi sunarım.

Prof. Dr. Ferit RAD (Mersin Ü.-Su Ürünleri Fak.): Çok teşekkürler göllerle ilgili böyle bir çalışmaya ihtiyaç vardı. 112.455 ton/yıl kapasite Çok büyük bir kapasite inşallah BSGM bunu kullanmaya kalkmaz. Alabalığın piyasa durumu ortadayken böyle bir üretim sektörü çok zor bir duruma sokar. Alabalık yerine sazanı neden denemiyorsunuz.

CEVAP:Nadir USLU (BSGM): Teşekkürler baraj gölü avlak sahalarının taşıma kapasitesinin belirlenmesine büyük ihtiyaç vardı kurumumuz adına sevindirici bir durum ayrıca belirtilen kapasitenin tamamına izin verilecek bir durum yok .Genel müdürlüğümüz 2019 yılından sonra sazan üretimi yapacak olan üreticilere teşvik vermeyi planlamaktadır.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No: 14

Projenin Adı	Diyete İlave Edilen Prebiyotik İnülin ve Kitosan ile Probiyotik Bakteri <i>Bacillus subtilis</i>'in <i>Astacus leptodactylus</i> (Esch. 1823) Yavruları Üzerine Kombine Etkilerinin Araştırılması
Yürütücü Kuruluş	Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Kamile Gonca (Su Ürün. Yük. Müh.) Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	8

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Prof. Dr. Naim SAĞLAM (Fırat Ü.-Su Ürünleri Fak.): Ümmın sisteminde anlamlı bir fark görebilirdiniz. Ümmıno globin leri ölçseydiniz hemositelerde ki yükseklik olması bunun bir göstergesi olurdu.

CEVAP:Kamile Gonca (Lider): Biz bunları projeye dahil etmemiştik bu yüzden metodolojiyi oluşturamadık. Boyama yapmakta zorlandık ancak bu kadarını yapabildik. Kerevit çalışmak çok zordu.

Doç. Dr. Tülin ARSLAN (Muğla Sıtkı Koçman Ü., Su Ürünleri Fak.): Projeyi 3 yılda yaptığınızı söylediniz ama 7 deneme yaptınız bu 7 denemeyi ayrı yıllarda yapmışsınız o zaman analiz metodunuz yanlış. Aynı yıl içerisinde yapmanız gerekirdi bu yanlış olmuş.

CEVAP: Kamile Gonca (Lider): Biz denemeleri birbirinden bağımsız olarak ayrı yaptık.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

Başkan

Raportör

Raportör

Doç. Dr. Nazlı KASAPOĞLU

Ahmet SESLİ

Kenan ALPASLAN

T.C.
GIDA TARIM ve HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TARIMSAL ARAŞTIRMALAR ve POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
SU ÜRÜNLERİ ARAŞTIRMALARI PROGRAM DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

Tarih: 22.02.2019

I. OTURUM: SONUÇLANAN PROJELER

/ SU ÜRÜNLERİ – BALIKÇILIK YÖNETİMİ PROGRAMI

SONUÇLANAN PROJELER / No:15

Projenin Adı	Kırlangıç Balığının (<i>Chelidonichthys lucerna</i> L. 1758) Yetiştiricilik İmkanlarının Araştırılması
Yürütücü Kuruluş	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Ordu Üniversitesi, Yomra su ürünleri,
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Atila HAŞİMOĞLU, Yük.Müh.Trabzon Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	13

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Prof. Dr. Ferit RAD (Mersin Ü.-Su Ürünleri Fak.): Tebrik ederim bu projeyi önemsiyorum. Sonuçlarını dört gözle bekliyordum. Larvaların açılma oranı ne kadardı? Elde ettiğiniz larvaların akıbeti ne durumda? Besleme sorunları devam ediyor mu yoksa ölümden sonra sonlandırıldı mı?

Atila HAŞİMOĞLU (SUMAE-Trabzon): Larva açılım oranları tuzluluğa bağlı değişmektedir. Karadeniz koşullarında %20 seviyesinde kalmaktadır. Tuzluluk arttıkça açılım oranı %80'e kadar artmaktadır. Diğer larvaları yaşatamadık çalışmalarımız devam ediyor.

Doç. Dr. Tülin ARSLAN (Muğla Sıtkı Koçman Ü.-Su Ürünleri Fak.): Tebrik ederim. Binde 28 bu türün doğal üreme tuzluluğu gibi görünüyor. Doğada nerede ve nasıl üremekte?

Atila HAŞİMOĞLU (SUMAE-Trabzon): Tahminimiz Marmara'nın üremek için uygun koşulları taşıdığı, Marmara'da daha fazla av vermesi de bunu destekliyor.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No:16

Projenin Adı	Uzun Çayır Baraj Gölü Su Kalitesinin Trofik Seviye ve Taşıma Kapasitesi Yönünden Araştırılması
Yürütücü Kuruluş	Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Munzur Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Fırat Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Ahmet SESLİ - Su ürünleri yüksek mühendisi- Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede görevli araştırmacı sayısı	10

KATKI VE GÖRÜŞLER: yok

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK' ya sunulmasına karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No:17

Projenin Adı	eDNA Kullanılarak Balık Populasyon Büyüklüğü Tahmini: Karataş Gölü Örneği
Yürütücü Kuruluş	Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Ankara Üniversitesi Ziraat Fak., Su Ürünleri Müh. Bölümü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Fuat BİLGİN, Su Ürünleri Y. Müh. Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	9

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Doç. Dr. Emre KESKİN (Ankara Ü.-Ziraat Fak.): Projenin moleküler kısmında danışmanlık yapmam nedeniyle özetleyeyim. Bu çalışmada önce 4 tür ile başladık daha sonra 3 türe indik tanklarda yaşatamadığımız için. Daha sonra bunları çeşitli denemelere tabi tuttuk Eğirdir’de. Farklı stok yoğunluklarda ve farklı sıcaklıklarda denemeye tabi tuttuk. Buradan elde ettiğimiz değerlerden bir standart oluşturduk ve bunu da gölden aldığımız örnekler ile yeni nesil dizileme DNA kopya sayılarıyla karşılaştırdık. Gölden sadece su örneği alarak nasıl avcılığı yönlendirebiliriz diye düşündük. Göllerden aldığımız örnekleri yeni nesil dizilemeden elde ettiğimiz DNA sonuçlarıyla karşılaştırdık. Yaklaşık %3’lük bir sapma daha doğrusu değişiklik oluştu avcılık ile yapılan veriler ile eDNA ile yapılan veriler arasında. *Sander lucioperca*’da 100-120 kg’lık bir sapma, *Carassius gibelio*’da 900 kg gibi (17-18 ton olduğunu düşünürsek), *Cyprinus carpio* da 200 kg gibi bir sapma ile sonuçlanmıştır. Bir gölden iyi bir su örneği alarak çok kısa sürede çok daha az maliyetle stok yoğunluğu tahmininde iyi sonuçlar elde edilebilir. Avrupa’da da bu kadar büyük bir gölden ve üç tür üzerinde standartları oluşturularak yapılan ilk çalışma oldu. Eğirdir ekibini özverili çalışmalarından dolayı kutluyorum.

Prof.Dr.Saltuk Buğrahan CEYHUN (Atatürk Ü.-Su Ürünleri Fak.):İyi bir çalışma danışmanlığınız için teşekkürler, tebrik ederim. Acaba DNA’ya bağlı yaş tayini olabilir mi? Yaşa bağlı DNA’da farklılıklar olabilir mi?

Doç. Dr. Emre KESKİN (Ankara Ü.-Ziraat Fak.): Henüz denemedik ancak bununla ilgili düşüncelerimiz var. Yapılan bazı çalışmalar da var. Bu çalışmada daha çok populasyon stok tahminleri çalışmaları yapılabilir.

Doç. Dr. Mahir KANYILMAZ (BSGM-Daire Başkanı): Bu zamanlarda Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü balıklandırma çalışmaları yapmıştı. 4500 adet *Cyprinus carpio* balıklandırması yapıldı. *Cyprinus carpio* stoğa katılımları aylık incelemede görmek mümkün olabilir mi, bu tarz çalışmalarla izlenebilecek mi?

Doç. Dr. Emre KESKİN (Ankara Ü.-Ziraat Fak.): Sürekli izleme yapmak gerekiyor o halde. Karataş’daki su parametrelerini de göz önüne alırsak eDNA yaklaşık 18-21 gün ortamda kalabiliyor. Daha sonra bu enzimatik olarak kayboluyor. 20-25 günlük periyotlarda örnekleme yapılarak bu çalışmalar yapılabilir. Ancak iyi bir iş akışı planlamak gerekiyor. Benzer bir çalışmayı deniz ortamında planlıyoruz bakalım orada nasıl bir sonuç alacağız?

Doç. Dr. Hüseyin SEVGİLİ (AKSAM-Antalya): Bu yöntemde hangi sıklıkta ve hangi derinliklerden örnek temini yapmamız gerekecek?

Doç. Dr. Emre KESKİN (Ankara Ü.-Ziraat Fak.): Bu neyi tespit etmek istediğinize bağlı olarak değişiyor. Snapshot çalışmasıysa bu istatistiksel olarak anlamlı olması için birkaç tekerrürlü olması anlamlı olacaktır. Ama Mahir Bey’in de sorduğu gibi izleme çalışması ya da yaş çalışması olacaksa ona göre hidrolojik, sudaki enzim hareketleri ve fizikokimyasal veriler değerlendirilir. Ona göre bir süre aralığı seçilmesi gerekir. Dünya da üzerinde durduğu örnekleme biçimi 3 şekilde.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK’ ya sunulmasına karar verilmiştir.

SONUÇLANAN PROJELER / No:18

Projenin Adı	Türkiye’deki Kerevit (<i>Astacus leptodactylus</i>, Eschscholtz, 1823) Popülasyonlarının Genetik Yapısının Moleküler Metotlarla Belirlenmesi
Yürütücü Kuruluş	Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
İşbirliği Yapılan Kuruluşlar	Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Liderinin Adı Soyadı, Unvanı ve Enstitüsü	Dr. Zübeyde HANOL BEKTAŞ (Biyolog) Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Projede Görevli Araştırmacı Sayısı	6

KATKI VE GÖRÜŞLER:

Doç. Dr. Emre KESKİN (Ankara Ü.-Ziraat Fak.): Tebrikler güzel bir çalışma birkaç tane sonuç raporunu da geliştireceğiniz için orada belki bu şekilde yaparsanız daha faydalı olacaktır. Nükleotit kompozisyonu verirken % Ag olarak vermişsiniz onu % Gc olarak verirsiniz daha iyi olur. Litaratürde % Gc olarak veriliyor bu şekilde sonuç raporuna verirsiniz ileride yayına dönüştürürken daha iyi olacaktır. Daha önceki çalışmalarda da gördüm sizde de vardı 57 haplotit dediniz ama gördüğüm kadarıyla bunların birçoğunun frekansları aynıydı. Yani bir frekanslı haplotit istitistik olarak anlamlı değildir. Biz bunu birden çok kaynaktan gelen haplotit olduğunu veya nokta mutasyonlar okuma hataları olabileceğini düşünüyorum. Siz çift yönlü nasıl sekansladınız bilmiyorum ama onları hemen haplotit diye adlandırmadan önce bir haplotit analizi yapılması iyi olur. Hatta transkripsiyon ve translasyonlara bakarsanız çok rahat bir şekilde bunun bir genetik değişiklik mi yoksa bir nokta mutasyonu mu olduğunu anlamlı olup olmadığını tespit edebilirsiniz. Birde filogenetik ağaç verilirken mutlaka bootstrap değerleri ile verilmelidir. Ayrımaların ne kadar anlam olduğunu daha iyi verecektir. Dal uzunluğuna baktım % 3’den düşük görünüyor bunlar coğrafik olarak pek uzak olarak korele dağılmamışlar onu normalize etmelisiniz bu konuda size yardımcı olabilirim.

Prof.Dr.Saltuk Buğrahan CEYHUN (Atatürk Ü.-Su Ürünleri Fak.): Tebrik ederim. Rapor yazarken size tavsiyem farklı DNA bölgeleri ile çalışıp çalışmadığı kontrol edilmelidir. Bulduğunuz filogenetik analizi bu böyledir diye değil de daha farklı yöntemle karşılaştırılmalıdır. Stokrom bilgi verir ancak net konuşabilmek için daha fazla bölge çalışılırsa daha iyi sonuçlar verecektir.

Soner SAVAS (SUAİ-Elazığ): Görüşünüz dikkate alınacaktır.

PDT Grup Kararı: Tarımsal Araştırma Yönetimi Talimatı gereğince, projenin sonuç raporunun AYK’ ya sunulmasına karar verilmiştir.

Başkan**Raportör****Raportör****Doç. Dr. Hüseyin SEVGİLİ****Meryem Cansu YEŞİLTAŞ****Murat YEŞİLTAŞ**

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Dr. Ali AYAR (TAGEM-Daire Başkanı): Yeni arkadaşların çalışmaları için teşekkür ediyorum. Sonuç raporları konusunda bir ricam olacak. Bilimsel çıktıların bürokrasi ve karar vericiler noktasında anlatıldığında eyenin altının doldurulması gerekiyor. Karar vericileri yönlendirecek bir şey var mı? Bunların göz önünde bulundurulması gerekiyor. Sektör temsilcilerinin de faydalanacağı şekilde olması gerekiyor. Bakanlığa verilen raporlarda “karar mercilere öneriler”, “sektöre öneriler” gibi alt başlıklar halinde verilmesinin faydalı olacağı şekilde hazırlanması gerekmektedir. Sonuçlar uygulamaya yansımıyor. Sonuç raporları açıklayıcı olup herkesin anlayacağı şekilde sunulmasını rica ediyorum. Sonuç raporlarının bu hususlara dikkat ederek yapılmasında fayda var. Diğer gruplarda da gözlemliyorum. Giderek daha da artan bir kalitede ilerlediğini düşünüyorum toplantıların. Yeni yaklaşım ve teknolojilerin takip edilip yapıldığını görmekten memnun olduğumu belirtmek istiyorum. Hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

Doç. Dr. Mahir KANYILMAZ (BSGM-Daire Başkanı): Ben de teşekkür etmek istiyorum. Bu sene kalabalık bir ekiple buradayız BSGM olarak. Titizlikle takip ediyoruz. Buradaki çalışmaların hepsi karar mercilerine faydası olacak. Yeni projeler veren araştırma ailesine teşekkür ederim. Ben de kurumum adına teşekkürlerimi sunuyorum.

Prof. Dr. Ferit RAD (Mersin Ü.-Su Ürünleri Fak.): Geçen yıllarda Öğretim görevlileri de kendi alanlarında bilgilendirme sunumları yapıyorlardı. Bu sene fırsat olmadı. Gördüğüm kadarıyla ileri teknolojide yeni çalışmalar yapılıyor. Yeni bir konuyu gündeme getirmek istiyorum. Yeni projelerde çözüm önerileri getiren sonuçları görüyoruz. Sektörde yetiştiricilik için. En büyük sorunumuz yönetim. Toplumsal kabul edilebilirlikte imaj ve algı da sorunumuz. Mersin’de yaşanan olay yetiştiriciliğe karşı oluşan ön yargı sektördeki en büyük sorunlardan biridir. Araştırma Enstitülerimizin bu tip sorunlara karşı da projeler üretmesini temenni ediyorum. Enstitülerimizin ekonomik ve sosyal sorunlara eğilmesini de temenni ediyorum. Bizim teknik konular dışında bu tip ekonomik ve sosyal sorunlara da çözüm önerisi getiren projeler yapılması faydalı olacaktır. Bu toplantıların çok yararlı olduğunu düşünüyor TAGEM’e teşekkür ediyorum.

Muharrem AKSUNGUR (TAGEM-Ankara): Son 5 yıllık Mastır Plan kapsamında sosyoekonomik projeler ile gıda yem araştırmaları bizim grubumuzda artık görüşülüyor. Bakanlığımızın Ekonomik Araştırmalar Enstitüsünün ve Trabzon Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü’nün ortaklaşa yürüttüğü etki değerlendirme ve analiziyle ilgili çalışmalar var. Burada ayrıca sunumları yapılmadı. Önümüzdeki 5 yıllık plan kapsamında hazırlıklar var. İlgili Genel Müdürlükler ile görüşülerek bir taslak hazırlanıyor. Teşekkür ediyorum.

Şakir ÇINAR (SAREM-Isparta): Kendi enstitümden diğer gruplara giden projeleri biliyorum. Diğer projeler konusunda da burada 5 – 10 dakika da olsa sunum imkanı verilmesini istiyorum. Bir sonraki yılda program oluşturulurken bu da göz önünde bulundurulursa memnun olurum.

Doç. Dr. Hüseyin SEVGİLİ (AKSAM-Antalya): Evet bu görüşünüze ben de katılıyorum. “Flash presentation” denen 5-10 dakikalık sunumların ayrı bir oturum yapılarak sunulabilir.

Prof.Dr.Saltuk Buğrahan CEYHUN (Atatürk Ü.-Su Ürünleri Fak.): Davet için TAGEM’e teşekkür ediyorum. Çok kıymetli veriler toplanıyor. Ama bu verilere ulaşım çok da kolay değil. Akademide burada yapılan çalışmaların sonuçları bilinmiyor. TAGEM’in sitesinde bu verilerin korunarak paylaşılması Akademinin de ulaşabileceği şekilde hazırlanarak yayınlanması faydalı olacaktır diye düşünüyorum.

Doç. Dr. Hüseyin SEVGİLİ (Oturum Başkanı): Güzel bir Proje Değerlendirme Toplantısı oldu. Seneye tekrar görüşmek dileğiyle.

İyi niyet dilek ve temennileri ile toplantı kapatılmıştır.